

รายงานผลการดำเนินงานปี 2554 โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

คณะทำงาน

ดำเนินงานตามแผนแม่บทโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
ในด้านการประมง กรมประมง

“...ทรัพยากรด้านประมงจะต้องจัดเป็นระเบียบ ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่า
ปล่อยพันธุ์ปลาให้ตีหรือเลี้ยงปลาให้เติบโต ความสำคัญอยู่ที่ด้านบริหารการจับปลา
เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์จริงๆ...”

ความตอนหนึ่ง

ในพระราชดำรัสพระราชทานแก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ

ณ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓

คณะทำงาน

ดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง
กรมประมง

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี ๒๕๕๔

ประกอบด้วย :

๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา (การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน)
๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย
๓. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
๔. โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
๕. โครงการการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ที่ยั่งยืนในพื้นที่นาุ้งทิ้งร้าง
๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
๗. โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล
๙. โครงการบริหารโครงการ ติดตามประเมินผลและประชาสัมพันธ์

ที่ปรึกษา :

นายฐานันดร ทัดตานนท์	ผู้ตรวจราชการกรมประมงเขต ๕, ๘
นายยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
นายสายันต์ เอี่ยมรอด	ประมงจังหวัดสงขลา

ผู้เรียบเรียง :

อรัญญา อัครอารีย์	นักวิชาการประมงชำนาญการ
ภรณ์ยุ ฌมพลกรัง	นักวิชาการประมงชำนาญการ
นิคม ละอองศิริวงศ์	นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ
ประมัยพร ทองคนารักษ์	นักวิชาการประมงปฏิบัติการ

ออกแบบจัดรูปเล่ม : ภรณ์ยุ ฌมพลกรัง นักวิชาการประมงชำนาญการ

พิมพ์เผยแพร่โดย : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑/๑๙ ซอย ๑ ถนนแก้วแสน ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
โทร. ๐-๗๔๓๑-๑๓๔๐, ๐-๗๔๓๑-๑๘๙๕, ๐-๗๔๓๑-๒๐๓๖ โทรสาร ๐-๗๔๔๔-๒๐๕๔
E-mail : nica@nicaonline.com เว็บไซต์ <http://www.nicaonline.com>
เว็บไซต์โครงการฯ <http://www.skonline.com>

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ภายใต้แผนบูรณาการการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยเน้นการฟื้นฟูทรัพยากรประมงอย่างมีเป้าหมาย โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรประมงสามารถสร้างรายได้ และความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการขยายพื้นที่ครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะด้านการฟื้นฟูทรัพยากรประมง การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ การควบคุมการใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายล้าง การลดมลพิษจากแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา การฟื้นฟูนากุ้งร้างให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก การปรับเปลี่ยนเพื่อลดเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ศึกษาแนวทางในการจัดหาแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสม ตลอดจนการเพิ่มความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำ โดยการศึกษาเทคนิคการเพาะขยายพันธุ์ และปล่อยคืนสู่ทะเลสาบสงขลา เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของสัตว์น้ำ และได้ศึกษาพันธุ์ปลาที่สามารถเลี้ยงทดแทนกุ้งทะเล ในพื้นที่นากุ้งร้างได้ เช่น ปลาดุก ปลาหมอสี ปลาหมอแดง และปลากะพงขาว เป็นต้น

การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เป็นขั้นตอนหนึ่งของการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักรักษาทรัพยากรประมงร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จแก่ชุมชนอย่างยั่งยืน โดยกำหนดเขตการทำประมงอย่างมีกฎกติกา เช่น การกำหนดการใช้เครื่องมือประมง การกำหนดตาอวน การกำหนดฤดูกาลจับ เป็นต้น การรักษาสภาพแวดล้อมให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ โดยกรมประมงได้สนับสนุนจัดหาพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อยในเขตฟาร์มทะเล ตลอดจนหาแนวทางในการขยายผลดำเนินการแบบครบวงจร ทั้งการรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย แทนการจำหน่ายที่ผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยสนับสนุนการจัดตั้งแพปลาชุมชนขึ้น ในปัจจุบันมีอยู่สองแห่งคือ แพปลาชุมชนบ้านคูขุด และแพปลาชุมชนบ้านช่องพิน นอกจากนี้กรมประมงยังสนับสนุนโครงการธนาคารกุ้งก้ามกรามด้วย เพื่อช่วยเติมเต็มให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตัวเองได้ต่อไป

การดำเนินโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ได้แรกเริ่มในปี ๒๕๔๒ โดยมีการหาแนวทางในการจัดการเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยสำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

ปี ๒๕๔๓ ได้มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นทางการ และดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ในกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในพื้นที่เขตอนุรักษ์และเขตรักษาพันธุ์สัตว์น้ำเป็นหลัก ปริมาณและความถี่ในการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำยังน้อย ขาดความต่อเนื่อง และขาดการมีส่วนร่วม

ปี ๒๕๔๔ ได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมบางอย่าง พร้อมกับประสานแกนนำชุมชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีการจัดอบรมประมงอาสาเพื่อทำการอนุบาลสัตว์น้ำก่อนปล่อย

ปี ๒๕๔๕ ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่หลากหลายชนิดมากขึ้น พร้อมกับศึกษาถึงความเหมาะสมของชนิดสัตว์น้ำกับระบบนิเวศในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่ดำเนินการ

ปี ๒๕๔๖ ได้ดำเนินการต่อเนื่องทั้งการอบรมประมงอาสา การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การติดตามประเมินผล การสำรวจข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และยังเพิ่มกิจกรรมการพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลการประมง เช่น เครื่องมือประมง พื้นที่ทำการประมง เป็นต้น และมีการนำร่องการสร้างพื้นที่เขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน ที่บ้านศรีไชย ตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีการปล่อยพันธุ์กุ้งกุลาดำ พบว่า ได้ผลผลิตที่ดี และมีการตอบรับจากชุมชนมากขึ้น

ปี ๒๕๔๗ ได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มมากขึ้นและขยายเขตพื้นที่ดำเนินการครอบคลุมทั่วทั้งทะเลสาบสงขลา พร้อมทั้งมีการทำงานบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงาน ของกรมประมง ในรูปแบบคณะทำงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

ปี ๒๕๔๘ การดำเนินงานมีการพัฒนาบทบาทของชุมชนมากขึ้น เช่น มีการกำหนดกฎกติกาในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ทางการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง

ปี ๒๕๔๙ ได้มีโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้นอีก ๓ โครงการเพื่อให้ความสอดคล้องและเกิดผลเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ โครงการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง และโครงการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ที่ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งหึ่งร้าง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความหลากหลาย ประสิทธิภาพการทำการประมงและการพัฒนาพื้นที่นากุ้งหึ่งร้างรอบทะเลสาบสงขลา

ปี ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการทั้งหมด ควบคุมไปพร้อมกันและมีความรับผิดชอบในการดำเนินของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้ครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลาตามแต่ความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเป็นหลัก

ปี ๒๕๕๑ การดำเนินการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนได้มีความเข้มแข็งและขยายเขตพื้นที่ดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมทั่วทั้งทะเลสาบสงขลา ในส่วนโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งก็ได้มีการจัดเก็บข้อมูลทางด้านเครื่องมือประมง แหล่งเพาะเลี้ยงการประมง ตลอดจนพื้นที่เขตฟาร์มทะเลที่ทุกหน่วยงานดำเนินการ โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ได้มีการเฝ้าระวังตรวจตรากันอย่างเข้มแข็งพร้อมกับการสร้างเครือข่ายเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ก็ได้มีการรวบรวมพ่อแม่พันธุ์และผลิตลูกพันธุ์เพื่อปล่อยคืนสู่ทะเลสาบสงขลา เช่น ปลากะพงดำ ปลาชะโอน ปลาแก้มช้ำ ปลาแขยงนวล ปลาพรหมหัวเหม็น และปลาลำปำ เป็นต้น โครงการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ในพื้นที่นากุ้งหึ่งร้าง ได้ดำเนินการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมความรู้แก่เกษตรกรในการจัดการเลี้ยงพันธุ์สัตว์น้ำชนิดอื่นๆ เพื่อการใช้ประโยชน์ในนากุ้งหึ่งร้าง เช่น การเลี้ยงปลากะพงขาวร่วมกับปลาตะกรับ เป็นต้น

ปี ๒๕๕๒ การฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาได้มีการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานกรมประมง ส่วนบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ตลอดจนชาวประมง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้นในทุกโครงการ ตลอดจนการหาแนวทางเพื่อขยายผลให้แก่ชาวประมงในการบริหารจัดการนำไปสู่ความยั่งยืน เช่น การจัดตั้งแพปลาชุมชนเพื่อรับซื้อพันธุ์สัตว์น้ำจากสมาชิกชาวประมงด้วยกัน การสำรวจศึกษาพื้นที่ที่ศักยภาพเหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ศึกษาชนิดพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดหาแหล่งเลี้ยงที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปี ๒๕๕๓ หน่วยงานกรมประมงได้ดำเนินการภายใต้แผนบูรณาการเช่นเดิม ได้แก่ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ โครงการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆในพื้นที่นากุ้งหึ่งร้าง โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย โครงการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม โครงการจัดตั้งประมงอาสาประจำตำบล และโครงการติดตามประเมินผล ซึ่งในทุกโครงการต่างก็มีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางนำไปสู่ความยั่งยืน

จากการดำเนินโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ภายใต้กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน ซึ่งมีการจัดสร้างเขตฟาร์มขึ้น ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๔ มีรายละเอียดดังนี้

เขตฟาร์มทะเล	สถานที่ตั้ง				พื้นที่ (ไร่)
	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
บ้านลำป่า	-	ลำป่า	เมือง	พัทลุง	๖๔.๗
วัดป่าลิไลย์	๗	ลำป่า	เมือง	พัทลุง	๕๓.๘๕
บ้านปากประ	๘	ลำป่า	เมือง	พัทลุง	๑๕.๖๘
บ้านปากหะ	-	ลำป่า	เมือง	พัทลุง	๔๗.๓๘
บ้านชายคลอง	๔	พนางตุง	ควนขนุน	พัทลุง	๑๘.๓๙
บ้านทะเลน้อย	๒	ทะเลน้อย	ควนขนุน	พัทลุง	๓๖.๓๖
บ้านแหลมดิน	๖	ห่านโพธิ์	เขาชัยสน	พัทลุง	๘๒.๓
บ้านสะทัง	๑๒	ห่านโพธิ์	เขาชัยสน	พัทลุง	๙๙.๖๑
บ้านคลองขุด	-	ห่านโพธิ์	เขาชัยสน	พัทลุง	๘๔.๙๓
บ้านหัวป่อ	๓,๑๑	นาปะขอ	เขาชัยสน	พัทลุง	๒๖๗.๐๗
บ้านหาดไข่เต่า	๑	นาปะขอ	บางแก้ว	พัทลุง	๘.๙๐
บ้านปากพล	๙	นาปะขอ	บางแก้ว	พัทลุง	๕๖.๒๙
บ้านบางม่วง	-	ฝาละมี	ปากพะยูน	พัทลุง	๘๒๑.๓๔
บ้านแหลมไก่อู	-	ฝาละมี	ปากพะยูน	พัทลุง	๘๖๔.๐๘
บ้านออก	๑	ปากพะยูน	ปากพะยูน	พัทลุง	๘๖.๑
ตำบลเกาะนางคำ	๑-๙	เกาะนางคำ	ปากพะยูน	พัทลุง	๑,๐๐๙.๑
บ้านช่องฟีน	๒	เกาะหมาก	ปากพะยูน	พัทลุง	๒,๓๓๙.๕๒
บ้านแหลมกรวด	๓	เกาะหมาก	ปากพะยูน	พัทลุง	๓๑.๙๖
วัดวาริปาโมกษ์	๔	ตะเครียะ	ระโนด	สงขลา	๒๑๘.๗๕
บ้านหัวป่า	๖	บ้านขาว	ระโนด	สงขลา	-
บ้านขาว	๑	บ้านขาว	ระโนด	สงขลา	๕๔๐
คลองมหากาฬ	๑	ระโนด	ระโนด	สงขลา	๒๑๘.๗๕
คลองเฉียงพง	๒	ระโนด	ระโนด	สงขลา	๒๑๘.๗๕
วัดระโนด	๓	ระโนด	ระโนด	สงขลา	๒๑๘.๗๕
ตำบลโรง	-	โรง	กระแสสินธุ์	สงขลา	๒,๘๔๙.๘
วัดแหลมหาด	๖	เกาะใหญ่	กระแสสินธุ์	สงขลา	๓๑๒.๕
ตำบลเกาะใหญ่	๒-๕	เกาะใหญ่	กระแสสินธุ์	สงขลา	๓,๑๑๙.๗
วัดแหลมบ่อท่อ	๓	เกาะใหญ่	กระแสสินธุ์	สงขลา	๒๑๘.๗๕
ตำบลคลองรี	๑-๙	คลองรี	สทิงพระ	สงขลา	๖,๕๖๓
ตำบลคูขุด	๑-๙	คูขุด	สทิงพระ	สงขลา	๖,๙๙๓.๖
ตำบลท่าหิน	๑-๙	ท่าหิน	สทิงพระ	สงขลา	๑,๔๑๙.๕๕

เขตฟาร์มทะเล	สถานที่ตั้ง				พื้นที่ (ไร่)
	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
ตำบลบางเขียด	-	บางเขียด	สิงหนคร	สงขลา	๕๖๗.๕๔
ตำบลชะแล้	-	ชะแล้	สิงหนคร	สงขลา	๒๔๕.๗๒
บ้านแหลมจาก	๕	ปากร่อ	สิงหนคร	สงขลา	๒๖๑
บ้านบางโหนด	๓	ปากร่อ	สิงหนคร	สงขลา	๔๓๐
บ้านป่าขาด	๕	ป่าขาด	สิงหนคร	สงขลา	๑,๒๓๐
บ้านท่าเสา	๑	สทิงหม้อ	สิงหนคร	สงขลา	๓๔๘
บ้านท่าเสา	๒	สทิงหม้อ	สิงหนคร	สงขลา	๒๘๓
ตำบลหัวเขา	๕,๖	หัวเขา	สิงหนคร	สงขลา	๑๑๑
บ้านแหลมสน	๒	หัวเขา	สิงหนคร	สงขลา	๕๐
บ้านท้ายเสา	๘	เกาะยอ	เมือง	สงขลา	๑๐๐
วัดโคกเปี้ยว	๕	เกาะยอ	เมือง	สงขลา	๑๙.๕
วัดท้ายยอ	๙	เกาะยอ	เมือง	สงขลา	๑๐๓.๙๘
บ้านแหลมขวัญ	๘	พะวง	เมือง	สงขลา	๘๖
ปากคลองบางदान	๘	พะวง	เมือง	สงขลา	๙๗.๔๖
หน้าสถาบันสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง	๘	พะวง	เมือง	สงขลา	๑๑๑
วัดแหลมโพธิ์	๑-๒	คูเต่า	หาดใหญ่	สงขลา	๑,๒๑๑
บ้านบางโหนด	๑-๒	คูเต่า	หาดใหญ่	สงขลา	๓๒๐
บ้านใต้	๗	คูเต่า	หาดใหญ่	สงขลา	๔๑๘
ชุมชนต้นสำโรง	๓	คูเต่า	หาดใหญ่	สงขลา	๑๕๕
บ้านน้ำน้อย	๖	น้ำน้อย	หาดใหญ่	สงขลา	๓๗
วัดท่าเมรุ	๕	บางกล่ำ	บางกล่ำ	สงขลา	๓๗๐
วัดท่าหยี	๖	ห้วยลึก	ควนเนียง	สงขลา	๖๐
บ้านปากบางภูมิ	๒,๓	รัตภูมิ	ควนเนียง	สงขลา	๓๘๖
อ่าวทิง	-	รัตภูมิ	ควนเนียง	สงขลา	๒๑๑
อ่าวคอก	๑๒	รัตภูมิ	ควนเนียง	สงขลา	๘๖๗
โคกเมือง	๑๒	บางเหรียง	ควนเนียง	สงขลา	๓๒๐
อ่าวม่วงครกเปื้อ	๕	บางเหรียง	ควนเนียง	สงขลา	๒๖๑
บ้านใต้ควนโส	๑๐	ควนโส	ควนเนียง	สงขลา	๕๖๗

เขตฟาร์มทะเล	สถานที่ตั้ง				พื้นที่ (ไร่)
	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
คลองลานช้าง	๔	บ้านตุล	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
คลองวังแม่เฒ่า	๓,๘	เกาะขันธุ์	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
บ้านโคกแขลง	๑	วังอ่าง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
คลองวังขอนเจาะ	๕	ขอนหาด	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
คลองห้วยกรวด	๖	ขอนหาด	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
อ่างเก็บน้ำคลองโก	๗	ขอนหาด	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
บ้านหนองหลา	๓	ขอนหาด	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
คลองชะอวด	๒	เคอิ่ง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
พรุควนเคอิ่ง	๔	เคอิ่ง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
คลองควนยาว	๓	เคอิ่ง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
คลองควนเคอิ่งบ่อจุฬารณ	๔,๑๑	เคอิ่ง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
คลองควนทุ่งไคร	๕	เคอิ่ง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช	
บ้านลากชาย	๕	เขาพังไกร	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
คลองสามแพรก	๑-๘	เขาพังไกร	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
คลองพลเอกอาทิตย์	๘	เขาพังไกร	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
คลองหนองแดง	๒	ควนชะลิก	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
คลองควนชะลิก	๕	ควนชะลิก	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
คลองสิบบาบ	๑	ควนชะลิก	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
อ่างเก็บน้ำทุ่งทับโน	๘,๙	แหลม	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
คลองชะอวด-แพรกเมือง	๕	แหลม	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
คลองจรเข้ตาย	๘	แหลม	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
คลองท่าเตียน-บ้านทะเลมอง	๑๐	แหลม	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	
บ้านคลองแดน	๑,๔	รามแก้ว	หัวไทร	นครศรีธรรมราช	

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ในรูปแบบฟาร์มทะเล/ฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน
๒. เพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวประมง ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารของชุมชน
๓. เพื่อพัฒนารูปแบบการทำฟาร์มทะเล/ฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน
๔. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้ค่าและคุ้มค่า
๕. เพื่อบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย
๖. เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา
๗. เพื่อเพาะและขยายพันธุ์สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
๘. เพื่อจัดการการเลี้ยงกุ้งทะเล และสัตว์น้ำอื่นๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง
๙. เพื่อปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
๑๐. เพื่อจัดการเพิ่มผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ในแหล่งน้ำที่เหมาะสม
๑๑. เพื่อบริหาร ติดตาม และประเมินผลโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ ๑ โครงการ/กิจกรรม ที่ดำเนินการในปี ๒๕๕๔ จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ๑.๑ การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ❖ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ❖ สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
๑.๒ การสำรวจสถานะทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๑.๓ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง (อบรมประมงอาสา)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ❖ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช
๑.๔ ติดตามผล และประชาสัมพันธ์โครงการ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๒. โครงการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง ❖ หน่วยป้องกันและปราบปรามการประมงน้ำจืดพัทลุง
๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๔. โครงการการจัดการการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่น ๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งร้าง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๕. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ❖ สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
๖. โครงการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา
๗. โครงการการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช
๙. โครงการบริหารโครงการ และประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กองแผนงานและนโยบาย

ตารางที่ ๒ แผนการปฏิบัติงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี ๒๕๕๔

โครงการ / กิจกรรม	แผน
๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา <ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน (การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ) ● การสำรวจทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ ● การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง ● การติดตามผล และประชาสัมพันธ์ 	๒๐ เขต/ ๖๐ ล้านตัว ๔ เรื่อง/ ๑๒ ครั้ง ๒๐ ชุมชน/ ๔๐๐ คน ๑๒ ครั้ง
๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย	๑๒ ครั้ง
๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑ ศูนย์/ ร้อยละ ๑๐๐
๔. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ <ul style="list-style-type: none"> ● วิจัยวิถีชีวิตของสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ● เพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ 	๓ เรื่อง/ ๓ ชนิด ๓ เรื่อง/ ร้อยละ ๑๐๐ /๑.๖๐ ล้านตัว
๕. โครงการจัดการการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง <ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาความเหมาะสมของสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ที่จะนำมาเลี้ยงในนากุ้งร้าง ● สาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง ● ฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อใช้ประโยชน์นากุ้งร้าง ● จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรการเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง ● ฟื้นฟูนากุ้งทิ้งร้างให้กลับมาใช้ประโยชน์ 	๑ เรื่อง/ ร้อยละ ๑๐๐ ร้อยละ ๑๐๐ ๑๐๐ ราย ๒ กลุ่ม/ร้อยละ ๑๐๐ ๒๐๐ ไร่
๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย <ul style="list-style-type: none"> ● ปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงพร้อมกับปรับเปลี่ยนและส่งเสริมอาชีพให้ผู้ใช้ได้รับผลกระทบ โดยให้ยุติการใช้เครื่องมือโพงพาง 	๒๐ ราย
๗. โครงการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม <ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในทะเลสาบสงขลา ● ทดลองเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ● ประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ● ตรวจสอบยาปฏิชีวนะตกค้างในสัตว์น้ำธรรมชาติ 	๑ เรื่อง/ ๑ แหล่ง ๑ แหล่ง/ร้อยละ ๑๐๐ ๑ ชนิด/ ร้อยละ ๑๐๐ ๑๒ ครั้ง ๑๒ ครั้ง
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล	๑๐๐ ราย

ผลการดำเนินงานปี ๒๕๕๔

๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

๑.๑ กิจกรรมพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน

ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม ชุมชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อจัดทำเขตฟาร์มทะเล และปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำให้สอดคล้องกับความเค็มของน้ำ หลายหน่วยงานแบ่งเขตการรับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

• สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

มีพื้นที่เป้าหมาย ๗ เขต ได้แก่

๑. เขตฟาร์มทะเลตำบลคลองรี	ตำบลคลองรี	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
๒. เขตฟาร์มทะเลตำบลคูขุด	ตำบลคูขุด	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
๓. เขตฟาร์มทะเลตำบลท่าหิน	ตำบลท่าหิน	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
๔. เขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะใหญ่	ตำบลเกาะใหญ่	อำเภอกระแจะสินธุ์	จังหวัดสงขลา
๕. เขตฟาร์มทะเลตำบลบ้านขาว	ตำบลบ้านขาว	อำเภอระโนด	จังหวัดสงขลา
๖. เขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะหมาก	ตำบลเกาะหมาก	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง
๗. เขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะนางคำ	ตำบลเกาะนางคำ	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง

แผน ๒๑ ล้านตัว ผล ๒๑,๐๖๕,๐๐๐ ตัว ชนิดสัตว์น้ำที่ปล่อย ได้แก่

■ กุ้งกุลาดำ	๑๐,๗๐๐,๐๐๐	ตัว
■ กุ้งก้ามกราม	๑๑,๐๕๐,๐๐๐	ตัว
■ ปูดำ	๑๕,๐๐๐	ตัว

• สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

มีพื้นที่เป้าหมาย ๗ เขต ได้แก่

๑. เขตฟาร์มทะเลบ้านใต้	ตำบลคูเต่า	อำเภอหาดใหญ่	จังหวัดสงขลา
๒. เขตฟาร์มทะเลสามชุมชน	ตำบลพะวง	อำเภอเมือง	จังหวัดสงขลา
๓. เขตทะเลสามชุมชนอ่าวปอ	ตำบลรัตภูมิ	อำเภอควนเนียง	จังหวัดสงขลา
๔. เขตฟาร์มทะเลบ้านใหม่	ตำบลสิงหน้อง	อำเภอสิงหนคร	จังหวัดสงขลา
๕. เขตฟาร์มทะเลบ้านใต้ควนโส	ตำบลควนโส	อำเภอรัตภูมิ	จังหวัดสงขลา
๖. เขตฟาร์มทะเลบ้านแหลม	ตำบลปากกร	อำเภอสิงหนคร	จังหวัดสงขลา
๗. เขตฟาร์มทะเลบ้านบางโหนด	ตำบลคูเต่า	อำเภอหาดใหญ่	จังหวัดสงขลา

● สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง

มีพื้นที่เป้าหมาย ๖ เขต ได้แก่

๑. เขตฟาร์มทะเลบ้านหาดไข่เต่า	หมู่ ๑	ตำบลนาปะขอ	อำเภอบางแก้ว	จังหวัดพัทลุง
๒. เขตฟาร์มทะเลบ้านแหลมกรวด	หมู่ ๓	ตำบลเกาะหมาก	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง
๓. เขตฟาร์มทะเลบ้านชายคลอง	หมู่ ๔	ตำบลนางตุง	อำเภอควนขนุน	จังหวัดพัทลุง
๔. เขตฟาร์มทะเลบ้านทะเลน้อย	หมู่ ๒	ตำบลนางตุง	อำเภอควนขนุน	จังหวัดพัทลุง
๕. เขตฟาร์มทะเลบ้านปากหะ	หมู่ ๑๐	ตำบลลำปำ	อำเภอเมือง	จังหวัดพัทลุง
๖. เขตฟาร์มทะเลบ้านคลองขุด	หมู่ ๘	ตำบลห่านโพธิ์	อำเภอเขาชัยสน	จังหวัดพัทลุง

● สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

มีพื้นที่เป้าหมาย ๑ เขต ได้แก่

เขตฟาร์มทะเลคลองชะอวด บ้านศรีมาประสิทธิ์ หมู่ ๑ ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๒ กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง

• สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

จัดอบรมประมงอาสาในพื้นที่ดำเนินการที่มีการจัดตั้งเขตฟาร์มทะเล จำนวน ๗ รุ่นๆ ละ ๒ วัน รวมผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น ๑๙๓ คน ดังนี้

รุ่นที่ ๑ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลคลองรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๕ คน

รุ่นที่ ๒ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๒-๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ ที่ทำการเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน

รุ่นที่ ๓ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ วัดท่าหิน ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๕๐ คน

รุ่นที่ ๔ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๙-๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ วัดแหลมบ่อท่อ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๔ คน

รุ่นที่ ๕ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลบ้านขาว อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ ณ ศาลาประชาคม หมู่ ๑ ตำบลบ้านขาว ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน

รุ่นที่ ๖ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง จัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๑-๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ ณ ที่ทำการหน่วยอนุรักษ์อ่าวท่าสาย ตำบลเกาะหมาก ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๓๔ คน

รุ่นที่ ๗ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง จัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๖-๒๗ เมษายน ๒๕๕๔ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะนางคำ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน

● สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

มีพื้นที่เป้าหมาย ๗ เขต รวมจำนวน ๑๕๖ คน ได้แก่

รุ่นที่ ๑ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านใต้ หมู่ที่ ๗ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วันที่ ๑๔-๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

รุ่นที่ ๒ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลสามชุมชน หมู่ที่ ๘ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ ๑๖-๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔

รุ่นที่ ๓ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลสามชุมชนอ่าวปอ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา วันที่ ๑๘-๑๙ มีนาคม ๒๕๕๔

รุ่นที่ ๔ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านใหม่ หมู่ที่ ๑ ตำบลสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๑-๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔

รุ่นที่ ๕ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านใต้ควนโส หมู่ที่ ๑๐ ตำบลควนโส อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๓-๒๔ มีนาคม ๒๕๕๔

รุ่นที่ ๖ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านแหลม หมู่ที่ ๕ ตำบลปากกระอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๕-๒๖ มีนาคม ๒๕๕๔

รุ่นที่ ๗ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านบางโหนด หมู่ที่ ๒ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๙-๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔

● สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง

มีพื้นที่เป้าหมาย ๖ เขต รวมจำนวน ๑๒๐ คน

รุ่นที่ ๑ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านหาดไร่เต่า หมู่ ๑ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๐ คน

รุ่นที่ ๒ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านแหลมกรวด หมู่ ๓ ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๐ คน

รุ่นที่ ๓ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านชายคลอง หมู่ ๔ ตำบลนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๐ คน

รุ่นที่ ๔ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านทะเลน้อย หมู่ ๒ ตำบลนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๐ คน

รุ่นที่ ๕ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านปากหวะ หมู่ ๑๐ ตำบลลำปำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๐ คน

รุ่นที่ ๖ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านคลองขุด หมู่ ๘ ตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๐ คน

● สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

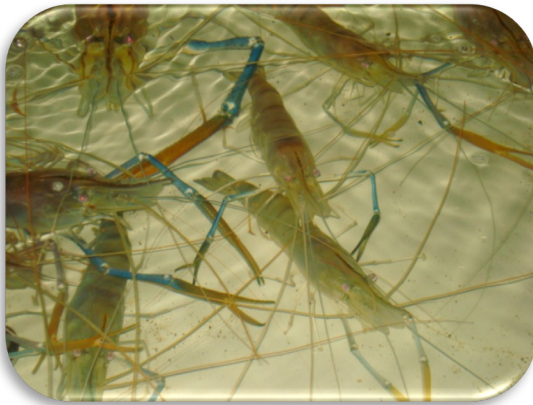
มีพื้นที่เป้าหมาย ๑ เขต ได้แก่ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลคลองชะอวด บ้านศรีมาประสิทธิ์

หมู่ ๑ ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๒๐ คน

๑.๓ กิจกรรมการสำรวจทรัพยากรประมง และประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ

๑.๓.๑ กิจกรรมประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ทำการสำรวจปริมาณสัตว์น้ำ ตามทำขึ้นสัตว์น้ำในชุมชนตลาด ครอบคลุมพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลา ในพื้นที่จังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง จำนวน ๕๐ แห่ง เดือนละ ๑ ครั้ง จากนั้นนำข้อมูลมาคำนวณผลการจับสัตว์น้ำเป็นรายเดือน และสอบถามชาวประมงรอบ ๆ ทะเลสาบ ถึงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสัตว์น้ำที่ปล่อยลงไป ของโครงการฯ มีผลผลิตรวมทั้งปี ๑,๑๖๖,๗๘๘ กิโลกรัม ชนิดเด่นที่มีการปล่อยในเขตฟาร์มทะเล ได้แก่ กุ้งก้ามกราม จำนวน ๑๖๗,๕๑๐ กิโลกรัม ปลากดเหลือง จำนวน ๓,๖๑๕ กิโลกรัม ปลากะพงขาว จำนวน ๒,๔๖๗ กิโลกรัม ปลาตะกรับ จำนวน ๑,๒๖๒ กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว จำนวน ๔,๐๓๐ กิโลกรัม เป็นต้น

ชนิด สัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำ ปีงบประมาณ 2554												
	ต.ค.53	พ.ย.53	ธ.ค.53	ม.ค.54	ก.พ.54	มี.ค.54	เม.ย.54	พ.ค.54	มิ.ย.54	ก.ค.54	ส.ค.54	ก.ย.54	รวม
กั้งตักแตน	-	-	750.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	750.0
กั้งกะต้อม	-	-	-	-	11,250.0	-	-	750.0	1,500.0	1,250.0	2,000.0	2,000.0	18,750.0
กั้งกำมกราม	7,870.0	3,695.0	1,742.5	2,455.0	5,300.0	2,810.0	9,005.0	18,852.5	32,125.0	32,500.0	26,005.0	25,150.0	167,510.0
กั้งกุลาดำ	7,547.5	2,495.0	325.0	192.5	132.5	117.5	37.5	90.0	35.0	7.5	12.5	-	10,992.5
กั้งแซบวัย	6,400.0	1,815.0	875.0	-	-	95.0	-	-	2,175.0	272.5	8,700.0	15,925.0	36,257.5
กั้งตะเข็บ	-	-	-	-	25.0	-	-	-	-	-	-	-	25.0
กั้งนา	-	-	-	-	-	-	-	-	205.0	-	-	-	205.0
กั้งหัวแข็งใหญ่	2,642.5	90.0	-	-	1,105.0	380.0	117.5	85.0	2,090.0	6,015.0	6,725.0	6,825.0	26,075.0
กั้งหัวแข็งเล็ก	25,187.5	4,025.0	-	-	10,250.0	18,000.0	8,625.0	15,750.0	22,000.0	33,125.0	50,875.0	54,250.0	242,087.5
กั้งหัวมัน	18,307.5	42,000.0	4,500.0	-	-	21,500.0	-	1,450.0	-	-	2,625.0	-	90,382.5
ปลากระดี่ลิง	-	325.0	-	-	962.5	132.5	212.5	117.5	-	105.0	17.5	-	1,872.5
ปลากระดี่หลาว	1,250.0	1,250.0	-	4,662.5	12,125.0	375.0	7,250.0	7,500.0	5,987.5	5,125.0	4,125.0	5,125.0	54,775.0
ปลากระดี่เหลือง	145.0	325.0	250.0	332.5	875.0	352.5	140.0	772.5	-	257.5	62.5	102.5	3,615.0
ปลากระดี่หม้อ	-	-	-	-	-	-	7.5	-	-	125.0	-	-	132.5
ปลากระดี่หิง	-	-	-	-	-	-	5.0	5.0	-	-	-	-	10.0
ปลากระดี่บอกลาว	-	-	-	-	-	-	-	200.0	-	-	500.0	-	700.0
ปลากระดี่บอกลำ	225.0	360.0	100.0	62.5	75.0	-	-	15.0	-	-	-	75.0	912.5
ปลากระดี่ขาว	-	-	500.0	725.0	642.5	95.0	172.5	-	120.0	62.5	-	150.0	2,467.5
ปลากระดี่หิน	-	-	-	7.5	-	-	-	-	-	-	-	-	7.5
ปลากระดี่สง	-	-	-	-	-	10.0	30.0	-	-	5.0	10.0	-	55.0
ปลาแขยงหนู	-	1,500.0	-	57.5	-	-	-	-	-	30.0	-	-	1,587.5
ปลาโคบ	90.0	-	-	-	450.0	105.0	50.0	75.0	80.0	52.5	150.0	62.5	1,115.0
ปลาจิ้มฟันจระเข้	1,000.0	-	1,750.0	1,500.0	1,500.0	-	-	2,500.0	-	-	-	-	8,250.0
ปลาช่อน	32.5	2,310.0	4,655.0	5,982.5	14,757.5	5,400.0	5,510.0	4,805.0	15,200.0	7,587.5	5,927.5	3,157.5	75,325.0
ปลาชะโด	-	-	-	-	-	62.5	-	-	-	-	107.5	32.5	202.5
ปลาชีวไม้ไฟ	-	-	-	-	1,250.0	-	-	-	-	-	-	-	1,250.0
ปลาตุกทะเล	2,157.5	1,882.5	375.0	260.0	1,465.0	1,290.0	2,755.0	11,465.0	10,610.0	5,525.5	9,137.5	10,662.5	57,585.5
ปลาตุกอุย	260.0	32.5	287.5	1,892.5	2,797.5	1,552.5	450.0	790.0	6,710.0	4,362.5	892.5	482.5	20,510.0
ปลาตะกรับ	195.0	220.0	20.0	30.0	107.5	150.0	87.5	185.0	-	-	137.5	130.0	1,262.5
ปลาตะเพียนขาว	-	-	-	-	2,167.5	-	1,250.0	125.0	487.5	-	-	-	4,030.0
ปลาทองเทียว	-	250.0	375.0	-	125.0	-	-	-	-	-	-	-	750.0
ปลานิลดำ	80.0	-	-	1,187.5	1,287.5	-	1,787.5	1,625.0	2,325.0	-	287.5	125.0	8,705.0
ปลาเนื้ออ่อน	-	-	-	55.0	115.0	87.5	-	-	-	-	-	-	257.5
ปลาบุทราย	-	-	-	-	-	-	32.5	-	-	-	-	-	32.5
ปลาบุทอง	-	-	-	-	220.0	-	-	-	10.0	-	-	-	230.0
ปลาแป้นเล็ก	1,062.5	2,465.0	2,500.0	1,625.0	250.0	1,475.0	312.5	367.5	1,167.5	180.0	2,750.0	225.0	14,380.0
ปลาแมวหูขาว	545.0	90.0	85.0	317.5	425.0	460.0	1,572.5	1,177.5	1,150.0	395.0	305.0	192.5	6,715.0
ปลาลิ้นควาย	52.5	-	162.5	92.5	42.5	87.5	100.0	87.5	52.5	95.0	117.5	92.5	982.5
ปลาสร้อยนกเขา	100.0	-	-	-	37.5	-	-	-	-	-	-	-	137.5
ปลาสร้อย	2,117.5	542.5	880.0	3,102.5	8,330.0	3,187.5	1,582.5	1,435.0	6,392.5	2,842.5	1,007.5	1,442.5	32,862.5
ปลาสร้อย	7.5	32.5	-	-	310.0	7.5	7.5	-	7.5	-	-	-	372.5
ปลาสร้อยหิน	-	-	-	-	12.5	-	5.0	-	-	-	-	7.5	25.0
ปลาโสด	1,772.5	1,892.5	725.0	2,122.5	3,282.5	537.5	857.5	625.0	882.5	692.5	1,067.5	455.0	14,912.5
ปลาหมอช้างเหยียบ	907.5	-	-	1,320.0	5,130.0	530.0	92.5	907.5	187.5	-	2,187.5	1,825.0	13,087.5
ปลาหมอไทย	10.0	20.0	17.5	-	30.0	62.5	12.5	22.5	12.5	7.5	12.5	12.5	220.0
หัวแข็งหนวดอ่อน	14,500.0	4,000.0	825.0	20,000.0	17,250.0	1,055.0	19,375.0	17,790.0	19,625.0	10,500.0	15,550.0	22,750.0	163,220.0
หัวอ่อนหนวดแข็ง	20,875.0	750.0	925.0	4,875.0	8,750.0	1,250.0	6,625.0	2,750.0	5,925.0	5,325.0	7,680.0	9,875.0	75,605.0
ปลาอีต้อม	-	-	-	-	-	-	75.0	15.0	-	-	-	-	90.0
ปลาไหล	-	-	-	155.0	67.5	-	-	-	-	-	-	-	222.5
ปลูดำ	360.0	62.5	-	-	105.0	2,730.0	72.5	-	130.0	542.5	662.5	442.5	5,107.5
ปลูม่า	172.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	172.5
รวม	115,872.5	72,430.0	22,625.0	53,012.5	113,007.5	63,897.5	68,215.0	92,335.0	137,192.5	116,988.0	149,637.5	161,575.0	1,166,788.0

๑.๓.๒ การสำรวจครัวเรือนประมงและประเมินการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อทราบจำนวนครัวเรือนชาวประมงรอบทะเลสาบสงขลา
๒. เพื่อทราบปริมาณการจับทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา
๓. เพื่อทราบสถานะการทำการประมงในทะเลสาบสงขลา

วิธีการดำเนินการ

๑. ทำการสำรวจเพื่อหาข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการประเมินผลการจับสัตว์น้ำ จากการใช้เครื่องมือประมง (boat-based system) อ้างตาม (อังสุณีย์ และคณะ, ๒๕๓๙) เป็นการสำรวจสภาพการทำการประมง (Frame Survey, FS) เพื่อทราบจำนวนครัวเรือนประมง หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอที่ทำการประมง ชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงที่ใช้ทำการประมง ระยะเวลาที่ทำการประมงในแต่ละชนิดเครื่องมือ ผลผลิตสัตว์น้ำที่ถูกจับขึ้นมาจากเครื่องมือประมงแต่ละชนิดและจำนวนเครื่องมือประมง เพื่อนำไปประกอบการประเมินผลผลิตเป็นรายเดือน รายปี และผลผลิตรวม ดังนี้

๒. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านกายภาพของทะเลสาบสงขลา พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นและคัดลอกข้อมูลที่เป็นปัจจุบันจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการลงพื้นที่สำรวจจริง เช่น จำนวนอำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดทะเลสาบสงขลาหรือหมู่บ้านที่มีการทำการประมงในทะเลสาบสงขลา

๓. การสอบถาม ทำการสำรวจข้อมูลจากชาวประมงโดยการใช้แบบสอบถามทุกตำบล ทุกหมู่บ้านในพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลา โดยข้อมูลพื้นฐานด้านครัวเรือนจะสอบถามจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งลงพื้นที่สุ่มสำรวจจากชาวประมง ซึ่งทำการสำรวจ ๑๐% ในรายละเอียดการสำรวจตามภาคผนวก

๔. ศึกษาข้อมูลในพื้นที่แต่ละตำบล หมู่บ้านเป้าหมาย โดยการสอบถามเจ้าหน้าที่ กำหนดผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน ถึงจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ครัวเรือนชาวประมง ตลอดจนการทำการประมง

๕. ทำการสุ่มสำรวจสอบถามชาวประมง ในรายละเอียดการทำการประมง การลงแรงทำการประมง การใช้เครื่องมือประมง ระยะเวลาการทำการประมง ชนิดและปริมาณสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง

๖. ระยะเวลาในการสำรวจ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๔ เป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน

ผลการศึกษา

๑. สภาพการทำการประมงในแต่ละพื้นที่ ทะเลสาบสงขลา แบ่งเป็น ๔ เขต ได้แก่ บริเวณที่ ๑ ทะเลน้อยพื้นที่ ๒๗.๑๖ ตารางกิโลเมตร เป็นส่วนที่อยู่ตอนเหนือสุดของทะเลสาบสงขลา เชื่อมต่อกับทะเลหลวง สภาพน้ำจะเป็นน้ำจืดตลอดปี (Siri and Pairoj, 1988)

บริเวณที่ ๒ ทะเลหลวง มีพื้นที่เชื่อมต่อกับทะเลน้อยและทะเลสาบสงขลาตอนกลาง เป็นพื้นที่ที่มีความกว้างมากกว่าทุกบริเวณ โดยมีความกว้างสูงสุด ๒๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๔๙๑ ตารางกิโลเมตร ความลึกเฉลี่ย ๒-๓ เมตร

บริเวณที่ ๓ ทะเลสาบสงขลาตอนกลาง มีพื้นที่เชื่อมต่อกับทะเลหลวงและทะเลสาบสงขลาตอนนอก มีพื้นที่ ๓๓๖ ตารางกิโลเมตร

บริเวณที่ ๔ ทะเลสาบสงขลาตอนนอก มีพื้นที่เชื่อมต่อกับทะเลสาบสงขลาตอนกลาง และทะเลอ่าวไทยมีพื้นที่ ๑๘๒.๑๕ ตารางกิโลเมตร ความลึกเฉลี่ย ๑.๕ เมตร ได้รับอิทธิพลน้ำขึ้นน้ำลงจากทะเลอ่าวไทย

จากการสำรวจพบว่ารอบทะเลสาบสงขลา ที่จำนวนครัวเรือนทำการประมง จำนวน ๑๑,๑๙๓ ครัวเรือน ๑๕๔ หมู่บ้าน ๓๔ ตำบล ดังแสดงในตาราง

พื้นที่	หมู่บ้านประมง		จำนวนครัวเรือน	
	รวม	หมู่ที่	รวมทั้งหมด	ทำประมง
จ.สงขลา				
อ.เมือง				
ต.เกาะยอ	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙	๑,๑๓๐	๒๒๙
อ.สิงหนคร				
ต.หัวเขา	๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘	๒,๔๕๒	๗๖๗
ต.สทิงหม้อ	๒	๑,๒	๑,๙๒๐	๑,๖๘๐
ต.ทำนบ	๒	๒,๕	๓๕๔	๕๐
ต.ป่าขาด	๔	๑,๒,๔,๕	๕๐๐	๓๒๐
ต.ปากกรอ	๔	๓,๔,๕,๖	๒๕๕	๒๓๘
ต.บางเขียด	๔	๑,๓,๔,๕	๕๑๐	๔๕
ต.ชะแล้	๓	๑,๓,๔		๔๐๑
อ.หาดใหญ่				
ต.คูเต่า	๗	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗	๑,๖๓๖	๙๔๗
อ.ควนเนียง				
ต.ห้วยลึก	๒	๖,๗	๒๖๗	๒๑๕
ต.ควนโส	๖	๔,๕,๖,๘,๑๐,๑๑	๗๓๒	๒๙๐
ต.รัตภูมิ	๓	๓,๔,๑๒	๖๔๙	๑๖๓
ต.บางเหรียง	๕	๒,๓,๕,๖,๑๒	๗๕๔	๘๒
อ.สติงพระ				
ต.คลองรี	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙	๑,๐๑๐	๒๕๖
ต.คูขุด	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘	๑,๐๐๓	๔๓๙
ต.ท่าหิน	๘	๑,๒,๔,๕,๖,๗,๘,๙	๙๐๒	๕๙๒

พื้นที่	หมู่บ้านประมง		จำนวนครัวเรือน	
	รวม	หมู่ที่	รวมทั้งหมด	ทำประมง
อ.กระแสดินธุ์				
ต.เกาะใหญ่	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙	๑,๗๖๔	๕๗๙
ต.เชิงแส	๒	๓,๔	๖๑๖	๓๙
ต.โรง	๔	๑,๒,๔,๕	๖๖๒	๕๗
ต.กระแสดินธุ์	๔	๑,๒,๓,๔	๘๗๖	๗๗
อ.ระโนด				
ต.ระโนด	๔	๑,๒,๓,๖	๑,๐๘๓	๒๑๔
ต.บ้านใหม่	๓	๑,๒,๓	๕๕๔	๙๐
ต.ตะเคียน	๑	๑	๓๕๕	๔๖
ต.บ้านขาว	๒	๑,๖	๕๔๖	๒๖๔
จ.พัทลุง				
อ.ปากพะยูน				
ต.ปากพะยูน	๒	๑,๒		๑,๔๐๐
ต.ฝาละมี	๓	๓,๖,๘	๙๒๗	๑๕๓
ต.เกาะหมาก	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๑๐,	๑,๘๘๒	๑,๐๑๙
ต.เกาะนางค้ำ	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙	๑,๔๓๑	๓๘๐
อ.เขาชัยสน				
ต.ทานโพธิ์	๒	๖,๘	๓๒๔	๑๕๐
ต.จองถนน	๒	๑,๓	๔๕๐	๑๓๘
อ.บางแก้ว				
ต.นาปะขอ	๔	๑,๙,๑๑,๑๔	๙๗๗	๕๘๘
อ.เมือง				
ต.ลำปำ	๖	๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑	๘๖๗	๒๗๐
อ.ควนขนุน				
ต.พนาดัง	๔	๑,๒,๔,๑๓	๕๘๕	๑๘๐
ต.ทะเลน้อย	๖	๑,๒,๓,๔,๕,๑๐	๑,๒๑๗	๓๙๓
รวม	๑๕๔		๒๙,๑๙๐	๑๑,๑๙๓

๑.๓.๓ ประสิทธิภาพอัตราการจับสัตว์น้ำแต่ละเครื่องมือประมง (CPUE) และผลการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบ สงขลา ปี ๒๕๕๔

ผลการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ที่ประเมินจากการจับได้จากเครื่องมือประมง จำนวน ๑๐ ชนิด ในปี ๒๕๕๔ จำนวนผลผลิตสัตว์น้ำรวม ๑๑,๘๑๘,๕๘๒ กิโลกรัม

ชนิดเครื่องมือประมง	จำนวนเครื่องมือเฉลี่ย/ราย	จำนวนชาวประมง (ราย)	เครื่องมือทั้งหมด	CPUE (กก./เครื่องมือ/วัน)	ผลการจับ (กก./วัน)
ข่าย (ผืน)	๓๕.๒	๖,๘๔๔	๒๔๐,๙๐๘	๐.๓๐	๖๑,๑๑๒
ไชนั่ง (ปาก)	๒๘.๘	๑,๙๙๐	๕๗,๓๓๘	๐.๕๘	๓๑,๒๕๗
ไชนอน (อัน)	๑๐๐.๘	๑,๓๗๔	๑๓๘,๔๘๑	๐.๐๖	๒,๗๖๒
โพงพาง (ปาก)	๘.๓	๒๒๒	๑,๘๔๗	๕.๖	๕,๒๙๕
ไชลปลา (อัน)	๑๗.๕	๖๐	๑,๐๕๐	๐.๐๗	๕๘.๘
ไชกุงนา (อัน)	๓๙๕	๑๘๑	๗๑,๒๔๐	๐.๐๑	๑๘๙
ยอ (ปาก)	๑	๓๔	๓๔	๓.๕	๑๑๙
แนด (ปาก)	๒	๗	๑๔	๐.๑	๑.๔
แห (ปาก)	๑	๓๐๗	๓๐๗	๑.๑	๔๖๐.๓
เบ็ด (คั่น)	๓๓๘.๙	๑๐๙	๗๖,๘๓๒	๐.๐๒	๔๗.๕

เครื่องมือประมง	ผลการจับ (กก./วัน)	จำนวนวันทำการประมง ใน ๑ เดือน	จำนวนเดือนทำการประมง ใน ๑ ปี	ผลการจับรวม (กก.)
แห	๔๖๐.๓	๒๐	๖	๕๕,๒๓๖
แนด	๑.๔	๒๐	๔	๑๑๒
ยอ	๑๑๙.๐	๒๐	๓	๗,๑๔๐
ไชกุงนา	๑๘๙.๐	๒๐	๔	๑๕,๑๒๐
ไชลปลา	๕๘.๘	๒๐	๔	๔,๗๐๔
โพงพาง	๕,๒๙๕.๐	๒๐	๓	๓๑๗,๗๐๐
ไชนอน	๒,๗๖๒.๐	๒๐	๖	๓๓๑,๔๔๐
ไชนั่ง	๓๑,๒๕๗.๐	๒๐	๖	๓,๗๕๐,๘๔๐
เบ็ด	๔๗.๕	๒๐	๓	๒,๘๕๐
ข่าย	๖๑,๑๑๒.๐	๒๐	๖	๗,๓๓๓,๔๔๐
รวมผลการจับ				๑๑,๘๑๘,๕๘๒

๑.๓.๔ กิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน

โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้แก่ชุมชน
๒. เพื่อส่งเสริมให้มีการรวบรวมข้อมูลทรัพยากรและการประมงโดยความร่วมมือจากชุมชนซึ่งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดการประมงโดยชุมชน

พื้นที่ดำเนินการปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๑๖ แห่ง ดังนี้

ตามพื้นที่ดำเนินการเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน ของสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จำนวน ๗ แห่ง ได้แก่

๑. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะหมาก	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง
๒. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลคูชูด	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
๓. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลท่าหิน	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
๔. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลคลองรี	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
๕. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะใหญ่	อำเภอกระสินธุ์	จังหวัดสงขลา
๖. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลบ้านขาว	อำเภอระโนด	จังหวัดสงขลา
๗. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะนางคำ	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง

ตามพื้นที่ดำเนินการเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน ของสำนักงานประมงจังหวัดสงขลา จำนวน ๗ แห่ง

๑. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านใหม่ หมู่ ๑ ตำบลสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
๒. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านใต้ควนโส หมู่ ๑๐ ตำบลควนโส อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
๓. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านใต้ หมู่ ๗ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
๔. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเล ๓ ชุมชน หมู่ ๘ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
๕. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลอ่าวปอ หมู่ ๑๒ ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
๖. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านแหลม หมู่ ๕ ตำบลปากกรอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
๗. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านบางโหนด หมู่ ๑๒ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พื้นที่เป้าหมายของศูนย์ เมื่อปีงบประมาณ ๒๕๕๓ จำนวน ๒ แห่ง

๑. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านปากบางภูมิ หมู่ ๗ ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม ๑๕ คน เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔
๒. กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านสวนใหม่ หมู่ ๙ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้เข้ารับการอบรม ๑๕ คน เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔

วิธีการและผลการดำเนินงาน

- กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มชาวประมงและผู้นำชุมชน
- ดำเนินการโดย ติดต่อประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านผู้นำชุมชน และชาวประมง
- หลังจากนั้นเริ่มดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนด ดำเนินการจัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน โดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมง โดยกิจกรรมที่กำหนด จะต้องตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายด้วย
- เผยแพร่กิจกรรมที่ดำเนินงาน ผ่านจดหมายข่าว เว็บไซต์ และร่วมจัดนิทรรศการ ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มชาวประมงและผู้นำชุมชน

- ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ นิเวศวิทยา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
- แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็น รวมถึงทัศนคติ
- สาธิตวิธีการศึกษาองค์ประกอบสัตว์น้ำและอัตราการจับจากไซนั้ง
- การศึกษาชีววิทยาของสัตว์น้ำ
- การเก็บและศึกษาสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำเบื้องต้น

นอกจากนี้ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมายด้วย

ผลการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย	สถานที่	จำนวน (คน)	วัน-เดือน-ปี
กลุ่มชาวประมง			
ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง	กลุ่มออมทรัพย์ บ้านช่องพิน	๒๐	๒๙ มี.ค. ๕๔
ต.คูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา	๑๕	๑ เม.ย. ๕๔
ต.ท่าหิน อ.สทิงพระ จ.สงขลา	ศาลาอเนกประสงค์ วัดท่าหิน	๓๐	๔ เม.ย. ๕๔
ต.คลองรี อ.สทิงพระ จ.สงขลา	ห้องประชุม อบต.คลองรี	๒๐	๕ เม.ย. ๕๔
ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสดินธุ์ จ.สงขลา	ศาลาอเนกประสงค์ วัดเกาะใหญ่	๑๕	๗ เม.ย. ๕๔
ต.บ้านขาว อ.ระโนด จ.สงขลา	ศาลาอเนกประสงค์ หมู่ ๒	๑๕	๘ เม.ย. ๕๔
ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง	ห้องประชุม เทศบาลตำบลเกาะนางคำ	๒๐	๒๕ เม.ย. ๕๔
บ้านใหม่ ม. ๑ ต.สะทิงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา	บ้านประธานประมงอาสา	๑๕	๒๖ เม.ย. ๕๔
บ้านใต้ ม. ๑๐ ต.ควนโศ อ.ควนเนียง จ.สงขลา	ศาลาอเนกประสงค์ วัดบ่อหว้า	๑๕	๒๗ เม.ย. ๕๔
บ้านปากบางภูมิ ม. ๗ ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา	ศาลาอเนกประสงค์ บ้านปากบางภูมิ ม. ๗	๑๕	๒๘ เม.ย. ๕๔
บ้านสวนใหม่ ม. ๙ ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา	ห้องประชุม อบต.เกาะยอ	๑๕	๒๙ เม.ย. ๕๔
ประมง ๓ ชุมชน หน้าสถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง	ห้องประชุม	๑๕	๒๕ ก.ค. ๕๔
บ้านแหลม ม.๕ ต.ปากอ อ.สิงหนคร จ.สงขลา	ศาลาประชาคม บ้านแหลม	๑๕	๒๖ ก.ค. ๕๔
บ้านวังเนียน ม. ๕ ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา	อาคารออมทรัพย์ บ้านวังเนียน ม. ๕	๑๕	๒๗ ก.ค. ๕๔
บ้านใต้ ม. ๗ ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	อาคารเรียน มัสยิดบ้านใต้ อ.หาดใหญ่	๑๕	๒๘ ก.ค. ๕๔
บ้านบางโหนด ม. ๒ ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	ห้องสมุด โรงเรียนวัดปากลึก อ.หาดใหญ่	๑๕	๒๙ ก.ค. ๕๔

ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

ต.คูขุด อ.สตึงพระ จ.สงขลา

ต.ท่าหิน อ.สตึงพระ จ.สงขลา

ต.คลองรี อ.สตึงพระ จ.สงขลา

ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา

ต.บ้านขาว อ.ระโนด จ.หวัดสงขลา

ต.เกาะนาคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

บ้านใหม่ ม.๑ ต.สตึงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา

บ้านไต้ ม. ๑๐ ต.ควนไส อ.ควนเนียง จ.สงขลา

บ้านปากบางภูมิ ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา

บ้านสวนใหม่ ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา

๓ ชุมชน หน้า สสช. อ.เมือง จ.สงขลา

บ้านแหลม ม.๕ ต.ป่ากรอ อ.สิงหนคร จ.สงขลา

บ้านวังเนียน ม. ๑๒ ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา

บ้านไต้ ม. ๗ ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

บ้านบางโหนด ม.๑ ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

๑.๔ กิจกรรมประชาสัมพันธ์โครงการ

ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยติดต่อประสานงานกับชุมชน สมาชิกประมงอาสา ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโครงการ ตลอดจน ผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้รอบทะเลสาบสงขลา และรับฟังความคิดเห็นของชุมชน นำเข้าสู่การประชุมคณะทำงาน ดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ด้านการประมง เพื่อปรับแผนให้เข้ากับสถานการณ์ และเป็นไปตามเป้าหมาย โดยเผยแพร่และให้บริการข้อมูล ข่าวสาร บทความวิชาการ ของโครงการฯ ผ่านทาง เว็บไซต์ www.skonline.com และ www.nicaonline.com นอกจากนี้ได้จัดทำ **จดหมายข่าว** โครงการ ฟันฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น ในโครงการฯ ให้แก่หน่วยงานกรมประมง สมาชิกประมงอาสา ผู้นำชุมชน อบต. ห้องสมุดต่าง ๆ และองค์กร เอกชน เป็นต้น นอกจากนี้ได้จัดทำโปสเตอร์ และแบนเนอร์ เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ในโครงการฯ อีก ทาง จดหมายข่าวที่พิมพ์เผยแพร่ในปี ๒๕๕๔ รวม ๖ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑/๕๔ - ๖/๕๔ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ เว็บไซต์ <http://www.skonline.com/downloads.html> และมีรายละเอียด ดังภาพด้านล่าง

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.1202

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เอกแสง

NICA ส่งทีมเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย อ.หาดใหญ่ และ จ.สงขลา

เป็นครั้งแรกในรอบ ๑๐๐ ปี ของสงขลา ที่พายุตีเปรสชั่น
แวะมาเยือนเมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ สภาพของสถาบันฯเอง ก็ไม่
ต่างจากตัวเมืองสงขลามากนัก ต้นไม้ใหญ่หักโค่นด้วยแรงลมทับ
สายไฟฟ้า เสาไฟฟ้า ล้มลงนับร้อยต้นตามชายหาด สถาบันฯ เองได้
รับผลกระทบพอสมควร สายไฟฟ้าขาด ระบบสูบน้ำเสียหาย หลังคา
โรงเพาะพัก อาคารสำนักงาน โรงเลี้ยงปลา โรงรถ ซึ่งทั้งกระเบื้อง
และตะขอเกี่ยวทั้งเก่าและνού เนื่องจากสึนามิ ก็เปิดนับ ๑,๐๐๐ แผ่น
ภายหลังได้ซ่อมแซมอย่างเร่งด่วน ทางสถาบันฯ ได้ส่งเจ้าหน้าที่
พร้อมเรือยาง เข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมในตัวเมืองหาดใหญ่
และได้จัดหาอาหารแห้ง เข้าช่วยเหลือครอบครัวชาวประมงใน
ต.คูซุด อ.สทิงพระ เราคงหลีกเลี่ยงจากพายุไม่ได้ แต่สิ่งที่เราควร
เรียนรู้จากบทเรียนครั้งนี้ คือ การเตรียมพร้อม ที่จะรับพายุ ให้ดีกว่า
นี้ เช่น ต้นไม้ขนาดใหญ่ครั้งนี้ สร้างความเสียหาย ให้กับบ้านเรือน
และระบบไฟฟ้ามาก สมควรที่จะต้องตัดแต่งกิ่ง ก่อนที่จะเข้าสู่ฤดู
มรสุมประจำปี

ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปจารย์, สาธิต เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, สนั่น อิมวิวัฒน์กุล, ภรณ์ยุ ธมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อธิญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญยา คงคาลิหมั่น, จ่านง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง

www.nicaonline.com www.sklonline.com

สภาวะการประมงทะเลสาบสงขลา

โดยบุญชา คงศักดิ์มณี

ตุลาคม 2553

สัตว์น้ำต่าง ๆ ในทะเลสาบ ขึ้นอยู่กับฝนฟ้าอากาศจริงๆ เลยนะ อย่างแถบทะเลน้อยนี่ ถ้ามีฝนมาบ้างก็จะทำ ประมงกันได้ดีทีเดียว แต่ตกเยอะก็ไม่ได้ก็น้ำจะเสีย ส่วนแถบตอนนอกนี่ ต้องมีลมบ้างถึงจะดี กระชวยจะ ชอบมาก แต่ถ้ามแรงมากก็ไม่ดีอีก ทำประมงไม่ได้เช่นกัน ก็คงจะหาจุดลงด้วยยากหน่อยนะ

เพราะบางครั้งถึงลมทั้งฝนมาพร้อมกันก็ทำอะไรไม่ได้อีก ฉะนั้นก็คอยจังหวะให้ดีแล้วกันนะ... ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มี กุ้งหัวมัน ได้วันละ 700-1,000 กก. (ไม่เกิน 10 วัน) กุ้งหัวแข็งเล็ก ได้วันละ 700-1,000 กก. กุ้งกุลาดำได้วันละ 100-200 กก. กุ้งก้ามกราม ได้วันละ 100-200 กก. กุ้งแชบวย ได้วันละ 100-150 กก. ปลาช่อน ได้วันละ 100-150 กก. ปลาโสดได้วันละ 50-100 กก. ปลาตุ๊กทะเลได้วันละ 30-50 กก. เท่านั้น

ทะเลน้อย... ฝนตกมาเยอะเกินไปทำให้หน้าค่อนข้างจะเสีย และชาวบ้านที่ทำการประมงออกไปไกลกว่าเดิม ทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น และยอดสัตว์น้ำที่ตกลงบางคนต้องหยุดไปโดยปริยาย เพราะไม่คุ้ม จะทำงานอื่นสำรองไปก่อนก็ไม่ค่อยมี เพราะฝนตกอยู่เรื่อยๆ ดังนั้นก็ต้องเข้าช่วงพักผ่อนไปก่อนสักระยะหนึ่ง ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้บ้างก็มี ปลาโสดได้วันละ 50-100 กก. ปลาช่อนได้วันละ 10-20 กก. ปลาสาลาได้วันละ 10-20 กก. ปลาหมอช้างเหยียบได้วันละ 10-20 กก. ปลาตุ๊กได้วันละ 3-5 กก. และปลากตเหลืองได้วันละ 1-3 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง... ปัญหาที่เจอกันถวนหน้ามันแหละนะ ไคร่มากร ไคร่น้อยก็แล้วแต่ภาวะแล้วกัน อย่างแถบนี้ ก็มีปัญหาเหมือนกัน ตรงที่แดดไม่ออกนี่แหละ ตกปลาไม่ได้ เพราะปลาหัวแข็งพวกตอนแถบนี้ ส่วนใหญ่ก็ทำปลาแห้งนี่แหละ

แถมส่งหัวด้วยนะ ถึงสามจังหวัดชายแดนเลยจะบอกให้ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลาหัวแข็งพวกตอนจับได้วันละ 400-500 กก. ปลาหัวอ่อนพวกแข็งจับได้วันละ 100-200 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 50-100 กก. ปลากตคันหลวงจับได้วันละ 30-50 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 20-30 กก. ปลาโสดจับได้วันละ 3-5 กก. และปลาตุ๊กจับได้วันละ 2-3 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอนใน... ช่วงนี้ต้องปล่อยให้เขาแล้วแหละ มาแรงแข่งทางโค้งจริงๆ สำหรับกุ้งหัวมัน ถึงแม้จะได้เพียงไม่กี่วัน แต่ก็พอจะทำให้ชีวิตชาวบ้านแถบนี้รอดไปได้หลายวันทีเดียว ไม่ใช่แค่เพียงกุ้งหัวมันเท่านั้น สัตว์น้ำอื่นๆ ก็ยังจับกันได้สบายเลย เอาเป็นว่าแถบนี้ยังคงไม่มีอะไรที่น่าเป็นห่วงเลย แต่อาจจะห่วงสักก้อมีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น อะไรวะหรอ... ก็ไม่รู้จะเก็บเงินไว้ที่ไหนนะซี...เฮฮา... ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มี กุ้งหัวมัน ได้วันละ 700-1,000 กก. กุ้งกุลาดำ ได้วันละ 100-200 กก. กุ้งก้ามกราม จับได้วันละ 100-150 กก. ปลาช่อน จับได้วันละ 50-100 กก. ปลาสาลา จับได้วันละ 30-50 กก. ปลาตุ๊กทะเล จับได้วันละ 10-20 กก. และปลาตะกรับจับได้วันละ 3-5 กก.

ทะเลสาบตอนนอก... กุ้งหัวมันนี่ไม่ใช่เฉพาะแต่ทะเลสาบตอนในนะ ยังลามมาถึงตอนนอกเลย แต่แม้ค่าแถบนี้เขาไม่นิยมรับซื้อสักเท่าไร เนื่องจากว่ากุ้งหัวมันนั้น มันที่หัวค่อนข้างเยอะ ดังนั้นเวลาต้องไว้นานๆ จะเสียและหัวหลุดเอาง่ายๆ แมค่าเลยรับซื้อได้น้อย ส่วนที่เหลือแหม่จรรยาจับไปบ้าง หรือไปขายเองซะบ้างก็ตีเหมือนกันนะ ขายเองได้กำไรดีด้วย...ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ ก็มีกุ้งหัวแข็งเล็กได้วันละ 700-1,000 กก. กุ้งแชบวยได้วันละ 100-150 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่ได้วันละ 50-100 กก. ปลาโสดได้วันละ 3-5 กก. และกุ้งกุลาดำได้วันละ 3-5 กก. เช่นกัน

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

เริ่มจะเข้าสู่ช่วงท้ายๆ ของปีอีกแล้วนะ จากช่วงที่ผ่านมาไม่ค่อยดีสักเท่าไรเลย สัตว์น้ำที่จับได้น้อย แหม่สินาก็จะซุน ๆ ตลอดเลย ความเค็มเริ่มลดก็ช่วงนี้แหละ แต่ปีนี้ไง ก็ขอภาวนาว่า อย่านให้อะไรเหมือนกับปีที่ผ่านๆ มาเลย เพราะไม่ใช่เช่นนั้นแล้ว ชาวบ้านรอบทะเลสาบ ก็ไม่รู้ว่าจะกินอะไรเหมือนกัน ด้วยความเป็นห่วง...

ทะเลน้อย... น้ำเริ่มเสียและมีกลิ่นแล้วแหละ เพราะอะไรไม่รู้ไหม? ฝนตกมันแหละ... ตัวการสำคัญเลยที่ทำให้เป็นอย่างนี้ พูดยังแถบนี้ฝนตกนี่น่าจะดีนะ เพราะสัตว์น้ำที่ช่อนๆ อยู่จะออกมาเล่นน้ำใหม่ นั่นะก็จริงอยู่หรอก แต่คราวนี้ตกเยอะเกินไปไง เลยเป็นอย่างนี้แหละ เพราะน้ำฝนจะไปชะล้างสิ่งสกปรก ที่ติดอยู่ตามใต้อวนบ้านบ้าง ได้ถนนทางเดินบ้าง ลงทะเลสาบหมดเลย ทำให้ต้องเจอสภาพอย่างที่เห็น...(น้ำจืด)

จองถนน... จับปลาหัวแข็งพวกตอนได้กันเยอะเลย ถามว่าดีไหม? ดีแน่ๆ เลย แต่ก็ไม่ดีเท่าไรหรอก อ้าว! พูดยังนี่หว่า... ก็ไม่ต้องงงอะไรมาหรอก จับได้เยอะนั่นคืออยู่แล้วแหละ แต่ที่ไม่ดีนั่นก็ตรง ไม่ค่อยมีแดดนี่แหละ เพราะแถบนี้ เขาทำปลาสดไปก่อนได้ไหม แล้วค่อยว่ากันใหม่ ช่วงมีแดดแล้วกัน OK... (2 ppt)

ปากพะยูน... แถบนี้กุ้งหัวมันกำลังมาแรงอย่างปากบางเขาเลย ก็จะขวางยังไม่ไฉ่ ได้ตั้งวันละเกือบพันกิโลนะ ไม่ต้องห่วงหรอกกุ้งหัวมันจะมาแรงก็ไม่เกิน 10 วัน ก็หมดแล้ว เรื่องจับกุ้งหัวมันนั้นไม่ไหวแล้ว แต่ที่ห่วงก็คือ กัดกุ้งหัวมันนั้น ตกค่อนข้าง

ข้างเล็ก (3.8-4.2 ซม.) บางครั้งทำให้อุ้งกุลาดำตัวเล็กติดมาด้วยไง นี่แหละที่น่าห่วง แต่ก็คงจะทำได้นั่นแหละนะ ช่วงเวลาสั้น ๆ เอง...ทำใจ...(10 ppt)

ช่องพิน... น้ำเสียส่งกลิ่นเหม็นมาก สีดำน้ำเลย สาเหตุนะหรือ ชาวบ้านบอกว่าช่วงก่อนหน้านี้อลมค่อนข้างแรง ทำให้สาหร่ายขาดและมาหมักหมมเอาแถบนี้แหละ เลยทำให้ต้องรับเคราะห์ไปเลย ทำได้ละนะ อีกหน่อยก็คงจะตีเองนั่นแหละนะ... (9 ppt)

ป่าขาด... ช่วงเดือนที่ผ่านมากุ้งแชบวยได้ดี วันละประมาณ 200-300 กิโลเลย แต่ช่วงนี้ชาวบ้านบอกว่า น้ำข้างนอกสีไม่สวยเลย แหม่ใส่ด้วย ทำให้กุ้งแชบวยลดลงไปเยอะเลย ตอนนี้ได้ประมาณวันละ 20-30 กิโลเอง ก็คงต้องคอยให้มันตีกวาน้อยแล้วกัน คงจะตีเหมือนเดิม ถ้าไม่น้ำไม่จืด ชะกอนนะ... (11 ppt)

สี่ทิ้งหม้อ... กุ้งหัวมันช่วงนี้เขาจับได้กันทั่วเลยนะ อย่านว่าแต่แถวปากพะยูนเลย แถบนี้ก็ไม่ค่อยวันละ 400-500 กิโล สบายเลย แต่แม้ค่าแถบนี้เขาไม่นิยมรับซื้อสักเท่าไร ชื่อโดตามโค้วตาเท่านั้น เพราะกุ้งหัวมันจะมีชื่อเสียงอยู่ที่หัวจะมีมันเยอะ ถ้าต้องไว้นานๆ กุ้งจะไม่สวย หัวหลุดบ้าง เน่าเร็วบ้าง ดังนั้นแม้ค่าจึงไม่นิยมรับซื้อ...(13 ppt)

บุญชา คงศักดิ์มณี

ตะลึง!...พบ “ปลาเดือน” ปลาหายากในคลองสำโรง อ.เมืองสงขลา

www.fishbase.org

ปลาเดือนหรือปลาตาเหลือกสั้น มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Megalops cyprinoides* เป็นปลาชนิดหนึ่งที่สามารถปรับตัวให้อยู่ในน้ำจืด หรือน้ำกร่อย ได้ดี อยู่ในวงศ์ปลาตาเหลือก Megalopidae และมีชื่อเรียกที่แตกต่างไปอีก เช่น ชาวเหนียวพูด ภาษาใต้เรียกว่า **ปลาเดือน** ส่วนในคลองสำโรง ชาวบ้านเขาเรียกว่า **ปลาพหุรินทร์** แปลว่า **เดือน** ในภาษามลายู มีรูปร่างป้อม ปากกว้าง ที่ได้คางระหว่างกระดูกกรามล่างมีแผ่นกระดูกแข็ง 1 ชิ้น และมีก้านครีบหลังอันสุดท้ายยื่นยาวเป็นเส้น เกือบเป็นสีเงินแวววาวตลอดทั้งลำตัว ชาวประมงได้รายงานว่า พบปลาเดือนบริเวณคลองสำโรง ของบ้านออกเขา หมู่ที่ 3 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา นายไพโรจน์ สิริมนตากรณ ผู้เชี่ยวชาญด้านพันธุ์ปลาในทะเลสาบสงขลาได้กล่าวว่า ปลาเดือนหรือปลาตาเหลือกสั้น เป็นปลาที่หายากในทะเลสาบสงขลา ปีหนึ่ง ๆ ชาวประมงจะจับได้เพียงไม่กี่ตัว ปลาชนิดนี้เป็นปลาใหญ่ ขนาดใหญ่สุดเท่าที่เคยพบ ถึง 15 กก.

คลองสำโรงเป็นคลองที่ตัดผ่านหมู่บ้านและชุมชนตำบลบ่อยางและตำบลเขารูปช้าง เป็นคลองเชื่อมสู่ทะเลทั้ง 2 ฝั่ง ทั้งฝั่งทะเลสาบและฝั่งอ่าวไทย มีจุดรับน้ำหลายแหล่ง เมื่อก่อนคลองสำโรงเป็นเส้นทางในการเดินเรือของชาวบ้านที่อยู่ริมคลอง ลักษณะคลองจะคดเคี้ยวไปมา จากคำบอกเล่าของชาวบ้าน ลำคลองสายนี้เริ่มไหลมาจากหมู่บ้านสามกอง ตำบลเกาะแก้ว ไหลลงมาเรื่อย ๆ ผ่านบ้านทุ่งใหญ่ ผ่านบริเวณบ้านออกเขา จนมาแยกเป็น 2 สาย ที่บ้านออกเขา หมู่ที่ 3 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา สายแรกแยกไปทางบ้านท่า

สะอ้าน ผ่านตัวเมืองออกสู่ทะเลสาบสงขลาฝั่งทิศตะวันตก อีกสายหนึ่งไหลผ่านชุมชนเก่าแสง เป็นระยะทางที่สั้นกว่า ออกสู่อ่าวไทยฝั่งตะวันออก ตรงหัวนายแรง

น้ำในคลองสำโรงบางช่วงบางฤดูกาลจะเป็นน้ำกร่อย มีการขึ้นลงของน้ำตามการขึ้นลงของระดับน้ำทะเล น้ำจะลึกประมาณ 2 เมตร ในบางช่วงแต่เดิมคลองสำโรงเป็นคลองธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา ขยะ มีน้อย คุณภาพน้ำดี ปลาไม่ค่อยตาย แต่ปัจจุบันนี้น้ำในคลองสำโรง มีทั้งขยะ มูลฝอย น้ำมีกลิ่นเหม็นในบางช่วง และปัจจุบันนี้ได้มีการขุดลอกตลอดทั้งลำคลองทำให้น้ำในคลองมีความลึกไม่ต่ำกว่า 2 เมตร

จากการสำรวจพบ ปลาเดือน ปลาที่ใกล้จะสูญพันธุ์ในคลองสำโรง แสดงให้เห็นว่าคลองสำโรงเป็นแหล่งเลี้ยงตัวของปลาเดือนขนาดเล็ก และจากคำบอกเล่าของชาวบ้านที่ทำการประมง จะพบปลาเดือนในคลองสำโรงมากกว่าคลองอื่น ๆ คลองสำโรงในอดีตมีความอุดมสมบูรณ์ ไข่เป็นที่ลี้ภัยจทางน้ำ ปัจจุบันเมื่อเมืองมีการขยายตัว คลองสำโรงจึงอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะต้องมาฟื้นฟูคลองสำโรง ก่อนที่ลูกหลานของเราจะไม่รู้จักปลาเดือนอีกต่อไป

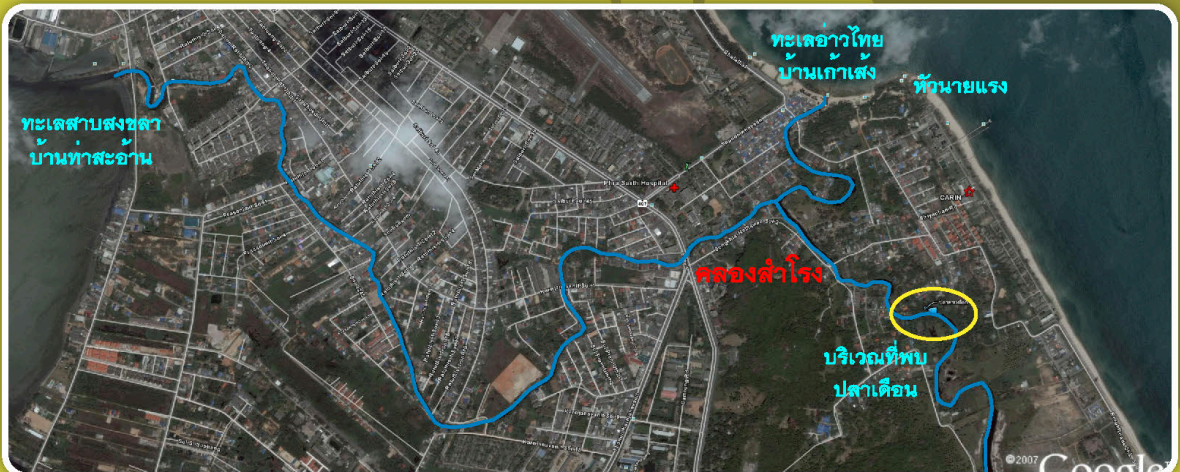
โกวิท พุฒศรี

ปลาเดือนที่พบในคลองสำโรง (ตาย)

ปลาเดือนที่พบในคลองสำโรง (เป็น)

บอกเล่า... ชาวทะเลสาบ

เรือประมงประสภภัยธรรมชาติ

สืบเนื่องจากกระทรวงพลังงานได้รับการประสานจากสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย สมาคมประมงสงขลา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ได้ให้การช่วยเหลือผู้ประสภภัยธรรมชาติจากเหตุการณ์พายุดีเปรสชั่น พัดถล่มภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย เมื่อต้นเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา ทำให้เกิดฝนตกหนัก คลื่นลมแรง น้ำท่วมสูง ติดต่อกันหลายวัน ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนในเขตจังหวัดสงขลา และเรือประมงจำนวนมาก ที่จอดหลบพายุ อยู่บริเวณฯ ทำเทียบเรือประมงสงขลา และแพปลาต่าง ๆ ถูกคลื่นลมซัดจมและเกยตื้นเป็นจำนวนมาก สร้างความเสียหายให้กับภาคธุรกิจการประมง และชาวประมงมูลค่ามหาศาล

และเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กระทรวงพลังงาน โดยนายแพทย์วรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานพร้อมด้วย นายมานะ ศรีพิทักษ์ นายสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย นายนิพนธ์ บุญญามณี ส.ส.สงขลา นายประพร เอกอรุ ส.ส.สงขลา และคณะ โดยมีนายวิญญู ทองสกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา นายสายันต์ เอี่ยมรอด ประมงจังหวัดสงขลา กลุ่มชาวประมงที่ได้รับความเดือดร้อน จากเรือประมงประสภภัยธรรมชาติมาให้การต้อนรับ ได้เดินทางมาเยี่ยมทำเทียบเรือประมงสงขลา และได้มอบถุงยังชีพจำนวน ๑,๐๐๐ ถุง แก่ผู้ประสภภัยและมอบเงินสนับสนุนอีก ๕๐๐,๐๐๐.- บาท ผ่านสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย เพื่อมอบให้ชาวประมงไว้จัดซื้ออุปกรณ์เรือประมงที่ประสภภัยธรรมชาติ สำหรับจังหวัดสงขลาที่มีเรือประมงที่ได้รับความเสียหายรวมทั้งสิ้น ๒๖๓ ลำ แยกเป็นเรือประมงที่มีขนาดความยาว ๑๐ เมตร จำนวน ๘๙ ลำ เรือประมงที่มีขนาดความยาวต่ำกว่า ๑๐ เมตร จำนวน ๑๗๔ ลำ เครื่องมือประมง ได้รับความเสียหาย จำนวน ๔๗๖ ราย มูลค่าความเสียหายรวมทั้งสิ้น ๗๕,๓๓๐,๐๐๐.- บาท (ตัวเลขรวมทั้งวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓)

สำหรับการช่วยเหลือนั้น ชาวประมงจะต้องรวบรวมหลักฐานที่

สำคัญได้แก่ อาชญาบัตรที่ไม่ขาดอายุ ใบจดทะเบียนเรือไทย ใบอนุญาตใช้เรือหลักฐานแจ้งบันทึกประจำวันที่เกิดเหตุ ภาพถ่าย และให้นำหลักฐานไปติดต่อขอรับการช่วยเหลือที่ สำนักงานประมงอำเภอ ได้ทุกแห่งภายใน 15 วันหลังเกิดเหตุ สำหรับอัตราความช่วยเหลือนั้น ถ้าเป็นเรือขนาดความยาวต่ำกว่า ๑๐ เมตร จะได้รับการช่วยเหลือค่ากู้เรือ ค่าซ่อมเรือไม่เกินค่าละ 30,000.- บาท ส่วนเรือที่มีขนาดความยาวเรือเกิน ๑๐ เมตร จะได้รับการช่วยเหลือค่ากู้เรือ ค่าซ่อมเรือไม่เกินค่าละ 95,000.-บาท แต่ทราบว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติที่จะให้ช่วยเหลือเรือประมงที่ประสภภัย ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการเกิดสึนามิ ก็ต้องตามกันไปก่อนครับว่า อัตราใหม่จะเพิ่มจากเดิมเท่าใด

นายแพทย์วรรณรัตน์ ชาญนุกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน และคณะ ได้เดินทางมาเยี่ยมให้ความช่วยเหลือชาวประมงผู้ประสภภัย

เฮฮา...ประสาชาวเล

จันทอง & อรุณา

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2/54 เดือนมกราคม 2554

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.ท่าแล่น ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.101

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เก่าสง

กลับมาอีกครั้งหลังการฟื้นฟู ของกรมประมง

กุ้งก้ามกรามเป็นกุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่ ที่สำคัญมากทางเศรษฐกิจตัวหนึ่งของทะเลสาบสงขลา ในอดีตกุ้งก้ามกรามมีผลผลิตจำนวนมากจากทะเลสาบ มีมากจนสามารถส่งไปขายที่ ตรัง กระบี่ หาดใหญ่ สงขลา นครศรีธรรมราช ถึงกรุงเทพฯ ต่อมาในระยะหลังมีรายงานในปี 2542 ว่าผลผลิตกุ้งก้ามกรามในทะเลสาบสงขลาลดลงเหลือเพียงปีละ 20 ตันเท่านั้น ภายหลังโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบในปี.ศ.2546 ส่งผลผลิตกุ้งก้ามกรามได้เพิ่มขึ้นตามลำดับโดยในปี 2554 จับได้ 90 ตัน และในปี 2552 จับได้สูงสุดเป็นประวัติการณ์ 178 ตัน ส่วนในปี 2553 จับได้ 64 ตัน

ผลจากความพยายามของกรมประมงเป็นผลให้ปัจจุบันนี้กุ้งก้ามกรามในทะเลสาบสงขลาจับได้มากขึ้น มีส่วนสำคัญในการเพิ่มรายได้ให้กับชาวประมงพื้นบ้าน กุ้งก้ามกรามที่จับได้เป็นจะถูกรวบรวมและลำเลียงโดยทางรถยนต์ส่งไปขายที่มาเลเซียและสิงคโปร์

ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สนั่น ลิ่มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ชญา ถมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ชญา ถมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญญา คงคาลิหมิน, จ่านง ธีราวุฒิ
ออกแบบ & งานศิลป์ : ภรณ์ชญา ถมพลกรัง

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา

มกราคม 54

โดย บุญญา คงคาสิริพันธ์

ถึงแม้หลาย ๆ พื้นที่ยังหวั่น ๆ กับข่าวสื่อเรื่อง พายุหรือบางพื้นที่ยังคงเตรียม เครื่องมือใหม่ ๆ เพื่อ จะมาเริ่มต้น กันใหม่ บางคนแนะนำกำลัง จะออกทำ ประมงอยู่ดี ๆ พอลมมาก็ไม่ออกแล้ว ทำงัยได้ละนะ ก็เจอมาแล้วกลัวไววก่อนไม่เสียหายไม่ ใช่ว่าจะ ... ส่วนบางพื้นที่ ที่เสียหายไม่ มากก็ยังคงทำ ประมงกันได้ตามปกติและสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งหัวมันจับได้วันละ 100-200 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 50-100 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 40-50 กก. ปลากะพง(โสด) จับได้วันละ 20-30 กก. ปลาสร้อยจับได้วันละ 20-30 กก. กุ้งแชบ๊วยจับได้วันละ 10-20 กก. และกุ้งกุลาดำจับได้วันละ 10-20 กก.

ทะเลน้อย... เครื่องมือประมงหายไปเยอะเลย บางคนถึงกับหมดเลย แต่บางคนก็ยังพอทำประมงกันได้โดย ส่วนคนที่พอมีฐานะหน่อยเครื่องมือหาย ก็ไม่เป็นไรเพราะได้เริ่มต้น ใหม่ทันทีเลยแต่สำหรับคนที่หาเช่ากินค่าก็ต้ออดทนไปก่อนหาทางอื่นทำไปพลาง ๆ ก่อนก็ได้และสำหรับคนที่ทำงานอื่นไม่ได้ ก็จำเป็นต้องยืมจากญาติแก่จนถึงแม่หมี่เก่ายังไม่หมดก็เถอะ... ส่วนสัตว์น้ำที่ จับได้ก็มี ปลาช่อนจับได้วันละ 20-30 กก. ปลากะพง(โสด) จับได้วันละ 5-10 กก. ปลาสร้อยจับได้วันละ 5-10 กก. และปลาดุกจับได้วันละ 3-5 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง... ก็ไม่ต่างอะไรกันมากนักกับแถบอื่นน้ำสูงกระแสน้ำ แรงทอดแหก็ไม่ได้ อ่าว ! แล้วช่วงนี้ทำอะไรกันบ้าง บางหละ ก็คอยจับหอยลมนงบนันแหละจึงจะออกไปทำประมงกันได้เพราะตอนนี้ กระแสน้ำจะไม่พัดตลอด คือจะมีช่วงที่สงบตวยถ่วงก็วางอวนปลาหัวแข็ง

หวาดอวนนั้นแหละ เพราะอวนจะลึกลงไป... สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มี ปลาหัวอ่อนหวูดแข็งได้วันละ 20-30 กก. ปลาหัวแข็งหวูดอ่อนได้วันละ 20-30 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 2-3 กก. ปลาช่อนได้วันละ 2-3 กก. ปลา สร้อยได้วันละ 5-10 กก. และปลาโสดได้วันละ 5-10 กก. เช่นกัน

ทะเลสาบควนเนียง... แถบนี้ พอจะเซ็ดหน้าชูตาทะเลสาบหน่อย เพราะยังจับสัตว์น้ำกันได้อยู่ ถึงแม้จะประสบปัญหาอยู่บ้างก็เถอะเพราะบาง คน ใหว่ตัวทันเก็บเครื่องมือไว้ก่อนแล้ว แต่ที่เก็บไม่ได้เลยก็คือส่วนยงนั้นแหละ พังเป็นแถบ ๆ เลยก็ได้แต่ทำใจนั้นแหละแล้วคอยเริ่มต้นกันใหม่ก็แล้ว กันนะ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มี กุ้งหัวมันจับได้วันละ 100-200 กก. ปลา ช่อนจับได้วันละ 80-100 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 30-50 กก. และกุ้งกุลาดำจับได้วันละ 5-10 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอตนอก... แถบบ้านหลาย ๆ คนคงเป็นห่วงพ่อบ้านกันแน่ เลย ช่วงนี้ก็ในทะเลสาบไม่มีแล่นน้ำจืด ไม่มีกุ้งหรือคั้งนั้นก็ต้อออกไปทำ งานนอกบ้าน เพื่อจะประทังครอบครัวให้คงอยู่ยัยส่วนบางคนก็พอจะมีฐานะ บ้างก็คอยซ่อมแซมเครื่องมือประมง หรือไม่ก็ทำใหม่เพราะก่อนหน้านี้พายุ พัดไปเสียก็เยอะ ก็ค่อยมาเริ่มกันใหม่ก็แล้วกันนะจ๊ะ !

คุยคุยข่าว... ประสาชาวเล

ฉบับที่แล้วยังคงมีความผวาอยู่กับพายุที่โหมเข้า มาอย่างไม่มีคาดคิด ฉบับนี้อะไร อะไรหลายอย่าง คงดีขึ้นบ้าง แล้วนะ ถึงแม่ว่าไม่ทุกอย่างก็เถอะหลาย ๆ คนที่เจอกับพายุนี้ด้วยตนเองเดือนนี้ก็ยังยังคงตาม หลอกหลอนอยู่แต่ก็ไม่มากแล้วหละสถานการณ์ อันเลวร้ายทุกอย่างคงจะคลี่คลายไปตามกาลเวลา

นั่นแหละ นะ...
ล่าวา... ชาวประมงอยู่ในช่วงการซ่อมแซมเครื่องมือประมงที่ยัง เหลืออยู่และก็ทำใหม่พร้อม ๆ กันไปด้วย ตามว่าแล้วช่วงนี้ทำอะไรกันหรือ ก็ตกปลาน้ำจืดที่อยู่ในน่านนั้นแหละ เพราะน้ำยังท่วมอยู่ ดังนั้น สัตว์น้ำ จำพวก ปลานิล ปลาหมอไทย และปลาสลิด เสร็จเราหมดแหละ ช่วงนี้แหละ...(น้ำจืด)

ทะเลน้อย... แถบนี้ก็เหมือนกันแต่จะแตกต่างกันที่แถวนี้เขาจะเป็น พื้นที่พรุใหญ่ และก็กว้าง แถบเครื่องมือที่ใช้ทำประมงก็หลากหลายด้วย ทั้งเบ็ด อวน และไซ สัตว์น้ำก็มีความหลากหลายกว่าด้วย ปลาช่อน ปลาดุก ปลาไหลก็ติดด้วยนะจะบอก ให้อ่าวพูดอย่างนี้นั้นใจจะมาวางอวนแถวนี้มัย หละ เขียวได้เลยนะ...(น้ำจืด)

ฝาลง... เพื่อนเขากำลังยุ่ง ๆ กันอยู่ทั้งซ่อมเครื่องมือประมง ทั้งจับปลาในพรุแถวนี้ก็ยุ่งเหมือนกันยุ่งกับการจับกุ้งหัวมันช่วงนี้ได้กันเยอะ มากและได้กันนาน ตวยเกือบเดือนแล้วที่ตั้งแต่หลังพายุสงบนั้นแหละได้กัน

วันละเป็นร้อยก็โหดเลย นะจะบอกให้ ปกติแล้วกุ้งหัวมันที่เข่าจับ ๆ กันอยู่ นั้น เต็มที่เลยก็ไม่เกิน 10 วัน แต่นี่ป่าเขาไปเกือบเดือนแล้วมว่าพายุนั้นแหละที่ ทำให้เป็นอย่างนี้แหละ...(น้ำจืด)

บ่อหิน... อนาคตข้างหน้าจะมีคนทำประมงเพิ่มขึ้นอีกเยอะมาก เพราะ อะไรมัย ก็ส่วนยงนั้นแหละ ตอนนี้ไม่เหลืออะไรแล้วโดนพายุกวาด สะเรียบเลย และกว่าจะฟื้นฟูขึ้นมาอีกก็อย่างน้อยต้อง 7 ปีโนนแหละแล้ว ระหว่างนี้หละก็ต้ออง ลงทะเลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย จัย ๆ ก็ขอต้อนรับสู่ โครงการฟาร์มทะเลนะ...(น้ำจืด)

สี่กั๊กหม้อ... เข้าช่วงออกจากบ้านอีกแล้วนะ ออกไปทำอะไรกัน ครับไป มั่งซี ! จะตามมาทำไมเขาไปทำงานกันเพราะแถวนี้ตอนนี้ไม่มีอะไร แล้วช่วงปลายปีก็อย่างนี้แหละ น้ำจืดทำอะไรไม่ได้หรอกไมค้อมมีกุ้งตอง เอาไซมาซ่อมแซมกัน แต่ป็นี่หนักหน่อย ไมค้อมมีให้ซ่อมแซมเลยพายุพาไป หมดแล้ว...(น้ำจืด)

บ้านขาว... แถบนี้ก็ไม่ต่างอะไรกันมากนักกับแถบอื่น ทำอะไรไม่ได้ เหมือน กัน น้ำคอนข้างจะสูง ลมก็แรงด้วย ทอดแหไม่ได้เลย ให้ซ่อมเครื่องมือ ประมงไว้รอสักกระยะหนึ่งก่อนนะปล่อยให้กระแสน้ำซัดมันมานอนไปก่อนก็ แล้วกันอีกหน่อยก็คงจะกลับมาเหมือน เดิมเอง นั้นแหละ นะ...(น้ำจืด)

บุญญา คงคาสิริพันธ์

ชายฝั่งทะเลสงขลา...ทำเลทองในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง

นอกจากพันธกิจในการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติแล้ว กรมประมงยังมีพันธกิจในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงด้วย สืบเนื่องจากทรัพยากรประมงในธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงทุกวัน จากการทำประมงเกินศักยภาพธรรมชาติ ดังนั้นกรมประมงจึงได้หาแนวทางเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจากภาคเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างหลักประกัน และความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย ไม่ให้เกิดการขาดแคลนขึ้นในอนาคต และสร้างโอกาสในการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำต่อไปในอนาคต

โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม เป็นโครงการหนึ่งภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ในช่วงปี พ.ศ. 2552-2553 สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้ริเริ่มทดลองเลี้ยงปลากะพงขาวบริเวณชายฝั่งทะเล หลังแนวกองหินกันคลื่นบริเวณบ้านปึก ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา พบว่าผลการเลี้ยงดีมาก ปลามีการเจริญเติบโตดีอัตราการรอดตายสูงกว่าร้อยละ 80 ไม่มีโรคและพยาธิรบกวน และคุณภาพน้ำดีมากช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยงจะอยู่ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงกันยายน ซึ่งเป็นช่วงที่คลื่นลมมรสุมสงบแล้ว

หลังจากที่สถาบันฯ ได้ทดลองเลี้ยงปลาในกระชังร่วมกับชาวบ้านปึกและบ้านปากบางนาทับจนประสบผลสำเร็จแล้ว ส่งผลให้ชาวบ้านคนอื่น ๆ ในตำบลเกาะเต่า และตำบลนาทับทั้งที่เคยเลี้ยงปลาในกระชังมาแล้วในคลองนาทับและที่ยังไม่เคยเลี้ยงปลามาก่อนเลย ได้หันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาในกระชังกันมากขึ้นตามลำดับ โดยในปัจจุบันนี้มีการเลี้ยงปลาในกระชังประมาณ 92 กระชัง เกษตรกร 46 ราย มีการขึ้นทะเบียนแล้ว 32 ราย นอกจากนี้

การเลี้ยงปลากะพงขาวแล้ว ปลากะรังดอกแดงก็เป็นปลาที่น่าสนใจมาก เนื่องจากราคาดีกว่าปลากะพงขาวมาก และสามารถหลุดพันธุ์ได้ง่ายตามแนวกองหิน โดยการวางลอบ และมีการเลี้ยงอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก และบริเวณนี้ยังเป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของหอยแมลงภู่มะพร้าวจำนวนมาก ซึ่งสามารถส่งเสริมการเลี้ยงหอยควดคู่ไปกับการเลี้ยงปลาในกระชังได้ จึงนับว่าบริเวณนี้เป็นทำเลทองของการเลี้ยงปลาในกระชังและหอยแหล่งใหม่ของจังหวัดสงขลาเลยทีเดียว

การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำโดยการส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชัง และสัตว์น้ำอื่น ๆ ในบริเวณแนวกองหินกันคลื่นนี้ จึงมีความเป็นไปได้สูง เนื่องจากบริเวณนี้มีกองหินถึง 14 กอง (ยาว 200 เมตร 13 กอง และยาว 250 เมตร 1 กอง) มีระยะห่างระหว่างกอง 150 เมตร คิดเป็นระยะทาง 4,883 เมตร ตั้งแต่บ้านบ่ออิฐ ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมืองสงขลา ถึงปากคลองนาทับ ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ มีพื้นที่หลังแนวกองหินที่สามารถส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชังได้ โดยประมาณ 285,000 ตารางเมตร (178 ไร่) ทั้งนี้ไม่รวมพื้นที่ว่างระหว่างกองหิน ถ้าประมาณการพื้นที่ตั้งกระชังที่ร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด สามารถเลี้ยงได้ 1,140 กระชัง (ขนาดกระชัง 5*5 เมตร) จะมีกำลังผลิต (ปลากะพงขาว) ประมาณ 513,000 กิโลกรัม/ปี (513 ตัน/ปี) โดยเลี้ยงระหว่างเดือนมีนาคม - กันยายน (ประมาณ 7 เดือน) และมีปัจจัยเสริมในเรื่องของฟาร์มอนุบาลลูกปลากะพงขาวในพื้นที่เลี้ยงด้วย สามารถผลิตลูกปลาป้อนให้เกษตรกรที่ต้องการเลี้ยงได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชาวประมงสามารถรวบรวมลูกปลากะรังดอกแดง และลูกพันธุ์หอยแมลงภู่มะพร้าวในบริเวณ กองหินนี้ด้วย

ในเรื่องของตลาด มีความต้องการตลอดทั้งปีแต่ราคาจะขยับสูงขึ้น ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ตลาดมีทั้งในระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสงขลาและอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งมีร้านอาหารโรงแรมและภัตตาคารเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีโอกาสส่งออกต่างประเทศโดยผ่านโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในจังหวัดสงขลา ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเสริมให้ชายฝั่งทะเลสงขลาบริเวณนี้ เป็นทำเลทองในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงของจังหวัดสงขลาให้สูงขึ้น

ภวันยู ณพพลกั้ง

บอกเล่า... ชาวทะเลสาบ

โดย...โกวิท

เรือประมงประสบภัยธรรมชาติ

จากการที่ได้เกิดพายุดีเปรสชันพัดถล่มเข้ามายังจังหวัดสงขลาเมื่อคืนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ มีผลทำให้บ้านเรือนโรงงานอุตสาหกรรมและอื่นๆ ได้รับความเสียหายรวมทั้งเรือประมงอุปกรณ์ประมงได้แก่ อวน กระชังเครื่องมือ ประจำที่ ได้แก่ โพงพาง ไช้หนังเสียหายเป็นจำนวนมากนั้น

จากการสำรวจและพี่น้องชาวประมงได้มาแจ้งขอรับความช่วยเหลือจาก ทางราชการมีดังนี้ ๑. เรือประมงขนาดใหญ่ ได้แก่ เรือเครื่องวางทอ กลางลำ ซึ่งใช้เครื่องขนาดใหญ่ได้แก่ เครื่องคัมมินน์ถูกพายุพัด ถล่มจนเสียหายที่ท่าเทียบเรือ ประมงสงขลา และที่อ่าวปัตตานี จำนวน ๑๑๐ ลำ ค่าเสียหายประเมินเบื้องต้น ๕๔,๕๐๐,๐๐๐.- บาท สามารถกู้ได้ ๑๐๕ ลำ และไม่สามารถกู้ได้ จำนวน ๕ ลำ ซึ่ง ขณะนี้พี่น้องชาวประมงได้มายื่นเรื่องเพื่อขอรับการช่วยเหลือแต่เนื่องจากการสอบข้อเท็จจริงจะต้องสอบถึงเจ้าของเรือได้ เรือผู้ช่วยเหลือประกอบกับมีเรือจากต่างจังหวัดเช่น จังหวัดชลบุรี จันทบุรี ตรัง ซึ่งมาจากที่สงขลาและเจ้าของได้กู้เรือกลับไปยังจังหวัดของตนเอง จึงทำให้การสอบสวนต้องล่าช้าออกไปอีกแต่อย่างไรก็ตามจนถึงขณะนี้ทางอำเภอเมืองสงขลาได้แจ้งว่ากำลังนำเข้าที่ประชุม ก.ช.พ.อ. ในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ เพื่อให้คณะกรรมการได้พิจารณาและหลังจากนี้จะนำส่งจังหวัดฯ และจะนำเข้าประชุม ก.ช.พ.จ.อีกครั้ง ซึ่งคาดว่าจะนำเข้าประชุมเพื่อขอความเห็นชอบในราวกลางเดือนกุมภาพันธ์๒๕๕๔ และจะนำส่งกรมประมงเพื่อขออนุมัติเงินบกลางซึ่งกรมประมงจะต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง คาดว่าประมาณ ๓ เดือน กรมประมง ถึงจะโอน เงินถึงผู้ประสบภัย ฉะนั้นจึงขอให้พี่น้องคง จะต้อง รออีกสักหน่อยนะครับ

สำหรับพี่น้องเรือประมงขนาดเล็ก ที่ได้รับความเสียหายจำนวน ๔,๒๕๒ ราย ค่าเสียหายได้แก่เรือประมงเสียหาย เครื่องมืออวนเสียหาย คิดเป็นมูลค่า ๑๕๐,๐๘๐,๐๐๐. บาท เงินช่วยเหลือตามระเบียบเป็นเงิน ๓๒,๖๘๑,๔๕๕ บาท สำหรับการช่วยเหลือในส่วนนี้ทางกรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัยจะเป็นผู้เบิกจ่าย โดยให้ครอบครัวละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐.- บาท

ส่วนเครื่องมือประเภท ไช้หนัง โพงพางจะได้รับการช่วยเหลือรายละเอียดไม่เกิน ๗,๐๐๐.บาท ขณะนี้ทราบว่าพี่น้องชาวประมงพื้นบ้านได้รับไปบ้างแล้วได้แก่ อำเภอระโนด อำเภอเทพาและอำเภอกระเสสินธุ์ได้จ่ายเงินไปแล้ว เป็นเงิน ๗,๘๗๗,๔๘๐. บาทส่วนที่เหลือขณะนี้อำเภอได้ขอเงินเพิ่มมาแล้วคาดว่าจะเร่งรัดการจ่ายได้เสร็จสิ้นในราวกลางเดือนกุมภาพันธ์นี้ ฉะนั้นพี่น้องแม่พี่น้องจะต้องคอยติดตามข่าวคราวและเร่งสอบถามจากเจ้าหน้าที่อีกครั้งครับ

อนึ่งกรมประมงได้ประกาศให้พี่น้องชาวประมงพื้นบ้านให้มาขึ้นทะเบียนเรือทุกลำคราวนี้ใครไม่ขึ้นทะเบียนเรือหรือไม่มีชื่ออาจจะไม่ได้รับสิทธิ์การช่วยเหลือ ฉะนั้นขอให้พี่น้องที่เป็นชาวประมงและมีเรือทุกประเภทที่ทำการประมงให้มาเร่งรัดการขึ้นทะเบียนเรือกับพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้นโดยให้ติดต่อสอบถามไปที่สำนักงานประมงอำเภอทุกแห่งหรือที่สำนักงานประมงจังหวัดสงขลาโทร ๐-๗๔๓๑-๑๓๒๒ ทั้งนี้เพื่อรักษา สิทธิของท่านและเมื่อจดทะเบียนแล้วทางราชการจะมอบป้ายเป็นแผ่นทองเหลืองขนาด ๕*๑๐ ซม.เพื่อนำไปติดที่แกงเรือครับ

เฮฮา...ประสาชาวเล

เมื่อวันก่อนท่าเรือสงขลา
มาซ่อมปล่องขลุ่ยปล่องปลา
ที่ท่าแพสงขลา

โอ๊ย ชักไป
ซ่อมอ่าว

กรมประมงอีกแล้ว
อะไร...อะไร
ก็เพื่อปลา

ก็นั่นแหละ
แล้วเราล่ะ จำอะไร
อะไรเพื่อกรมประมง
บ้าง

รักทะเลสาบ
เพื่อคน
รักเฉย

เออ...ดีดี
แต่ทำเล็ก
กับเสียงชะว๊ว

งาน ธีราวณ

ไม่มีค่าธรรมเนียม: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม. 3 ถ. เกษตรใน ต. เขารูปช้าง อ. เมือง จ. สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.307

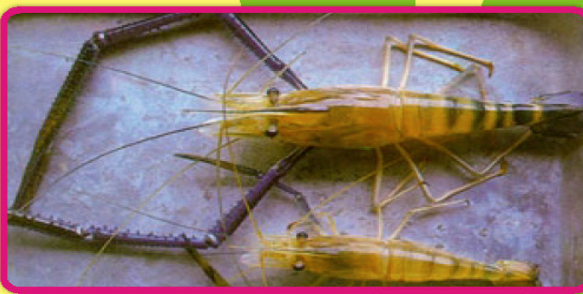
ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 72526 ไม่ระดมแก้ไข

บรรณาธิการ **แดลงข่าว**

เมื่อเดือนที่แล้วได้มีโอกาสไปประชุมชาวประมงที่บ้านในเขตตำบลคลองรี ที่อบต.คลองรี ได้รับความเห็นชอบของชาวประมงเกี่ยวกับความต้องการร่วมพัฒนา ธนาคารกุ้งก้ามกรามกับสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งแนวความคิดเป็นอย่างนี้ครับ ในช่วงที่ชาวประมงจับกุ้งก้ามกรามใช้ติดหน้าท้องก็จะนำไปซึ่งไว้ในกรงให้ไข่ที่ติดอยู่หน้าท้องหลุดปีกออกเป็นตัวบริเวณทะเลสาบหลังจากนั้นจึงนำพ่อแม่ออกไปขายทำให้แม่กุ้งได้มีโอกาสแพร่พันธุ์ก่อนที่จะได้นำไปใช้ประโยชน์

แนวความคิดดีแบบนี้ ขอชื่นชมครับสถาบันเราก็ขอสนับสนุนเต็มที่เช่นเดียวกับนายกอบต.คลองรีที่เตรียมจัดหางบประมาณมาสนับสนุน ถ้าเราช่วยกันแบบนี้ ปีนี้ชาวประมงคงจะยิ้มได้มีกุ้งก้ามกรามจับกันพอสมควรไม่ต้องพึ่งพาการปล่อยพันธุ์กุ้งก้ามกรามจากโครงการฟาร์มทะเล โดยชุมชนเลี้ยง ก็กิจกรรมเดียว

ยังยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยังยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ยู ถมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ยู ถมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรุณญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคนาร์ักษ์, บุญยา คงคาลิหมิน, จ่านง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยู ถมพลกรัง

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา

มีนาคม 54

โดย นฤยา คงคาสิรินทร์

ช่วงที่ผ่านมาทะเลสาบของเราที่เจอแต่ กระแสลมแรงมาตลอดเลยนะจะหยุดบ้างก็หยุดเพียงไม่กี่วันก็พัดมาอีกแล้วและชาวบ้านส่วนใหญ่ก็จะ ร้องจังหวะนี้ แหะแหละลมสงบเสร็จเราว่าเงินเดือนจะขงที่

เสร็จเรานี้แหละได้กัน ค่อนข้างจะเยอะใช้ได้เลยทีเดียวจะ มาแจกแจงรายละเอียดให้คร่าวๆแต่ละชนิดได้ปริมาณ เท่าไร กุ้งหัวแข็งเล็กจับได้วันละ 300-400 กก. ปลาช่อน จับได้ วันละ 200-300 กก. ปลาสลัดจับได้วันละ 200-300 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้ วันละ 100-150 กก. ปลาโสดจับได้วันละ 100-150 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 30-50 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 30-50 กก. และ กุ้งกุลาดำจับได้วันละ 5-10 กก. เท่านั้น

ทะเลน้อย...ก็ตั้งแต่ปลาตะเพียนขาวมาทำปลาสมแทนปลาโสดนี้คืออะไร ะไรหลาย ๆ อย่างเริ่มขึ้นเยอะเลยที่เห็นได้ชัดเลยก็คือแม่ ค้างจะรับซื้อหมดเลย จากเมื่อก่อน แม่ค้าบางคนหยุดซื้อเลยก็ว่าได้เพราะมากเกินไปไปไหนและบาง คนก็ซื้อจุกก็มากเกินก็ไม่ได้แต่ เดียวนี้สบายแล้วส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลา ช่อนจับได้วันละ 200-250 กก. ปลาสลัดจับได้วันละ 200-250 กก. ปลาหมอชาง เขียวจับได้วันละ 100-150 กก. ปลาโสดจับได้วันละ 80-100 กก. ปลาตะเพียน ขาวจับได้วันละ 80-100 กก. ปลาตุ๊กจับได้วันละ 30-50 กก.

ทะเลหลวง...ปลาหัวแข็งหนวดอ่อนที่เอาไว้ทำปลาแห้งนั้น มีไม่ขาด เลยช่วงนี้ แถมแดดก็ดีด้วยแต่จะดีสักที่วันนั้นไม่รู้ด้วยนะ เพราะลมฟ้าอากาศ ตอนนี้น้ำหายากวามึย ปลาแห้ง มีไม่ขาดนั้น ดีแล้วเพราะส่งขายไปทั่วเลยนี้ไปไกล ถึงสามจังหวัดในแะะ รุ้มยี่ ? ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มีปลากดคันหลาวจับ ได้วันละ 400-500 กก. ปลาหัวอ่อนจับได้วันละ 200-300 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน จับได้วันละ 200-300 กก. กุ้งกะตอมจับได้วันละ 100-200 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ

50-100 กก. และปลาช่อนจับได้วันละ 10-20 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอนใน...เรื่องสัตว์น้ำไม่ค่อยน่าหวังสักเท่าไร แต่ที่น่าหวังคือ พวกที่คอยจะขโมยของเพื่อนนั่นแหละ เดียวนี้จะมีพวกใหม่ขึ้นมาอีกคือจะไม่ขโมย วนแล้ว แต่จะขโมยกุ้งวนแทนเอาเพราะกุ้งแล้วก็จะวางคอกพอเจ้าของวนมา กู้แล้วจะเหลือหรือ แต่ก็ยังดีชนิดหนึ่งตรง เหลือแต่วนนี้แหละ เหม...ทำไปได้ สัตว์น้ำเดือนนี้ก็มีปลาช่อนจับได้วันละ 50-100 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 40-50 กก. ปลาโสดจับได้วันละ 30-50 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 30-50 กก. และกุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 5-10 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอนนอก...แม่ค้าพอจะมีกุ้งขายบ้างแล้วนะ หลังจากหยุดมาตั้ง 3-4 เดือน แต่ก็ไม่มีทุกคนอีกนั่นแหละ เพราะบางคนยังหาทุนใหญ่เรือคืออีกสอง ฝั่ง ๆ ที่รอบแรกยังเคลียร์ไม่หมดเลย รอบใหม่จำเป็นต้องให้อีก แต่ช่วงว่างเล็บด้วยนะว่า เฉพาะลูกเรือที่ตรงต่อเวลาในการใช้คืนเท่านั้น ส่วนสัตว์น้ำที่จับก็มีกุ้งหัว แข็งเล็กจับ ได้วันละ 300-400 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 30-50 กก. ปลากดคันเล็กจับได้วันละ 10-20 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 3-5 กก. และปลาค้างจับได้วันละ 2-3 กก. เท่านั้น

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

ไม่มีคำว่าสายสำหรับการเริ่มต้น เอะ...ที่ยานี้ ขึ้นคืน แบลก ๆ นะว่ามึย ? ก็ไม่ได้แปลกอะไรมาก หรือก็แค่ให้กำลังใจนะเนี่ยก็หลายคนยังไม่เริ่มตบ เลยกับกรลรหาหินในทะเลสาบและนั้นก็สู้ๆเตรียม เครื่องมือเดียวที่จะลงแล้วก็ซอริบ ๆ หนอยแล้วกับ สัตว์น้ำในทะเลสาบกำลังรอท่านอยู่ ถ่าขึ้น ซ่าละก้อ เพื่อนเอาไปหมดไม่รู้ด้วยนะ...แต่ไม่ใช่จะส่งเสริมให้ เป็นนักฆ่าอย่างเดียวนะถ้าเริ่มต้นเป็น นักอนุรักษ์ข้มักดี

ทะเลน้อย...เมื่อก่อนผมจำได้ว่าปลาตะเพียนขาวนั้นแหละมีปัญหา มากเลย ชายก็ไม่ไ้ราคาจะทำตากแห้งก็ลำบาก เพราะต้องเอาแดดเดียวจริง ๆ สองแดดก็ไม่ได้แถมมีก้างเยอะแม่ค้าหลายรายยังบอกทีมงานเลยว่าอย่า ปล่อยมาเลย สัตว์น้ำตัวนี้แะะ...เดี๋ยวนี้เป็นไงหละ ! สบายแล้วยังงั้นหรือก็เอา ปลาตะเพียนขาวนี้แหละไปทำ ปลาสมแทนปลาโสดจึย ...เยี่ยมเลย ! (น้ำจืด)

สาป่า...แถบนี้เรื่องกุ้งก้ามกรามนี้ไม่มีขาดเลย มีให้จับได้ตลอด เลยนะจะบอกให้แต่มีขอยกเว้นอยู่นิดหนึ่งตรงเวลาลมแรงจะไม่มีใครออกทำ ประมงเลยถึงแม้กุ้ง จะมีก็เยอะ ค่อยจับตบตบมสงบดีกว่าเน้อ เพราะยังหวาด ๆ เรื่องพายุอยู่เลยเดี๋ยวนี้ก็ เยอะอีกประมาณ 30-40 กก.ต่อวันแะะ แถมมีกุ้ง ไข่แจมด้วยนะ ประมาณ 70-80% แะะ (น้ำจืด)

เกาะนางคำ...รอรอบนานจังนะแถบนี้จับสัตว์น้ำไม่ได้มาหลายเดือน แล้วนะอ่าวแล้วกุ้งที่ปล่อยวันนั้นหละยังไม่ได้อีก เหรอ...ก็กำลังรออยู่เหมือน กันนะ แต่ได้ข่าวจากชาวบ้านว่าไม่ค่อยเจอเลยก็รอไปก่อนแล้วกันอ่าวจะยัง ไม่เห็นก็ได้นะต้อง รอดบ้างละนะ...ว่ามึย ? (น้ำจืด)

สตึงหม้อ...เริ่มจะได้บ้างแล้วนะหลังจากหยุดไปทำงานนอกบ้าน เสียเกือบสองเดือนแะะ ก็จะไม่ให้ออกไปทำงานนอกบ้านยังงัยเล่า เครื่องมือทำมาหากินไปกับ พายุเกือบหมดแล้วนี้แถมนำมาจืดอีกกุ้งที่ใน จะมิเลาก็แถมนี้เขาต้องอาศัยความเต็มของ น้ำเขาช่วยด้วยนะ !...(10 ppl)

เกาะโคบ...กุ้งก้ามกรามได้กันน้อยแต่ก็ไม่ต้องเสียใจหรือเพราะมี สัตว์น้ำ ที่มาทดแทนแล้วและได้กันเยอะด้วย ประมาณ 60-100 กก. ต่อวันเลยนะแต่ดีคือชนิดหนึ่งตรงราคาไม่หละเพราะเมื่อก่อนราคา จะตีมาก เลยประมาณกิโลกรัมละ 200-300 บาท แต่เดี๋ยวนี้เหลือแค่ประมาณ 70- 80 บาทเอง ทำไม่เป็นอย่างนี้หละก็ได้อีก เยอะงัย ตามกิโลตลาดนั้นและ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้คือปลาจัมฟันจะเข็งงัย ! (น้ำจืด)

บ้านขาว...แถบนี้ทอดแหกุ้งก้ามกรามไม่ได้เลยทำไม่เป็นอย่างงั้น หละ ! ก็กระแสลมนั่นแหละและเป็นเหตุสำคัญเลยที่ทำให้เป็นอย่างงั้นแะะ อ่าว ! แล้วตอนนี้ทำ ะไรกันหละก็วางวนปลาหัวแข็งหนวดอ่อนกับทำงานก้อ สร้างงัย ซัดแจมมึย...ก็ ต้องอย่างนี้แหละ ก็เราต้องกินต้องจ่ายทุกวันนี่หยุดก็ แย่นะสิ จรุงมึย ?

นฤยา คงคาสิรินทร์

ประมงเก่าเล่า... สนับสนุนพันธุ์กุ้งแชบ๊วย 2 ล้านตัว... เร่งฟื้นฟูทรัพยากรประมงชายฝั่ง

เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2554 ที่ผ่าน มาศูนย์ป้องกันและปราบปราม ประมงทะเลภาคใต้ตอนล่างจังหวัดสงขลา ร่วมกับชุมชนประมงต้นแบบบ้านบ่ออิฐและ เทศบาลตำบลเกาะแก้ว ได้ทำพิธีปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่ชายฝั่งบ้านบ่ออิฐ ต.เกาะแก้ว อ.เมือง จ.สงขลา โดยผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการด้านการประมงนายวิฑูร พ่วงทิพากร เป็นประธาน ในพิธีพร้อมด้วยประมงจังหวัดสงขลาผู้อำนวยการ ส่วนบริหารจัดการประมงทะเลหัวหน้าศูนย์ป้องกัน และปราบปรามฯ จังหวัดสงขลา นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรีตำบลเกาะแก้วและชาวประมงต้นแบบบ้านบ่ออิฐ ได้ร่วมกันปล่อยพันธุ์กุ้งแชบ๊วย จำนวน 2,000,000 ตัว ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดสงขลาทั้งนี้เพื่อให้ ชุมชนประมงต้นแบบบ้านบ่ออิฐได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรประมงรักษาและ หวงแหนทรัพยากรประมงของตนและใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้คุณค่า...เป็นต้นแบบ ที่ดีแก่ชุมชนประมงอื่น ๆ โครงการ ดี ๆ อย่างนี้ทางประมงเก่าเล่าพร้อมที่จะให้การ สนับสนุน...ขอเพียงชุมชนมีความคิด ริเริ่มที่ดี มีความเข้มแข็งและมีความ สามัคคีกัน... สุดท้ายที่ดื่บป้อม นื่องที่ดื่บป้อม ต้องขอบอกว่า “อย่างนี้ ทำดี แล้ว คร้าบบบบ...”

ภรณ์ยุ ธมพตกรัง

เสียงตอบรับจากชุมชน "ฟาร์มทะเลโดยชุมชน ปี 2554 กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน"

โครงการฟาร์มทะเลโดยชุมชนกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แกชุมชนจัดเป็นโครงการหนึ่งในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ซึ่งในปีนี้ได้ดำเนินการไปแล้วบางส่วน จะเห็นว่าฟาร์มทะเลโดยชุมชนได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี มีชุมชนเสนอเข้ามามีส่วนร่วมกันมากขึ้น จากเดิมดำเนินการปีละ 5 เขต แต่ปีนี้เพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 2 เขต รวมทั้งสิ้น 7 เขต เขตเดิม ได้แก่ ตำบลท่าหิน ตำบลคูชูด ตำบลคลองรี อำเภอสตงพระ จังหวัดสงขลา ตำบลเกาะนางคำ และตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ส่วนเขตต้นใหม่ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ เขต หมู่ 2-5 ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกะระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา และเขตตำบลบ้านขาว อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ซึ่งในปีนี้ได้ดำเนินการอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแกชุมชนไปแล้ว 4 เขต ได้แก่ ตำบลคูชูด ตำบลคลองรี อำเภอสตงพระ จังหวัดสงขลา และเขต หมู่ 2-5 ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกะระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ซึ่งได้รับความร่วมมือในการมีส่วนร่วมต่อโครงการที่ดีมากนับว่าเป็นก้าวแรกและเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาฟาร์ม

ทะเลที่ได้ชื่อว่าฟาร์มทะเลโดยชุมชนและทุก เขตพื้นที่ จะร่วมกันหาแนวทางหาวิธีการเพื่อพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนไม่ว่าจะเป็นชุมชนเองหรือองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นต่างก็เล็งเห็นความสำคัญและอยากจะแสดงบทบาทเพื่อชุมชนของตนเอง

หวังว่าฟาร์มทะเลโดยชุมชนคงจะมองเห็นอนาคตอันสดใสอยู่ไม่ไกลเกินกำลังชุมชนรอบๆทะเลสาบสงขลา

อรัญญา อัศวอารีย์

เจ้านง สิริวิฑฒ

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 4/54 เดือนพฤษภาคม 2554

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.ท่าสนั่น ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.488

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 72526 ไปรษณีย์เก่าแก่ง

ฟาร์มทะเลได้รับรางวัลรองชนะเลิศ งานวิจัยดีเด่น

เดือนนี้ผลผลิตกุ้งก้ามกราม 700 กก./วัน ได้รับการรายงานจากทีมสำรวจผลผลิตทะเลสาบว่าในเดือน พฤษภาคม 2554 นี้ชาวประมงสามารถจับกุ้งก้ามกรามได้เป็นจำนวน 700 กก./วัน ตามฤดูกาล กุ้งก้ามกรามที่จับได้ในช่วงนี้เป็น ผลผลิตกุ้งจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกุ้งที่ปล่อยลงในโครงการฟาร์มทะเลของกรมประมง คาดว่าจะจับได้ราวๆ เดือนกันยายน พบปะชาวประมงช่วงนี้มีแต่รอยยิ้ม เนื่องรายได้ช่วงนี้ของคน สหิงพระ ตกวันละ 2,000-3,000 บาท หลาย ๆ คนลืมหุ้กกุลาค่าเสียสันท มีเรื่องเก่ามาเล่าให้ฟังในงานสัมมนาวิชาการสำนักวิจัยและพัฒนาชายฝั่ง ในปีนี้สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง คว่ารางวัลรองชนะเลิศงานวิจัยดีเด่น ด้วยเรื่องการประเมินผลผลิตกุ้งกุลาค่าจากการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน ขอขอบคุณชาวประมงฟาร์มทะเลทุกท่านที่เอื้อเฟื้อข้อมูล ตลอดจนทีมงานทุกคนด้วยความจริงใจ

ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

บรรณาธิการ : คมนันต์ ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ชญา ฤมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ชญา ฤมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญญา คงคาลิหมิน, จ่านง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ชญา ฤมพลกรัง

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา

เมษายน 54

โดย นุชา คงลาสิหิณ

ถึงแม้สภาวะต่าง ๆ ในทะเลสาบจะไม่ค่อยนิ่งเดียวเต็มเดียวจัดแต่ชาวรอบทะเลสาบก็ไม่ค่อยสะเทือนเท่าไรเพราะว่าเริ่มจะขึ้นแล้วกับสภาวะอย่างนี้เรียกโคเลยมาแล้วแต่สภาวะทะเลสาบจะเป็นเช่นไร เราก็คงสามารถปรับตัวให้เข้ากับทะเลสาบอย่างสบายเลย อย่างเดือนนี้จับกุ้งหัวแข็งเล็กได้วันละ 300-400 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 200-300 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 150-200 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 80-100 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 30-50 กก. ปลาโสดจับได้วันละ 15-20 กก. และปลาตุ๊กจับได้วันละ 7-10 กก.

ทะเลน้อย...ชาวบ้านบนกันหลายคนเลยว่ามีปลาตุ๊กเริ่มจะลดน้อยลงอีกแล้ว ก็ยังสงสัยอยู่เหมือนกันว่าลดน้อยเพราะว่ามีน้อยหรือว่าลดน้อยเพราะว่ายังไม่เขาดูของปลาตุ๊ก เพราะสังเกตหลายครั้งแล้วในช่วงที่มีฝนตกนี้ปลาตุ๊กจะจับได้กันค่อนข้างจะเยอะ แต่ทำไมตอนนี้มีฝนเลยนี้ ปลาตุ๊กก็ไม่ค่อยได้เช่นกัน เป็นอย่างงั้นหรือเปล่านอ...ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มี ปลาช่อนจับได้วันละ 50-100 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 20-30 กก. ปลาโสดจับได้วันละ 7-10 กก.

ทะเลหลวง...คงเข้าช่วงของเราการรณรงค์กันอีกรอบนะครับ ก็หลังจากน้ำท่วมทำมาหากินกันไม่ได้เลย ตอนนี้เขาสูสภาวะปกติแล้ว ปักเขตอนุรักษ์และปล่อยกุ้งก็จะเริ่มตั้งแต่ตอนนี้เป็นคนไป กัดกาเกาก็เริ่มใหม่กันอีกครั้ง ทั้งตาอวนขนาด 5 ซม. ขึ้นและช่วยกันดูแลเขตอนุรักษ์ อย่าน้ำเสียหะ...ส่วนสัตว์น้ำที่พอจะจับกันได้บ้างก็มี กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 40-50 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 10-15 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 5-10 กก.

ปลาสาครจับได้วันละ 5-10 กก. ปลาตุ๊กจับได้วันละ 2-3 กก. และปลาหมอไทยจับได้วันละ 0.5-1 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอนใน...แถวนี้ไม่ต้องรณรงค์อะไรกันมากแล้วนะ เพราะทุกอย่างเริ่มลงตัวและอยู่ตัวกันหมดแล้ว จะมีแค่เพิ่มเติมนิดหนึ่งเท่านั้นแหละ ก็ตรงที่พยายามช่วยตัวเองให้มากขึ้นกว่าเดิมเพราะบางครั้งถ้าเราจะมาแต่บั้งหรือทางกรมประมงหรือหน่วยงานของรัฐนั้น บางครั้งก็ไม่ทันกันเพราะฉะนั้นถ้าเราวางแผนกันให้ดีละก็ รับรองรองเลยว่าได้จับกันตลอดทั้งปีแน่นอน...จริงมีย ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มี กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 150-200 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 80-100 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 50-80 กก. และปลาตะเพิงขาวจับได้วันละ 4-5 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอนนอก...เริ่มเจอปัญหาอีกแล้วเมื่อความเค็มลดต่ำแต่ก็ไม่ถึงขนาดจัดสนิทรอบทะเลสาบ ซึ่งตอนนี้การทำประมงในตอนนอกนั้นต้องอาศัยวาง 2 วันยก 1 ครั้ง นั้นสำหรับคนที่พอมีฐานะหน่อย แต่สำหรับคนที่รับไม่ได้กับสภาวะแบบนี้ก็ต้องหางานอื่นเข้ามาเติมเต็ม เพื่อความอยู่รอดจย ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มี กุ้งหัวแข็งเล็กจับได้วันละ 300-400 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 3-5 กก. ปลาตัวจับได้วันละ 2-3 กก. และปลาตะกรับจับได้วันละ 1-3 กก. เท่านั้น

คุยคุยข่าว... ประสาชาวเล

เอาเน้อเน้ออะไรไม่ค้อยได้เสียสำหรับความเค็มในทะเลสาบตอนนี้ ชาวบ้านหลายรายแล้วคุยให้ฟังว่าที่จริงแล้วช่วงนี้น่าจะเค็มกว่าเพื่อนเลยในบรรดาทั้งปี เพราะเป็นช่วงหน้าร้อนนี่อะไรขนาดทะเลสาบตอนนอกน้ำยังไม่ถึง 10 ppt เลยแล้วตอนนี้จะไปเหลืออะไรคงจืดตลอดทั้งปีอีกแหละ เทียนนี่เน้อแต่ก็ช่างเถอะ เราก็คงปรับอาชีพประมงเราให้เข้ากับสถานการณ์ก็แล้วกันนะ

ทะเลน้อย...ชาวบ้านเขาขอมามากแล้วนะครับ อะไรเธอ...? ก็ขอให้ช่วยปล่อยปลาตะเพียนขาวและปลาตุ๊กนะ ถามว่าทำไมต้องปลาสองชนิดนี้ด้วย ก็แปรรูปขายดีมากเลย ทั้งปลาตุ๊กและปลาสมที่ทำกับปลาตะเพียนขาวก็นำมาแทนปลาโสดนะ เมื่อก่อนไม่ค่อยมีความสำคัญเท่าไรหรอก เพราะแปรรูปลำบาก แต่เดี๋ยวนี้ทำได้แล้วก็ขอขึ้นชมชาวบ้านแถบนี้ด้วยความจริงใจนะครับ... (น้ำจืด)

จงก...เรื่อยๆกันอยู่นานเลยนะแถบนี้เน้อ กุ้งก้ามกรามก็พอได้กันอยู่บ้างแต่ก็ค่อนข้างน้อย สัตว์น้ำอื่นๆก็ไม่ค่อยมี ชาวบ้านหลายรายก็เปลี่ยนอาชีพกันเกือบหมดแล้ว และก่อสร้างนี้แหละที่นิยมกันมาก เพราะลงทุนแค่นางอย่างเดียว เพราะฉะนั้นก็ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยกันฟื้นฟูเศรษฐกิจของชาวบ้านกันหน่อยนะครับ กลัวว่าอีกหน่อยจะกลายเป็นบ้านร้างไม่รู้ด้วยนะ... (น้ำจืด)

เกาะโคบ...จับกันไม่ได้ไม่ขาดสายเลยแถบนี้ใครทำผิดอะไรอีกหะ

ปลาวุหระ...ก็กำลังพูดถึงปลาจิ้มฟันจระเข้ ช่วงนี้ได้เยอะอีกแล้ว ก็ประมาณวันละ 60-70 กิโล แต่ก็นั้นแหละราคาตกอีกแล้ว จากเมื่อก่อนก็โลละ 200-300 บาท แต่เดี๋ยวนี้เหลือไม่ถึงร้อยเลย ก็คงปล่อยไปตามสภาวะตลาดนั่นแหละอาว! แล้วที่น้ำมันหะไม่เห็นลดอย่างนี้เลย... (น้ำจืด)

ช่องหิน...อย่าปล่อยให้อวนนานนักนะครับ เรื่องแพชุมชนนะรีบๆสร้างให้เป็นมาตรฐานกว่านี้ได้แล้ว ก็เพื่อผลประโยชน์ชาวบ้านแถบนั้นแหละถ้าแพชุมชนได้มาตรฐานกว่านี้ละก็ รับรองเลยคงมีคนมาเยี่ยมเยียนเยอะเน้อเพราะตัวอย่างมีให้เห็นแล้วมาแล้วที่คูขุดจย ธิบๆ ชะนะครับ จะคอยช่วยให้กำลังใจทางๆ แล้วกันนะครับ... (น้ำจืด)

ทะเล...แถบนี้ชาวบ้านหนีไปก่อสร้างและทำงานโรงงานกันหลายรายแล้ว เพราะรับไม่ไหวกับสภาพน้ำที่เป็นอย่างนี้ถ้าไม่ค้อยเค็มเลยวางไซกันไม่ค้อยได้ ส่วนชาวบ้านที่พอจะมีตังค์บ้างก็ยังคงวางไซต่อไปอีก 3 วันต่อครั้ง ส่วนบางคนที่ไม่ค่อยมีเงินสำรองเลย ก็ต้องกระจัดกระจายกันไป ก็ต้องใช้จ่ายทุกวันนี้นะ...ทำยได้นะ... (2 ppt)

นุชา คงลาสิหิณ

ความก้าวหน้า...โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ในแหล่งน้ำที่เหมาะสม ปี 2554

แพแบบห่วงเชือก

แพแบบโครงเหล็ก

ในปีนี้ ทางสถาบันฯได้เปลี่ยนแหล่งเลี้ยงจากบริเวณแนวกองหินกันคลื่น บริเวณตำบลนาทับ อำเภोजะนะ มาที่บริเวณชายฝั่งทะเลหน้าสถาบันฯ ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นทะเลเปิด โดยใช้กระชังลอย 2 รูปแบบ คือ แบบโครงเหล็ก 2 กระชัง และแบบห่วงเชือก 2 กระชัง

ได้ติดตั้งแพและกระชังเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2554 ที่ผ่านมาซึ่งพบว่า แพแบบห่วงเชือกติดตั้งยากกว่าแบบแพที่เป็นโครงเหล็ก เนื่องจากไม่สามารถใช้พื้นที่บนท่อน ในการทำงานได้ เช่น การผูกกระชังและการเปลี่ยน กระชัง เป็นต้น หลังจากติดตั้งแพและกระชังแล้วพบว่า ยังมีคลื่นลมแรงในบางวัน ซึ่งทำให้แพแบบโครงเหล็ก เสียหายเล็กน้อยคือ รอยเชื่อมบางจุดได้หลุดออกแต่กลับพบว่าแพแบบห่วงเชือกไม่ได้รับความเสียหายเลย เนื่องจากมีความยืดหยุ่นกับคลื่นลมได้ดีกว่า

ในปีนี้นับว่ามีอุปสรรคมากที่สุดกว่าจะได้ลงปลาเลี้ยง ก็ปาเข้าไปเดือนพฤษภาคมแล้ว เนื่องจากฤดูกาลในปีนี้เป็นฝนพวนมาก แลยังมีลูกหอยแมลงภู่มากเกาะกระชังอีก และตามมาด้วยโรคระบาด อย่างไรก็ตามก็ต้องอาศัยการจัดการในการเลี้ยง เพื่อเพิ่มผลผลิตกันต่อไป ทั้งนี้เพื่อนำร่องการเลี้ยงปลาในกระชังในทะเลเปิด ในบริเวณนี้ ผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานจะนำมาเรียนให้ทราบในโอกาสต่อไป... สวัสดิ์ครับ

ภรณ์ชฎา วัฒนศิริ

ผูกกระชังเข้ากับแพ

ลูกหอยแมลงภู่มากเกาะกระชัง

ปลาที่ป่วยเป็นโรค

ทำพินนี้..ปล่อยทำไรก็ไม่พอ..เทมิดอาด!

ร่วมกันแจ้งเบาะแสการทำประมงผิดกฎหมาย..เพื่อวิถีชีวิตชาวประมง

นายสิทธิพล เมืองสง หัวหน้าบริหารจัดการประมงน้ำจืดพัทลุง พร้อมด้วยนายจิยาภรณ์ หุ่นเอียด ประมงอำเภอเขาชัยสน และนายสมนึก ชุมประยูร ผู้ใหญ่บ้าน ม.๔ ต.หวนโพธิ์ อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง ทำการยึดเครื่องชั่งตวงวัดไฟฟ้าจำนวน ๓ เครื่อง บริเวณ ม. ๔ ต. หวนโพธิ์ อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔

หลังจากนั้นในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ นายสิทธิพล เมืองสง หัวหน้าหน่วยฯ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ทำการตรวจยึดขยายลอบบริเวณเขตที่รักษาพืชพันธุ์ ม.๗ ต.ลำปำ อ.เมือง จ.พัทลุง

นายนิธิวัฒน์ วงศ์วิวัฒน์ เจ้าพนักงานประมงปฏิบัติงาน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ทำการตรวจยึดเครื่องมือทำการประมงด้วยกระแสไฟฟ้า บริเวณ ต.หวนโพธิ์ อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๔

เจ้าหน้าที่หน่วยบริหารจัดการประมงน้ำจืดพัทลุง ทำการตรวจยึดขยายลอบบริเวณเขตที่รักษาพืชพันธุ์ อ่าวจงแก ม.๑,๓ ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง ในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๔

หน่วยบริหารจัดการประมงน้ำจืดพัทลุง โทร. 074-618910,074-618911

เฮฮา...ประสาชาวเล

จ่านง สีรากูฒ

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 5/54 เดือนกรกฎาคม 2554

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.ท่าแล่น ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.687

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เก่าเล่า

ผลผลิตกักกันกรมสงปี 2554 ได้ ๓๓ ตัน ชาวประมงเสี ราชได้สูง 1,000 บาท/วัน มากกว่าค่าแรงขั้นต่ำ

ได้มีโอกาสนำคณะของ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง ดร.วารินทร์ ธนาสมหวัง ไปเยี่ยมชมกิจกรรมฟาร์มทะเลโดยชุมชนบ้านศรีไชย ตำบลคูขุด อ.สทิงพระ ได้พูดคุยกับผู้ใหญ่ปรีชา คำเจริญ

ซึ่งได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาในการทดลองเรื่องฟาร์มทะเลร่วมกับกรมประมง มีเคล็ดที่ไม่ลับอย่างไร สุดท้ายท่านได้กล่าวเรียกร้องว่า ต่อไปตาอวนไซออนคงต้องขยายตาอวนเป็น 5 เซนติเมตร เพราะถ้าเราขยายขนาดตาอวนใหญ่ขึ้น ก็จะจับได้แมงกุ้งตัวใหญ่ขึ้น ซึ่งได้ผ่านการวางไข่แล้ว เป็นการใช้ทรัพยากรประมงที่ยั่งยืน เนื่องจากแมงกุ้งได้วางไข่แล้ว ต่อไปคงต้องรณรงค์เรื่องนี้ให้มากขึ้น

หลังจากนั้นได้นำคณะเข้าเยี่ยมชมกิจการแพปลาชุมชนบ้านคูขุด หมู่ 4 ต.คูขุด อ.สทิงพระ พบว่า ชาวประมงนำกุ้งก้ามกรามขนาด 5-10 ตัว/กก. มาขายกับแพปลาแห่งนี้วันละ 200-300 กก. และจะมีพ่อค้ามารับซื้อกุ้งเป็น ส่งมาเลเซียและสิงคโปร์ทุก 20 วัน จากข้อมูลการสำรวจสัตว์น้ำที่ได้ดำเนินการทุกเดือนตั้งแต่ ม.ค.-มิ.ย. 2554 ชาวประมงสามารถจับกุ้งก้ามกรามได้ ประมาณ 90 ตัน ส่งผลให้ชาวประมงมีรายได้ดีในช่วงนี้

ยังยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปาจารย์, สายันต์ เขียมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยังยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ชฎ ถมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ชฎ ถมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญญา คงคาลิหมิน, จ่านง ธีรารุทธิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ชฎ ถมพลกรัง

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สถานะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา

โดยบุญญา คงคาสิทหิณ

มิถุนายน 54

ท่ามกลางกระแสสวนร่นที่เป็นปัญหาต่อเนื่องมาหลายเดือนแล้ว ไม่ว่าจะไปนั่งคุยกับชาวบ้านตรงไหน โดยเฉพาะคนนอกชาวบ้านจะพองมาตลอดเลย ทำให้บางครั้งก็ต้องอธิบายกันยาวว่า ตอนนี้เราก็ดูไม่ค่อยดีแล้วถึงจัดการเรื่องนี้เหมือนกัน บางคนก็เข้าใจง่าย แต่บางคนถึงกับไล่เรเลยก็มี เราก็เข้าใจงัยว่า เขากำลังเครียดอยู่ ต้องคุยกันยาวหน่อย...

ส่วนสัตว์น้ำที่จับตอนนี้ก็มีกุ้งก้ามกราม จับได้วันละ 1,000-1,500 กก. กุ้งหัวแข็งเล็กจับได้วันละ 600-700 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 400-500 กก. ปลาดุกทะเลจับได้วันละ 400-500 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 150-200 กก. และปลาโสดจับได้วันละ 20-30 กก. เท่านั้น

ทะเลน้อย...แถบนี้ก็เป็นปัญหาไปอีกอย่างหนึ่งก็พวกซื้อปลาและวางยาปลาซึ่งไม่เลือกเอาไปเลยนะ ยัย ก็ขอฝากผู้ที่เกี่ยวข้องให้ช่วยดูแลตราหน้าด้วยนะ มุมหนึ่งของทะเลน้อยชองกันงัยว่า ให้ประมงช่วยปล่อยปลากันหน่อย แต่อีกมุมก็ทำลายอย่างเดียว แล้วอย่างนี้สัตว์น้ำที่ปล่อยไปจะรอดหรือ... ก็ขอฝากให้ดูแลด้วยนะ ครับ สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้มีปลาช่อนจับได้วันละ 300-350 กก. ปลาดุกจับได้วันละ 200-250 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 200-250 กก. และปลาโสดจับได้วันละ 20-30 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง...สถานะเศรษฐกิจของเราชาวบ้านแถบนี้ พื้นตัวอย่างเห็นได้ชัดจนเลย ก็ตั้งแต่โครงการฟาร์มทะเลเข้ามามีบทบาทนั้นแหละ จะไม่ให้พื้นตัวได้อย่างไรกันเล่า จับกุ้งก้ามกรามวันละ 500-1,000 บาท นี่สบายเลย ยิ่งช่วงนี้อีกผมว่าเกินพันบาทต่อวันเสียด้วยซ้ำ ยัย ก็พยายามรักษามาตรฐานตรงนี้ไว้ให้ดี รวมทั้งกฎเกณฑ์ทะเลสาบต่างๆด้วยนะ สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้มีปลาหัวแข็งหัวดออ่อน จับได้

วันละ 400-500 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 200-300 กก. ปลาหัวอ่อนหัวดแข็งจับได้วันละ 150-200 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 50-70 กก. และปลาดุกทะเลจับได้วันละ 50-70 กก.

ทะเลสาบตอนใน...รักษามาตรฐานทะเลสาบไว้ดีมากเลย สำหรับชาวบ้านแถบนี้ และทุกอย่างก็เริ่มลงตัวหมดแล้ว ทั้งสวนร่น ทั้งพวกซื้อปลาที่ไม่มีให้เห็นเป็นตัวอย่างที่ดีเลย แถบอื่นละครับใครต้องการมาศึกษาหรือจะหาไปเปลี่ยนแบบก็ได้ นะไม่ได้หวังวิชาหรืออะไรจะบอกให้ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มี กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 600-700 กก. ปลาดุกทะเลจับได้วันละ 300-400 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 150-200 กก. กุ้งหัวแข็งเล็กจับได้วันละ 100-150 กก. และปลาแป้นเล็กจับได้วันละ 30-50 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอนนอก...คงไม่หนีไปไหนแล้วละ นี่เป็นเสียงของพ่อบ้านที่กล่าวให้แม่บ้านฟัง เพราะก่อนหน้านั้นน้ำจืดวางไข่ไม่ได้ ทำให้อาหารหลาย ๆ คนต้องออกไปหาทานนอกบ้านทำ เพื่อความอยู่รอดของครอบครัวนั้นแหละ ผมเข้าใจดี... แต่ตอนนี้ทะเลเริ่มมีความเค็มขึ้นมาบ้างแล้ว นั่นก็หมายความว่าวางไข่กันได้สบายเลย (20 ppt) ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้มี กุ้งหัวแข็งเล็กจับได้วันละ 600-700 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 40-50 กก. กุ้งเขี้ยวจับได้วันละ 30-40 กก. ปลาดุกทะเลจับได้วันละ 10-15 กก. และปลากดขี้จับได้วันละ 3-5 กก. เท่านั้น

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

คุยกับชาวบ้านช่วงนี้ต้องดูทางให้ดีซะก่อนนะ ไม่เช่นนั้นละก็ อาจจะไม่ดีเอาซะเลยเพราะทำให้ชาวบ้านนับเงินไม่ถูกยัย ก็เล่นจับกุ้งก้ามกรามได้รวมต่อวันเป็นพันกิโลอย่างนี้ ถ้าไม่พูดว่ารวยแล้วจะให้ใช้คำว่าอะไรดีหรือ แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า แม่ค้ารับซื้อนะซี ส่งขายกันไม่ทันแล้ว มีตายบ้าง ซาดทุนบ้าง ขายแล้วเงินยังไม่ได้บ้าง หมุนกันไม่ทัน แล้วแต่ก็เชื่ออยู่อย่างคือ เมื่อทุกอย่างลงตัว อะละอะไร

ก็ดีขึ้นเองแหละจริงมั๊ย ๖๖

ทะเลน้อย...สงสัยงัยว่าทำไมปลาดุกถึงได้เยอะอย่างนี้ วันเป็นร้อยกิโลเลย แต่มราคาก็ดีด้วย (100-150 บาท/กิโล) ไม่ตกเลยว้าจันเถอะ จะให้ตกได้อย่างไรเล่า ก็พาไปรูปรูปเป็นปลาดุกดำ ก็ขายดีอีกหลายต่อเลย คราวนี้ชาวบ้านก็จับกันสบายหายห่วงเออ... แล้วทำไมถึงเป็นอย่างงั้นแหละ ก็น้ำท่วมคราวก่อนนั้นแหละ ทำให้ปลาในพระทะเลน้อยหลุดมาผสมกับปลาทะเลสาบ มั่วกันไปหมดแล้ว แดอย่างนี้เขาเรียกว่า มั่วจนได้ ตึงย... (น้ำจืด)

ลำปำ...นี้ขนาดกุ้งก้ามกรามได้เยอะกันขนาดนี้ ชาวบ้านบางคนยังเลือกตัดขายเลยนะบางวันนะ... ผมมองอยู่เหมือนกันว่าทำไมบางคนเขาคิดอย่างนี้ อันที่จริงแล้ววางตัดเมื่อไรก็ได้ แต่กุ้งในทะเลสาบนั้นเปลี่ยนแปลงกันได้ วันนี้มี พรุ่งนี้อาจไม่มีก็ได้จริงมั๊ย? เขาบอกว่าช่วงนี้นะยังออกดี เลยต้องตัดขายก่อนยัย ก็ตามนั้นแหละนะ... (น้ำจืด)

ปากพะยูน...นี่ก็เอากันไปทันแล้วกุ้งก้ามกรามเยอะเกิน ถ่ายออกกันไม่ทันแล้ว วันทีออกสำรวจแม่ค้ายังโทรศัพท์ทักวันเลย ให้แม่ค้าอีกคนช่วยมารับหน่อยแถบนี้ติดปัญหาอยู่หนึ่ง ตรงที่เป็นกุ้งตายนี้แหละ เลยต้องหาตลาดกึ่งตายนะ ตามที่

ถามว่า มาตลาดกึ่งตายจะแคบกว่า ส่วนตลาดกึ่งเป็นนั้นจะกว้าง ทั้งร้านอาหาร ทั้งตลาดมาเลยฯ ส่งได้ทั้งนั้นเลย... (น้ำจืด)

คูซุด...แถบนี้ก็เยอะเหมือนกันวันละเป็นร้อยเลย อันที่จริงแม่ค้ารับซื้อหมอดนั้นแหละ แต่คิดตรงที่ว่า รถที่ขนส่งไปขายมาเลยนั้นไม่พอ ต้องอาศัยส่งเป็นเที่ยว ๆ ไป ครั้งละประมาณ 300-500 กก. บางครั้งเยอะเกินจนที่ขังกุ้งไม่พอ แล้วเลยแก้ปัญหาโดยการส่งชาวบ้านหยุดทำประมงบ้างในบางวัน เพื่อจะทยอยส่งชุดที่มีอยู่ให้หมดซะก่อน ก็ดีเหมือนกันนะ ชาวบ้านนับเงินกันไม่ทันแล้ว อะ... (น้ำจืด)

คูเต่า...กระแสเรื่องสวนร่นซึ่งยังไม่เลือกรางเลยนะ ก็มางสารใครหลาย ๆ คน ที่ยอมสละสวนร่นเพื่อรักษาไว้ซึ่งทะเลสาบ แต่ก็อีกไม่บ่อยเหมือนกันที่เห็นแม่ค้าโดยไม่สนใจเลยว้า อนาคตของทะเลสาบนั้นจะเป็นเช่นไร สนใจอยู่อย่างเดียวก็คือคืนนี้จะร่นวนได้เท่าไรดีหนอ... ยัย ๖๖ ก็ขอเถอะนะครึบ เพราะตอนนี้สัตว์น้ำในทะเลสาบเหลืออยู่น้อยเต็มที่แล้ว และอีกอย่างก็ส่งสารคนที่วางสวนร่นด้วย บางคนซื้อวนมาแค่ 3 วันเอง ยังโดนเรือร่นลากไปขาดไม่เหลือชิ้นเดียว ก็ขอให้เลิกเถอะนะ ทั่มมายึดอาชีพเหมือน ๆ เพื่อนเขาเสียเถอะนะ ก็เพื่อทะเลสาบของเรางัย...(15ppt)

บุญญา คงคาสิทหิณ

แลปัจจุบัน... มุ่งมั่นสู่นาคต... ของแพปลาชุมชนบ้านคูขุด

หลายท่านคงทราบกันดีแล้วว่า...แพปลาชุมชนบ้านคูขุด มีความเป็นมาอย่างไร แต่ขอเท้าความกันซักนิด สำหรับท่านที่ยังไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร... แพปลาชุมชนบ้านคูขุด ถือกำเนิดจากแนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์ชาวประมงและประมงอาสา ในเขตตำบลคูขุด ระดมเงินโดยถือหุ้นคนละ 100 บาท มีสมาชิกเริ่มแรก เพียง 17 คน ต่อมาในปี 2549 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 60,000 บาท จากองค์กรพัฒนาชุมชนเพื่อก่อสร้างที่ทำการแพชุมชนบ้านคูขุดอย่างเป็นทางการ ได้ดำเนินการรับซื้อสัตว์น้ำจากสมาชิกและชาวประมงทั่วไปในราคาที่ยุติธรรม และขายปลีก-ขายส่งสัตว์น้ำแก่พ่อค้า และลูกค้าโดยทั่วไป มีการจัดตั้งองค์กรอย่างเป็นทางการ และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ทุกเดือนดังนี้ พันผลกำไรให้สมาชิกร้อยละ 70 วันไปพัฒนาชุมชนร้อยละ 5 วันไปฟื้นฟูทรัพยากรประมงร้อยละ 10 และวันให้เจ้าหน้าที่ดำเนินงานแพปลาร้อยละ 15

หันกลับมาแลปัจจุบัน...ขณะนี้แพปลาชุมชนบ้านคูขุดมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 174 คน แล้ว (เรือ 174 ลำ) มีเงินหมุนเวียน 22,400 บาท/วัน ทำให้วิถีชีวิตชาวประมงกลับมาคึกคักอีกครั้งหนึ่ง... อย่างไรก็ตามการดำเนินงาน ยังมีปัญหาและอุปสรรคเป็นของธรรมดา เช่น 1.ขาดเงินหมุนเวียนในการรับซื้อสัตว์น้ำ โดยเฉพาะกุ้งก้ามกรามคณะกรรมการได้แก้ปัญหา โดยยืมเงินจากกลุ่มออมทรัพย์ฯ มาช่วยเสริมสภาพคล่องในการรับซื้อสัตว์น้ำ 2.ระบบน้ำประปาเปิดแค่ครึ่งวัน ซึ่งจะแก้โดยการเจาะน้ำบาดาลหรือไม่ก็สูบน้ำจากทะเลสาบมาใช้ 3.บ่อขังสัตว์น้ำไม่เพียงพอในกรณีที่ได้รับซื้อสัตว์น้ำจำนวนมาก 4.การตลาดการขายระบายสัตว์น้ำออกไม่ทันเนื่องจากมีพ่อค้าคนกลางน้อยราย ซึ่งปัญหาในข้อ 1, 3 และ 4 นั้นมีความเชื่อมโยงกัน เราควรใช้การตลาดเชิงรุก โดยหาแหล่งรับซื้อใหม่หลายๆ แห่ง เช่น ภัตตาคาร ร้านอาหารทะเล หรือโรงแรมที่มีอยู่เป็นจำนวนมากบริเวณเกาะยอ หาดสมิหลา

หาดชลาทัศน์ และในตัวเมืองสงขลา หรือแม้กระทั่งในตัวเมืองหาดใหญ่ เมื่อระบายสัตว์น้ำได้เร็ว ก็จะมีเงินหมุนเวียนคล่องขึ้นและมีบ่อขังสัตว์น้ำอย่างเพียงพอ

ในอนาคตอันใกล้... แพปลาชุมชนบ้านคูขุดจะแตกหน่อเป็นธนาคารกุ้งก้ามกรามอีกหนึ่งกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในทรัพยากรประมง ก็ขอเป็นอีกหนึ่งกำลังใจให้ทางชุมชนดำเนินกิจกรรมนี้จนประสบผลสำเร็จด้วยดี นอกจากนี้ในอนาคตคณะกรรมการฯ มีแผนที่จะต่อยอดแพปลาชุมชนเป็นสหกรณ์ (สหกรณ์การประมงและแพปลาตำบลคูขุด) ผมขอเสนอชื่อสหกรณ์ไว้ล่วงหน้า เผื่อทางคณะกรรมการฯจะไปพิจารณา ซึ่งสหกรณ์จะดำเนินการขายวัสดุอุปกรณ์ทางการประมง เช่น อวนแห ลอบ และน้ำมัน เป็นต้นและอาจจะเปิด ร้านน้ำชา กาแฟเสริมด้วยก็ได้ เพื่อบริการแก่สมาชิก

เราจะเห็นได้ว่าชุมชนคูขุดนี้ เข้าใกล้คำว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนและชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตัวเองได้ จุดเชื่อมต่อที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมจัดการ กิจกรรมที่แตกหน่อ เช่น ธนาคารกุ้งก้ามกราม และการต่อยอดเป็นสหกรณ์นั้นล้วนเกิดจากแนวความคิดและความร่วมมือของคนในชุมชน หากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามาสานต่อ และพัฒนาต่อไป ชุมชนคูขุดนี้จะเป็นชุมชนประมงต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่นๆ ต่อไป

ภรณ์ยุ วัฒนกรัง

พารมทะเลโดยชุมชน 1 โครงการ 5 ยุทธศาสตร์

เมื่อกล่าวถึง “พารมทะเลโดยชุมชน” หลายท่านที่ติดตามอ่านจดหมายข่าวโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมง คงรู้จักกันดีแล้ว โดยเฉพาะพี่น้องชาวประมงในทะเลสาบสงขลา ที่มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมบริหารจัดการทรัพยากรประมงบริเวณชุมชนของตนเอง จนเป็นที่ประจักษ์และยอมรับถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ส่งผลให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาต่อยอดเป็น **แพปลาชุมชน** เช่นที่ชุมชนคูซูด ต.คูซูด อ.สทิงพระ จ.สงขลา ตลอดจน**ธนาคารกุ้งก้ามกราม**อีกหลายแห่งที่กำลังผลิตออกนอกผลอีกหลายชุมชน

ในปี ๒๕๕๔ นั้นนับว่าเป็นโชคดีของพี่น้องชาวประมงทะเลสาบสงขลา ที่รัฐบาลท่านได้เล็งเห็นถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่พี่น้องชาวประมง จึงได้อนุมัติงบกลางปีให้กรมประมงดำเนินการโครงการพารมทะเลเพิ่มเติม โดยสถาบันฯ ได้ดำเนินการเพิ่ม ๒ ชุมชน คือชุมชน ต.ชะแล้ และ ต.บางเขียด อ.สิงหนคร จ.สงขลา มีเป้าหมายปล่อยสัตว์น้ำรวม ๙ ลานตัว โดยเน้นที่กุ้งกุลาดำ และกุ้งก้ามกราม ทั้งนี้ได้ให้ชาวประมงติดตามความเค็มน้ำ เพื่อเลือกชนิดสัตว์น้ำให้เหมาะสมในการปล่อยต่อไป เมื่อวันที่ ๘-๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ที่ผ่านมามาสถาบันฯ ร่วมกับเทศบาลตำบลชะแล้ และอบต. บางเขียด ได้จัดอบรมหลักสูตร “**การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อพัฒนาพารมทะเล**” ซึ่งได้รับความร่วมมือจากพี่น้องชาวประมงและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งด้วยดี ในการอบรมได้ชี้แจงโครงการ และนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ตลอดจนให้ชาวประมงมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎกติกาในการทำประมงและร่วมกันปักหลักเขตพารมทะเล โดยชุมชนบริเวณหน้าชุมชนของตนเอง

โครงการพารมทะเลโดยชุมชน นับว่าเดินมาได้ครึ่งทางแล้ว ถ้านับตามแผนแม่บทการพัฒนาชุมชนทะเลสาบสงขลาฉบับปี ๒๕๔๙-๒๕๕๔ ซึ่งในแผนแม่บทนี้มีด้วยกัน ๕ ยุทธศาสตร์ ดังที่ทราบกันดีแล้ว ถ้าดูกันเผินๆ จะเห็นว่าโครงการพารมทะเลโดยชุมชนนั้น ตรงกับประเด็นยุทธศาสตร์ “**การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลาย**

หลายทางชีวภาพ” เป็นหลักแต่จาก ผลลัพธ์ของโครงการฯ จะพบว่า ได้เกิดผลกระทบในทางบวก โดยมีส่วนสนับสนุนขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์อื่นๆด้วย เช่น ยุทธศาสตร์ “**การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน**” และ “**การใช้ประโยชน์ทรัพยากรลุ่มน้ำแบบบูรณาการและใช้อย่างยั่งยืน**” ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมา ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎกติกาในการทำประมงให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรประมง เช่น การแบ่งปันผลกำไรจากกิจการแพปลาชุมชนบ้านคูซูด และการจัดสรรงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดซื้อพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อยเสริมจากกรมประมง นอกจากนี้ยังส่งผลทางอ้อมต่อยุทธศาสตร์ “**การควบคุมและป้องกันมลพิษ**” โดยจะเห็นว่าชุมชนมีความตระหนักถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของทะเลสาบสงขลามากขึ้น ช่วยกันสอดส่องดูแลสิ่งแวดล้อมหน้าบ้านตนเอง ถ้าน้ำดี ดินดีก่อนดี อาหารธรรมชาติก็จะอุดมสมบูรณ์ สัตว์น้ำที่ปล่อยในเขตพารมทะเลก็จะรอดมากขึ้นมีการเจริญเติบโตดี ชาวประมงก็จะได้ผลผลิตสัตว์น้ำมากขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น...

มากไปกว่านั้นการต่อยอดโครงการฯ ร่วมกับทุนทรัพยากรธรรมชาติ และทุนสังคมในชุมชน สามารถพัฒนาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร่วมกับการทำโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยววิถีใหม่ นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสวิถีชีวิตชนบท (โหนด นา เล) และได้รับประทานอาหารทะเลอินทรีย์ปลอดสารพิษ ที่จับด้วยตนเอง เช่น กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม ปลาตุ๊กทะเล และปูดำ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ “**การอนุรักษ์ฟื้นฟูบูรณะศิลปวัฒนธรรมแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม**” และเพิ่มรายได้ให้ชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม เมื่อโครงการเดินมาได้ครึ่งทางแล้วการทบทวนแผนแม่บท จึงมีความจำเป็น การหยุดเหลียวมองหลัง ทบทวนเรื่องราว เพื่อเดินไปข้างหน้าอย่างถูกต้องทิศทาง ยอมรับกว่าเดินหลงทาง... ในขณะที่อยู่ระหว่างการจัดทำแผนแม่บทฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๕-๕๙ ซึ่งจะนำไปใช้ในปี ๒๕๕๕ นี้ สำหรับโครงการพารมทะเลโดยชุมชน ยังได้รับการบรรจุไว้ในแผนแม่บทปี ๒๕๕๕-๕๙ อยู่ คงต้องรอดูแผนงานในปี ๒๕๕๕ กันต่อไปว่ารูปแบบการพัฒนาพารมทะเลโดยชุมชนจะเป็นเช่นไร จะสามารถขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์ใหม่ๆ ได้มากน้อยเพียงใด จะนำมาเรียนให้ทราบในโอกาสต่อไป

ภรณ์มัย อมพทกรวิ

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 6/54 เดือนกันยายน 2554

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.กาญจนา ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.859

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2528 ไปรษณีย์เก่าแสง

เปิดตัวใหม่คึกคัก! แพลลาชุมชนเกาะหมาก ที่กุ้งกุลาดำ ก้ามกราม และหัวมัน

เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว (29 ก.ย. 54) ผมได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยือนแพลลาชุมชนตำบลเกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง บรรยากาศค่อนข้างคึกคักมาก เพราะชาวประมงเพิ่งจะจับกุ้งหัวมันได้และกุ้งกุลาดำที่เพิ่งปล่อยไปเมื่อ 3 เดือนที่ผ่านมา ชาวประมงบ่นเสียตายที่กุ้งหัวมันมาจับได้ในช่วงนี้ ถ้าเลื่อนไปอีกซัก 15 วัน ก็จะพลอยได้ขนาดของกุ้งกุลาดำที่โตขึ้นไปด้วย เนื่องจากกีดที่ไต่ดักกุ้งหัวมันสามารถจับกุ้งกุลาดำได้ด้วย ก็อยากจะบอกให้รอให้กุ้งใหญ่ ค่อยจับ ราคาจะได้ดีกว่านี้ ปีนี้แพลลาชุมชนเกาะหมากเพิ่งจะสร้างใหม่ โดยลงทุนลงแรงกันหลายหมื่นบาทมีชาวประมงเอากุ้งปลามาขายกันคึกคักมาก ภายใต้อำนวยการ “รวมกลุ่มซื้อขาย กำไรฟื้นฟูทะเลสาบช่วยสังคมและแบ่งปัน” ขอให้การค้าเจริญก้าวหน้าเป็นที่พึงพาของคนเกาะหมากนะครับ

ยังยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

บรรณาธิการ : ยังยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ยุ ธมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อธิญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญญา คงดาสิทธิณี, จ่านง อีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, อรรถศาสตร์ วาจิ

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา

โดยบุญญา คงคาสิทิน

สิงหาคม 54

ความต้องการของแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน อยู่แล้ว บางคนต้องการให้น้ำเค็มแต่บางคนต้องการให้น้ำจืด แต่ก็เข้าใจว่าสุดท้ายแล้วก็คือ ต้องการจับกุ้งให้ ได้ดีและตลอดไปนั่นเองแหละนะ... วามิยัง สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็กุ้งหัวแข็งเล็ก จับได้วันละ 1,500-2,000 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 800-1000 กก. กุ้งแชบ๊วยจับได้วันละ 200-300 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 200-300 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 200-300 กก. และปลาช่อนจับได้วันละ 80-100 กก. เท่านั้น

ทะเลน้อย... จะออกทำประมงซะทีก็คิดมากที่คิดมากเพราะเมื่อออกไปแล้วสัตว์น้ำที่จับได้มาก็ไม่ค่อยมีเหลือทิ้งไว้ ทำให้หลายคนที่มาทำก่อสร้างแทนเพราะลงทุนแค่แรงอย่างเดียว ได้เงินแล้ว แต่ถ้าจะคอยให้สัตว์น้ำนั้นเยอะๆ ละก็อีกนั่นนั่นต้องคอยให้ฝนช่วยหน่อยแล้วแหละนะ... สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มีปลาหมอคางเหยียบ จับได้วันละ 70-80 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 40-50 กก. ปลาสร้อยดุกจับได้วันละ 10-20 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 10-20 กก. และปลาโลดจับได้วันละ 5-10 กก.

ทะเลหลวง... ทะเลสาบตอนในน้ำเริ่มมีความเค็มยอดกุ้งก้ามกรามก็ลดตามไปด้วยและกุ้งก้ามกรามก็จะหนีมาอยู่แถวๆนี้แหละ ทำให้รายได้ชาวบ้านแถบนี้เพิ่มกระจุกเลย และจับกุ้งก้ามกรามเพลินเลยนะจะบอกให้ สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มีกุ้งก้ามกราม จับได้วันละ 500-700 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 80-50 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 20-30 กก. และปลาตุ๊กจับได้วันละ 3-5 กก.

ทะเลสาบตอนใน... ความเค็มเริ่มมาทำให้ใครหลาย ๆ คนล้มหวังกับความต้องการอย่างที่มีมาตั้งนานแล้ว เพราะจะได้จับกุ้งกุลาดำอีกจับ และอีกอย่างแม่ค้าหลายคนก็ชอบมากกับส่งขายกุ้งกุลาดำนี้ เพราะจะได้มากได้น้อยก็ไม่มีปัญหา ส่งขายสบายมาก และตอนนี้ก็ต้องคอยไปอีก 2-3 เดือนแล้วกันนะ ถ้าไม่มีอะไรผิดพลดละก็ กุ้งกุลาดำจะมาให้ทานได้จับกันแน่ๆ เลย ส่วนสัตว์น้ำเดือนนี้ก็มีกุ้งก้ามกราม จับได้วันละ 300-400 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 100-200 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 50-100 กก. ปลาแบนแก้มจับได้วันละ 10-20 กก. และปลาโลดจับได้วันละ 1-3 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอนนอก... ก็คงยังอยู่กับกับกโชนึ่งกันแหละนะช่วงนี้เนาะ เพราะน้ำเค็มอย่างงี้หลายหวงอยู่แล้ว แถมน้ำที่ได้นั้นเยอะด้วย เวลาไปนั่งคุยกับแม่ค้าก็ตอกคอก เพราะแม่ค้าจะยุ่งมาก โหนจะต้องซื้อของลูกเรือที่ขายอีก และโหนจะต้องขายกับแม่ค้าเร่ที่มาซื้อ เพื่อไปขายในตลาดที่ยุ่งนาคุณนะ แต่ไม่ต้องหวงเงินทั้งนั้น ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งหัวแข็งเล็ก 1000-1500 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 150-200 กก. กุ้งแชบ๊วยจับได้วันละ 150-200 กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ 20-30 กก. และปลาตุ๊กจับได้วันละ 10-20 กก. เท่านั้น

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

ตั้งหน้าตั้งตากอยอยู่หลายเดือนที่เดียวสำหรับความเค็มในทะเลสาบ ส้มหวังซะทีกับการรอดคอกครั้งนี้ เพราะแม่ค้าหลายรายบอกว่า ส่งกุ้งกุลาดำดีกว่ากุ้งก้ามกราม ในกรณีที่ได้กินเยอะ ย้ำนะครั้งนี้ว่าได้กินเยอะ ๆ เนื่องจากว่าถ้าน้ำเค็มนั่นหมายถึงการปล่อยกุ้งกุลาดำลงทะเลสาบ และก็เป็นไปตามนั้นตอนนี้กุ้งกุลาดำก็ลงสู่ทะเลสาบไปแล้วหลายล้านตัวทีเดียว นับจากนี้ไปก็ต้องรอดอีกครึ่งหนึ่ง เพื่อให้กุ้งกุลาดำโตพอสำหรับการทำประมงครั้งต่อไปนะ...

สาป... นี่ก็เป็นอีกแถบหนึ่งที่ไม่ต้องคอยเลยความเค็มเนาะเพราะน้ำเค็มจะมาไม่ถึง ตั้งนั้นกุ้งก้ามกรามอย่างเดียวที่คอยลุ้นว่าจะได้เยอะหรือไม่ แต่คอยกับแม่ค้าแล้วว่าวันหนึ่งได้ไม่เกิน 200 กิโลละก็ ส่งขายสบายเลย แต่มีอยู่ใครหนึ่งที่ว่า แถบนั้นต้องน้ำเค็มและจับกุ้งกุลาดำได้ ทั้งนั้นไม่ไหว แถบอื่นจับกุ้งก้ามกรามเหมือนกัน ถ้าเป็นอย่างนี้ละก็ เทรียสัตว์ทำใจได้เลยส่งไม่ทันแน่นอน...(น้ำจืด)

ทะเลน้อย... ยอดสัตว์น้ำลดทุกชนิดเลย ทำไม่ถึงเป็นอย่างงั้นแหละ ก็ส่งขายอยู่เหมือนกัน เลยนั่งคุยกับชาวบ้านที่หากินแถวนี้ เลยประจักษ์ว่าเสียดสีกเลยก็คือฝนไม่ค่อยตก และถ้าฝนไม่ตกสัตว์น้ำก็ไม่ได้เลนน้ำใหม่จะหลบอยู่อย่างนั้นแหละ ชาวบ้านเลยจับกันได้น้อย และอีกอย่างคือชาวบ้านหนีไปทำอาชีพอื่น เพราะรายได้จะดีกว่าและไม่ต้องลงทุนอะไรมาก ใช้แรงอย่างเดียวอย่างก่อสร้างจับใคร...(น้ำจืด)

ปากบ่ขุน... พอน้ำเค็มเริ่มมากุ้งก้ามกรามก็เริ่มลดเลยนะ จะให้ทำยังไงละเนาะ กุ้งก้ามกรามน้ำจืดนี่หน้า จะให้ไปเลนในน้ำเค็มก็ไม่ได้อยู่แล้วจริงมีัยย ยอดกุ้งก้ามกรามเลยลด 50-70 เปอร์เซ็นต์เนาะ แต่ไม่เป็นไรหรอกนะ คอยอีกหน่อยแล้วกัน เพราะงานใหญ่กำลังจะมีในอีก 2-3 เดือนข้างหน้าเนาะแหละที่กุ้งกุลาดำจึย...(4ppt)

เกาะใหญ่... นี้กวาหายไปไหนตอนในน้ำเค็มเลยหน้าแถวนี้เองจับกันส่งบ่เลยชาวบ้านได้วันละ 2,000-3,000 บาท เลยนะจะบอกให้ นี่ก็อยู่แล้วจะไปทำประมงบ้างจึ่งเลย แต่ทำไม่เป็นอีกนะซี อ้าว หลายเรื่อง ไม่ได้ดีกว่านะ ช่วยชาวบ้านอยู่อย่างนี้แหละสบายใจดีว้าย...(น้ำจืด)

สที่ทม่อ... น้ำเค็มมาแล้วหลายหวงเลย แถบนี้จืดอยู่หลายเดือนแล้วมาเดือนนี้ยุ่งกัน ไม่มีเวลาคุยกันเลยนะ เราจะถามอะไรก็ต้องคอยจึ่งหวะให้ดีมีละนั้นอาจจะมึ้นน้ำเสียแบบราคาคุยโดนนะจะบอกให้ แต่เห็นชาวบ้านเขายุ่งกันเรื่องแบบนี้ เรายอดดูแล้วมีความสุขนะ ติดกับเวลาไปสัมภาษณ์แล้วชาวบ้านระบายความในใจให้ฟังแบบนี้ซีค้า...(20 ppt)

บุญญา คงคาสิทิน

โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม ปี 2554

ได้ทดลองเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง บริเวณหน้าสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งเป็นทะเลเปิด โดยใช้แพแบบโครงเหล็ก 2 กระชัง และแพแบบท่อนเชือก 2 กระชังดังภาพด้านบน พบว่า การเลี้ยงโดยใช้แพแบบโครงเหล็กนั้นมีความเหมาะสมกับพื้นที่บริเวณนี้มากกว่าแพแบบท่อนเชือก เพราะสามารถปฏิบัติงานได้สะดวกกว่า สามารถเลี้ยงปลากะพงขาวขนาด 7-8 นิ้ว จนถึงขนาดตลาดได้ (600-900 กรัม/ตัว) ภายในเวลาประมาณ 4 เดือน (ควรเลี้ยงในช่วง เดือนเมษายนถึงกันยายน)

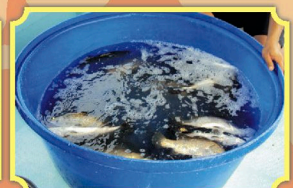
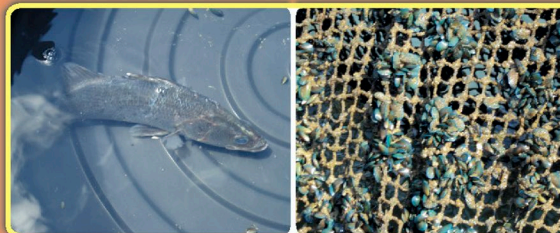
สามารถใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูปสำหรับปลาทะเล ในการเลี้ยงได้ โดยพบว่าอัตราเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อเท่ากับ 3.0 ซึ่งต่ำกว่าการใช้ปลาสดเป็นอาหารซึ่งอยู่ในช่วง 4.0-6.0 โดยเทียบกับการเลี้ยงที่บ้านปึก และบ้านปากบางนาทับ ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ในปี 2552-53 อาหารเม็ดมีต้นทุนอยู่ที่ 44-45 บาท/ก.ก. (กระสอบละ 20 ก.ก. ราคา 880-890 บาท/กระสอบ) ส่วนปลาสดต้นทุนจะอยู่ที่ 10-15 บาท/ก.ก. ขึ้นกับชนิดปลาและฤดูกาล ดังนั้นเกษตรกรผู้สนใจที่จะเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ควรพิจารณาถึงต้นทุนและความสะดวกในการจัดซื้ออาหารแต่ละชนิด ซึ่งจะส่งผลต่อต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงปลาโดยตรง

นอกจากนี้ควรมีการจัดการเรื่องโรคปลาการคัดขนาดปลาและการเปลี่ยนกระชังให้ทันท่วงทีก่อนที่ลูกหอยแมลงภู่และเพรียงจะมาเกาะกระชังจนทำให้เปลี่ยนกระชังได้ยากขึ้น และทำให้ปลาเป็นแผลและเกิดโรคตามมาซึ่งทำให้อัตราการรอดตายในปีนี้เหลือร้อยละ 75 เท่านั้น และควรปล่อยปลาด้วยความหนาแน่นที่เหมาะสมประมาณ 500 ตัว/กระชัง (ขนาด 5x5x2 เมตร) หากปล่อยแน่นเกินไป ปลา

จะโตช้า และถ้าปล่อยบางเกินไปก็ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน อย่างไรก็ตามแพแบบโครงเหล็กก็มีจุดอ่อนเช่นกัน หากเจอคลื่นลมแรงคลื่นสูงรอยเชื่อมอาจจะหลุด และทำให้แพแตกได้ ดังนั้นควรจัดทำแพแบบโครงเหล็กให้มีความแข็งแรงและมีความยืดหยุ่นในตัว โดยการเสริมแผ่นยางหรือขดลวดสปริงเพื่อลดแรงเสียดสีจะช่วยยืดอายุการใช้งานของแพได้นานขึ้น และควรยึดแพด้วยสมอโดยให้ความยาวเชือกประมาณ 5 เท่าของความลึกน้ำซึ่งจะช่วยให้แพมีความยืดหยุ่นดีในช่วงที่มีคลื่นสูง

นอกจากการเลี้ยงปลาแล้ว เราพบว่าบริเวณชายฝั่งทะเลหน้าสถาบันฯ เป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของลูกหอยแมลงภู่ที่ชุกชุมเช่นเดียวกับที่ชายฝั่งตำบลนาทับและบริเวณนี้ไม่พบการแพร่ระบาดของหอยกะพงเทศเลย หากใครสนใจทำอาชีพล่อลูกหอยแมลงภู่ โดยใช้ไม้ปักล่อเพื่อขยายต่อให้เกษตรกรจากที่อื่นๆ นำไปเลี้ยงต่อหน้าบริเวณนี้มีศักยภาพมากกว่าทีเดียว สำหรับการเลี้ยงหอยแมลงภู่ในบริเวณนี้อาจไม่เหมาะสมมากนัก เพราะต้องเลี้ยงผ่านช่วงฤดูมรสุม กว่าหอยจะโตได้ขนาดตลาด ช่วงที่เหมาะสมในการล่อลูกหอยประมาณเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน

ภรณ์ยู ฤมผลกริ่ง

๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย

๒.๑ ศูนย์บริหารจัดการประมงภาคใต้ตอนล่าง

ได้ดำเนินการควบคุมการทำประมง จำนวน ๑๐ วันต่อเดือน รวม ๑๒๐ ครั้ง พบคดีการใช้เครื่องมืออวนรุนประกอบเรียวยนต์ ๑๕ คดี ผู้ต้องหา ๕ ราย พร้อมมีการจัดตั้งแกนนำเครือข่าย และการจัดระเบียบเครื่องมือประมง จำนวน ๑๐๑ แถว ๑,๔๖๐ ซอง

๒.๒ หน่วยบริหารจัดการประมงน้ำจืดพัทลุง

ได้ดำเนินการควบคุมการทำประมง มีการเฝ้าระวังตรวจตราและจัดตั้งกลุ่มประมงอาสาในการสอดส่องดูแลและควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมาย จำนวน ๑๒ ครั้ง พบคดีการใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย ๔๓ คดี จำนวน ๗๒๖ เครื่องมือ เรือ ๑ ลำ นอกจากนี้ได้ทำการประชาสัมพันธ์มาตรการการในการใช้เครื่องมือทำการประมงในทะเลสาบสงขลาและขอความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารในการลักลอบทำการประมงที่ผิดกฎหมาย

๓. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง ได้ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน ๑ ศูนย์ ซึ่งตั้งอยู่ที่สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง อ.เมือง จ.สงขลา และเผยแพร่ข้อมูลที่เว็บไซต์ <http://www.sklonline.com> ในศูนย์ประกอบด้วย

๑. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

๑.๑ ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ ArcView ๓.๓ และ Arc/GIS ๙.๑ (ได้รับปี ๒๕๔๘) ซึ่งทำงานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีระบบปฏิบัติการ Windows XP สามารถพิมพ์แผนที่ตั้งแต่ขนาด A๔ ถึง A๐ ได้โดยเครื่องพิมพ์อิงค์เจ็ทหน้ากว้าง ๔๒ นิ้ว รุ่น Designjet ๕๐๐ (ได้รับปี ๒๕๔๘)

๑.๒ ฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ (ระบบพิกัด UTM, Map datum: WGS๘๔) ได้รวบรวมข้อมูลภูมิสารสนเทศทั้งด้านข้อมูลพื้นฐาน (ได้รับอนุเคราะห์จาก สผ.) และข้อมูลด้านประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้แก่ ไซนัง โพงพาง พื้นที่นาุ้ง พื้นที่นาุ้งรายพาร์มจังหวัดพัทลุง กระชังเลี้ยงปลารายแปลงในทะเลสาบสงขลา และคลองนาทับ จุดสำรวจผลผลิตสัตว์น้ำ (ทำขึ้นสัตว์น้ำ) เขตพาร์มทะเลในทะเลสาบสงขลา คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลารายปีระหว่าง ๒๕๔๖-๒๕๕๐ ใน ๑๕ พารามิเตอร์ (๗๓ ชั้นข้อมูล) ความชุกชุมสัตว์หน้าดินบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนกลาง จุดวางปะการังเทียมระหว่างปี ๒๕๒๖-๒๕๕๒ และการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา ปี ๒๕๔๙, ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓ (รวม ๕๙ ชั้นข้อมูล) นอกจากนี้ได้ปรับปรุงข้อมูลไซนังบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกด้วย

๑.๓ ผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้งาน (Operator and User) ได้พัฒนาบุคลากรโดยเข้าร่วมประชุมในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งจัดโดย สทอภ. และศูนย์ภูมิภาคของ สทอภ. ในภาคใต้ และสถาบันฯ ให้ความร่วมมือในโครงการ “ระบบการจัดการสารสนเทศการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทย” ซึ่งเป็นโครงการให้ความร่วมมือระหว่าง FAO กับ กรมประมง

๒. ระบบการสำรวจระยะไกล (RS: Remote Sensing)

ได้แก่โปรแกรม Erdas Imagine ๘.๗ (Professional) (ได้รับปี ๒๕๔๘) มาใช้ในการแปลภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น พื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเล การเลี้ยงปลาในกระชัง การทำการประมง เช่น เครื่องมือประมงโพงพาง และไซนัง เป็นต้น

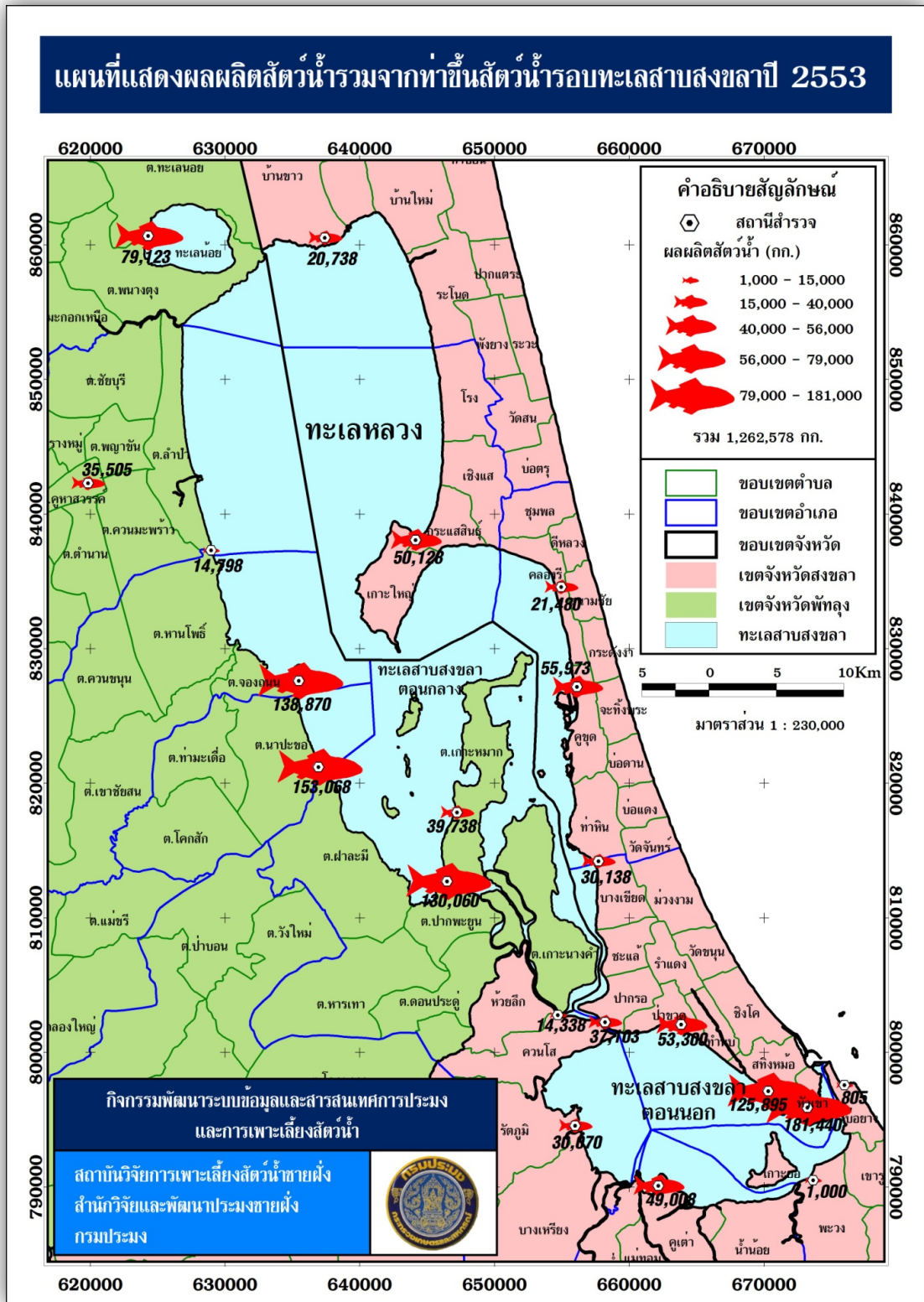
๓. ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS: Global Positioning System)

โดยใช้เครื่อง GPS ยี่ห้อ GARMIN รุ่น GPSmap ๗๖CS (ได้รับปี ๒๕๔๘) ซึ่งมีค่าความถูกต้องทางราบ ± ๑๕ เมตร นำมาใช้ในการบันทึกค่าพิกัดภูมิศาสตร์ในการสำรวจภาคสนาม เช่น ขอบเขตที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ขอบเขตพาร์มทะเล ขอบเขตพาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล และ จุดสำรวจผลผลิตสัตว์น้ำ เป็นต้น

๔. การเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

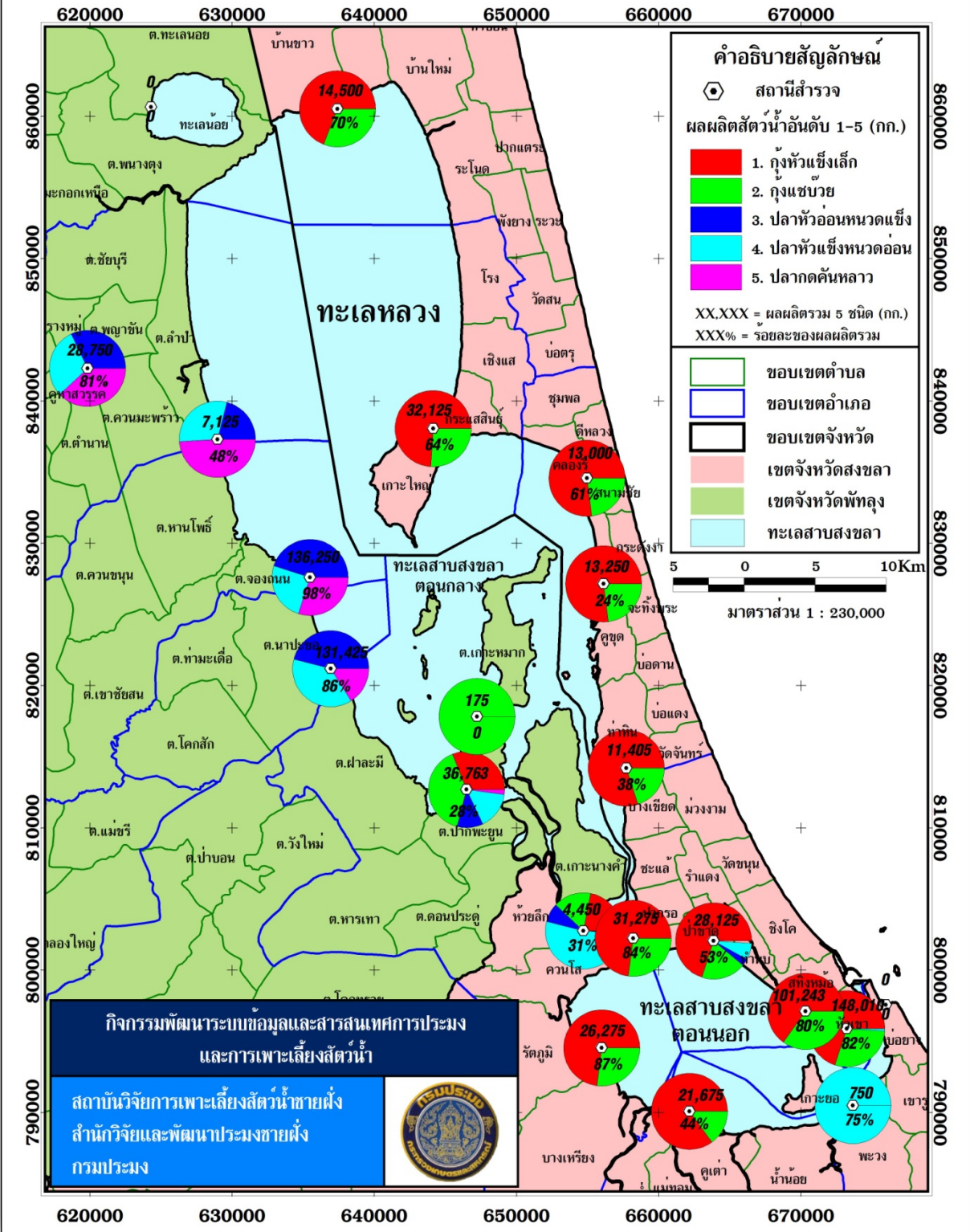
เผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ <http://www.sklonline.com> ในรูปแบบสารสนเทศต่าง ๆ เช่น บทความข่าวสารความเคลื่อนไหวของกิจกรรมต่าง ๆ แผนที่ โปสเตอร์ แบนเนอร์ โบชัวร์ จดหมายข่าว (๖ ฉบับ ; ๑/๒๕๕๔ - ๖/๒๕๕๔) และวีดีโอ เป็นต้น โดยมีสถิติผู้เข้าเว็บไซต์ในปี ๒๕๕๔ (ต.ค.๕๓-ก.ย.๕๔) จาก Truehits ๒,๕๕๒ Unique IPs และแค้นเตอร์นับผู้เข้าเว็บไซต์สะสม (เริ่มนับ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๒) มียอดสะสม ๑๐,๘๘๑ ครั้ง (ณ วันที่ ๑๘ ต.ค.๕๔ เวลา ๑๐:๑๐ น.) นอกจากนี้ได้สนับสนุนกิจกรรมและโครงการ

อื่นๆ ภายใต้โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เช่น โครงการจัดระเบียบเครื่องมือประมง และกำหนดแนวร่องน้ำ และงานวิจัย เป็นต้น และให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลแก่นักศึกษา และหน่วยงานราชการอื่น ๆ รวมทั้งให้บริการในการฝึกงาน และการสอนวิชาพิเศษ แก่นักศึกษาในด้านภูมิสารสนเทศ

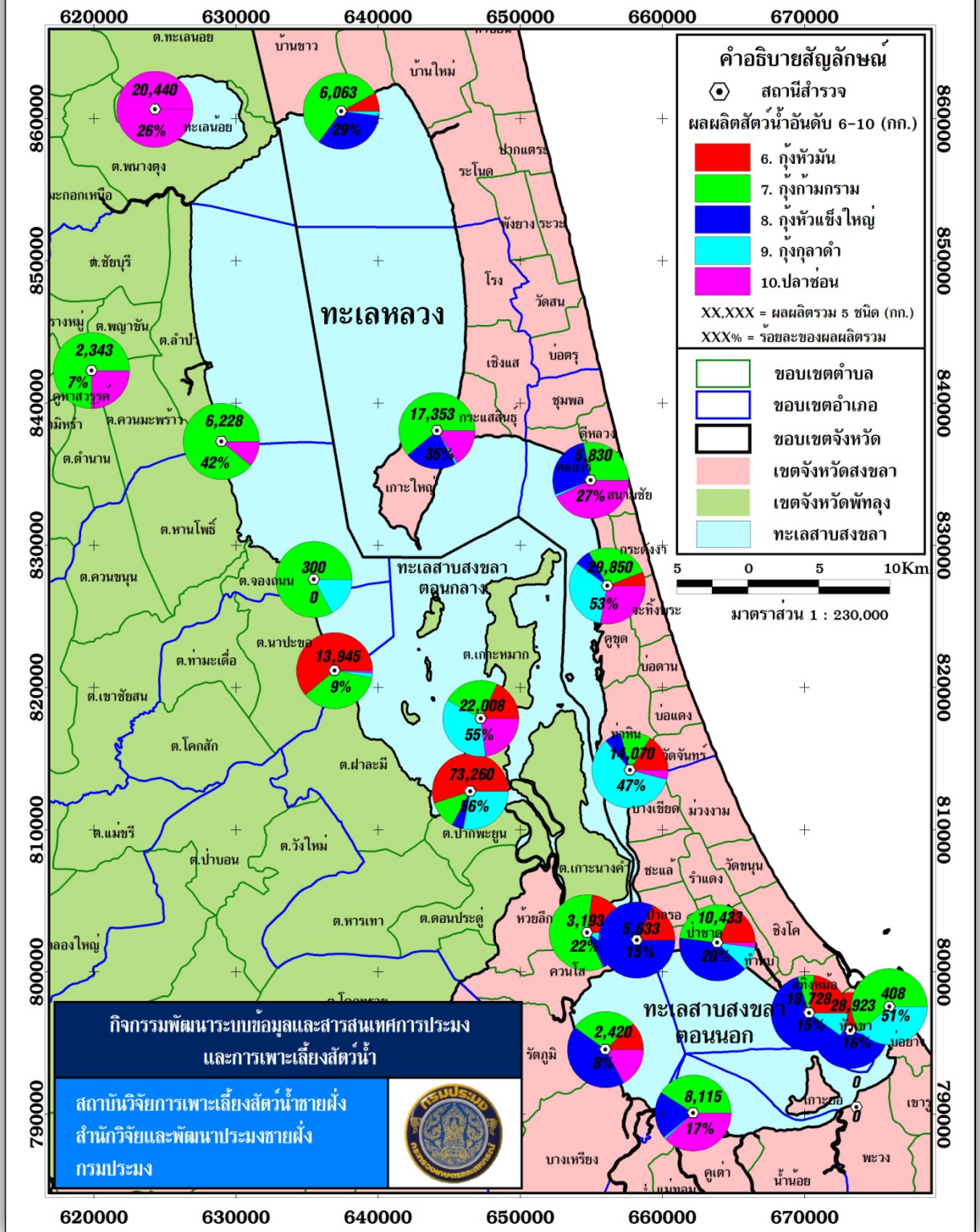
ผลจับสัตว์น้ำรวมจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา ปี 2553

แผนที่แสดงผลผลิตสัตว์น้ำมากที่สุด 5 อันดับแรกจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาปี 2553

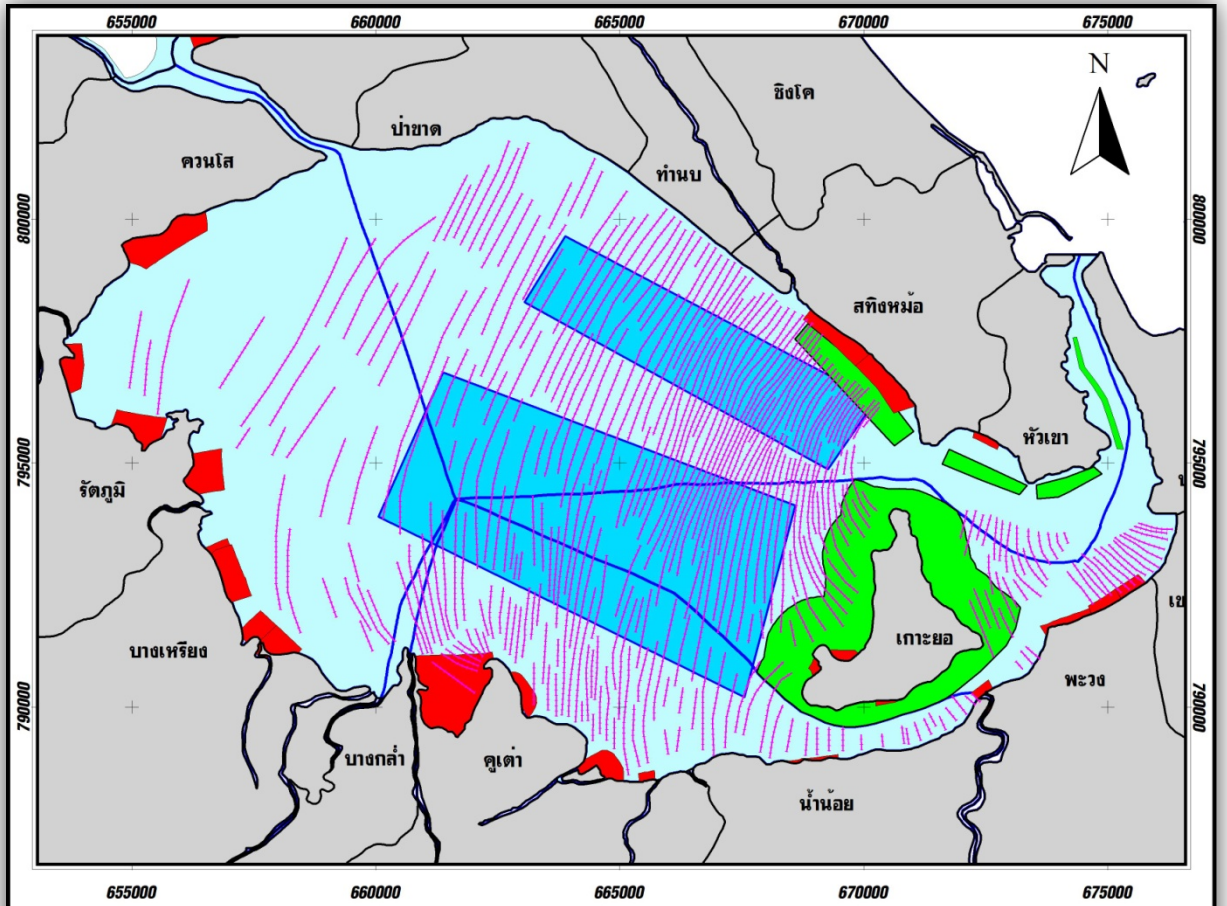

ผลจับสัตว์น้ำ 5 อันดับแรก จากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา ปี ๒๕๕๓

แผนที่แสดงผลผลิตสัตว์น้ำอันดับที่ 6-10 จากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาปี 2553

ผลจับสัตว์น้ำอันดับ ๖-๑๐ จากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา ปี ๒๕๕๓

แผนที่แสดงเครื่องมือประมงไชนั่งบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

คำอธิบายสัญลักษณ์

- แถวไชนั่ง ปี 2554
- ขอบเขตตำบล
- ขอบเขตจังหวัด
- เขตพาร์มทะเลชุมชน (สนง.ปจ.สงขลา)
- ที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ที่อนุญาตทำประมงโปะน้ำดิน
- ขอบเขตทะเลสาบ

จำนวนไชนั่งบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

- ปี 2546 มีจำนวน 20,772 ซ่อง
(แจงนับโดย สวช.)
- ปี 2549 มีจำนวน 20,341 ซ่อง
(แปลจากภาพ Radar Sat-1, ถ่ายเมื่อ 17 สิงหาคม 2549)
- ปี 2553 มีจำนวน 15,921 ซ่อง
(แปลจากภาพถ่าย THEOS (PAN) ถ่ายเมื่อ 28 มิถุนายน 2553)
- ปี 2554 มีจำนวน 17,029 ซ่อง
(แปลจากภาพ Radar Sat-2, ถ่ายเมื่อ 30 พฤษภาคม 2554)

มาตราส่วน 1:85,000

2.5 0 2.5 5 Kilometers

จัดทำโดย สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง
กิจกรรมพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

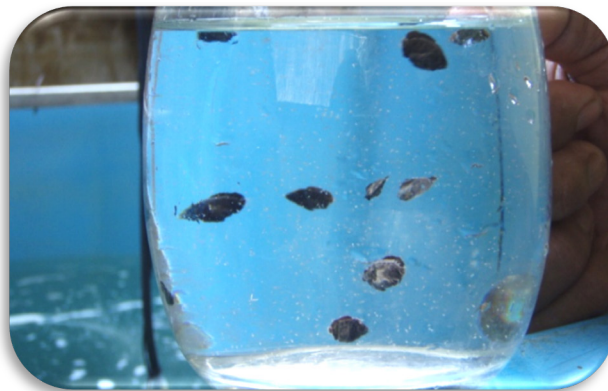
ปริมาณไชนั่งบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปี ๒๕๕๔

๔. โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

๔.๑ กิจกรรมวิจัยวิถีชีวิตสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

๔.๑.๑ การศึกษาเทคนิคการอนุบาลปลากะพงดำให้ได้ปริมาณมาก

จากการศึกษาอัตราการรอดของลูกปลากะพงดำขนาดวัยรุ่น (ขนาด ๑.๕-๒.๐ นิ้ว) พบว่ามีอัตราการรอดต่ำกว่า ๑ เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากลูกปลาเมื่ออัตราการตายสูงในช่วงอายุ ๑๐ วันแรกหลังจากฟักเป็นตัว (ศึกษาวิจัยการเพาะพันธุ์จำนวน ๗ ครั้ง ได้ไข่รวมประมาณ ๑๒.๕ ล้านฟอง อัตราการผสม ๕๐-๘๐ เปอร์เซ็นต์ และอัตราการฟัก ๖๐-๙๐ เปอร์เซ็นต์) ในปี ๒๕๕๔ ผลิตลูกปลาวัยรุ่นได้จำนวน ๓,๕๐๐ ตัว

ลูกปลากะพงดำ อายุ ๒๕ วัน ที่เพาะพันธุ์ได้ในโรงเพาะฟัก

๔.๑.๒ รวบรวมพันธุ์ปลาที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เพื่อเตรียมเป็นพ่อแม่พันธุ์

ได้รวบรวมพันธุ์ปลา ๒ ชนิด คือ ปลากดขี้ลิง และปลาทองเทียว ดังนี้

- ปลากดขี้ลิง รวบรวมพ่อแม่พันธุ์ไว้ประมาณ ๒๐๐ ตัว พร้อมทั้งศึกษาชีววิทยาสืบพันธุ์บางประการในเบื้องต้น จำนวน ๑๐๐ ตัว

พ่อแม่พันธุ์ปลากดขี้ลิงที่นำมารวบรวมไว้ที่โรงเพาะฟักฯ

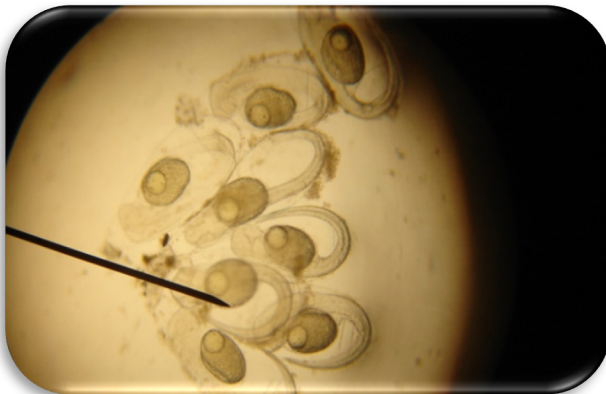

ไข่ปลากดขี้ลิงในระยะ final maturation

- ปลาทองเทียว รวบรวมพ่อแม่พันธุ์ไว้ประมาณ ๕๐๐ ตัว พร้อมทั้งศึกษาชีววิทยาสืบพันธุ์บางประการและทดลองเพาะพันธุ์ในเบื้องต้น จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการเพาะพันธุ์โดยวิธีผสมเทียม ได้ลูกปลาแรกฟักประมาณ ๒๐,๐๐๐ ตัว แต่สามารถอนุบาลลูกปลาได้อายุสูงสุดเพียง ๙ วัน

พ่อแม่พันธุ์ปลาทองเทียวที่นำมารวบรวมไว้ที่โรงเพาะฟักฯ

ลูกปลาทองเทียวในระยะ complete embryo ที่ใกล้ฟักออกจากไข่

๔.๒ กิจกรรมเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

ดำเนินการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ให้มีจำนวนมากขึ้น โดยมีเป้าหมายทั้งหมด ๖ ล้านตัว

๔.๒.๑ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ได้ผลิตปลาแก้มช้ำ ปลาแขยงนวล ปลาตุ๊กด้าน ปลาตุ๊กลำพัน และปลาแรด รวมจำนวน ๓ ล้านตัว

ปลาตุ๊กด้าน

ปลาแขยงนวล

ปลาแก้มช้ำ

ปลาแรด

๔.๒.๒ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ได้ผลิตปลาลำปำ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ตัว รวมจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ ล้านตัว

ปลาลำปำ หรือ ปลากระแห

๔.๒.๓ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช ได้ผลิตพันธุ์ปลาดุกอูย ๒๐๐,๐๐๐ ตัว ปลาหมอไทย ๒๐๐,๐๐๐ ตัว และปลาตะเพียนขาว ๓,๖๐๐,๐๐๐ ตัว รวมจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ ตัว

ปลาดุกอูย

ปลาหมอไทย

ปลาตะเพียนขาว

๕. โครงการการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่น ๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง

๕.๑ กิจกรรมการศึกษาความเหมาะสมของสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ที่จะนำมาเลี้ยงในนากุ้งร้าง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการอนุบาลลูกปลากะพงขาว
๒. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำในนากุ้งร้างที่ใช้ออนุบาลลูกปลากะพงขาว
๓. เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการใช้พื้นที่นากุ้งร้างให้เป็นประโยชน์

กระชังอนุบาลปลากะพงขาว

กระชังอนุบาลปลากะพงขาว

จากการศึกษาการอนุบาลลูกปลากะพงขาวในบ่อดิน โดยปล่อยปลาในอัตราความหนาแน่น ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ ตัวต่อบ่อขนาด ๓ งาน ในการอนุบาลลูกปลากะพงขาวจากขนาด ๒ นิ้ว เป็นลูกปลาขนาด ๕-๗ นิ้ว ใช้เวลาในการอนุบาล ๔๕-๗๕ วัน มีอัตราการตาย ๕๐-๘๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีกำไรประมาณ ๑๔๘,๐๐๐ บาทต่อการเลี้ยง ๑ รอบ จำนวน ๒ บ่อ ซึ่งเป็นรายได้ที่น่าสนใจอีกอาชีพหนึ่งเมื่อเทียบกับการเลี้ยงกุ้ง และพบว่า การอนุบาลลูกปลาที่มีอัตราเสี่ยงน้อยกว่าการเลี้ยงกุ้งหลายเท่า

๕.๒ กิจกรรมสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง

ได้จัดกิจกรรมสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง จำนวน ๒ แห่ง คือ
จุดที่ ๑ เป็นบ่อของเกษตรกร นายปรีชา หมัด ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นการสาธิตการอนุบาลปลากะพงขาวจากขนาดปลาเซ็นต์เป็นปลานี้ว

จุดที่ ๒ เป็นบ่อของเกษตรกร นายภักติภูมิ วิเศษรัฐกรรม หมู่ ๙ บ้านมาบบัว ตำบลท่าบอน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เป็นการเลี้ยงปลาตะกรับในกระชังที่ขึงไว้ในบ่อ โดยปล่อยปลานิลเลี้ยงในบ่อด้วย

๕.๓ กิจกรรมฝึกอบรมการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อใช้ประโยชน์นากุ้งทิ้งร้าง

หลักสูตร “การเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งในพื้นที่นากุ้งร้างตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง”

วัตถุประสงค์

๑. สร้างความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ เพื่อสามารถนำไปใช้ได้จริงในพื้นที่นากุ้งร้าง

๒. เปิดมุมมองและแนวคิดใหม่ให้แก่เกษตรกรในการใช้พื้นที่นากุ้งร้างมาใช้ประโยชน์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอื่นๆ

โดยอบรมทั้งหมด ๓ รุ่น มีเกษตรกรเข้าร่วมอบรมทั้งหมด ๑๒๐ คน ชาย ๕๐ คน หญิง ๗๐ คน ตามรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ รุ่นที่ ๑ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ ๕ ตำบลคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา รวมเกษตรกรที่อบรม ๔๐ คน ชาย ๑๒ คน หญิง ๒๘ คน

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ รุ่นที่ ๒ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ ๕ ตำบลปากกรอ อำเภอลียงหนคร จังหวัดสงขลา รวมเกษตรกรที่อบรม ๔๐ คน ชาย ๒๗ คน หญิง ๑๓ คน

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ รุ่นที่ ๓ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ ๙ ตำบลท่าบอน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา รวมเกษตรกรที่อบรม ๔๐ คน ชาย ๑๑ คน หญิง ๒๙ คน

เกษตรกรที่ร่วมอบรม

นักวิจัยที่ร่วมบรรยาย

๕.๔ กิจกรรมจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นาทุ่งร้าง

โดยจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่นาทุ่งร้าง โดยแต่ละกลุ่มเป็นเกษตรกรที่ได้เคยเข้าร่วมฝึกอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการมาแล้วเมื่อปีงบประมาณ ๒๕๕๓ โดยในปี ๒๕๕๔ ได้ไปเยี่ยมและให้คำแนะนำในการเตรียมบ่อ และการเลี้ยงปลาชนิดต่างๆในบ่อทุ่งร้างอย่างสม่ำเสมอ จำนวน ๒ กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ ๑ เกษตรกร ม.๕ ตำบลคูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- กลุ่มที่ ๑ เกษตรกร ม.๖ ตำบลห้วยลึก อ.ควนเนียง จ.สงขลา

๕.๕ กิจกรรมฟื้นฟูนาทุ่งร้างให้กลับมาใช้ประโยชน์

ได้สำรวจและส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่นาทุ่งร้างที่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ให้กลับมาเลี้ยงสัตว์น้ำได้ทั้งหมด ๙๔ ราย ๒๐๕ บ่อ คิดเป็นพื้นที่ ๖๕๑.๘ ไร่ และเกษตรกรได้นำพื้นที่กลับมาใช้เลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ จำนวน ๖๗ ราย ๑๖๒ บ่อ คิดเป็นพื้นที่ ๔๘๔.๕๐ ไร่ โดยแบ่งเป็นชนิดสัตว์น้ำที่เลี้ยงดังนี้

- ปลานิลและปลาทาบิติม ๔๑ ราย ๗๘ บ่อ คิดเป็นพื้นที่ ๑๙๕.๕ ไร่
- ปลากระพงขาว ๑ ราย ๑ บ่อ คิดเป็นพื้นที่ ๔ ไร่
- ปลานิลรวมกับปลากระพงขาว ๖ ราย ๒๗ บ่อ คิดเป็นพื้นที่ ๑๑๑ ไร่
- กุ้งก้ามกราม ๑ ราย ๓ บ่อ คิดเป็นพื้นที่ ๙ ไร่
- ปลาธรรมชาติ ๑๘ ราย ๕๓ บ่อ คิดเป็นพื้นที่ ๑๖๕ ไร่

๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย

สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงพร้อมกับปรับเปลี่ยนและส่งเสริมอาชีพให้ผู้ได้รับผลกระทบโดยให้ยุติการใช้เครื่องมือโพงพาง ประชุมหาเรือและสร้างข้อตกลงร่วมกับชาวประมงในการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมง จำนวน ๒๑ ราย

๗. โครงการการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม

๗.๑ การสำรวจพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการเลี้ยงปลาในกระชัง

ในปี ๒๕๕๔ ได้สำรวจพื้นที่ชายฝั่งทะเลบริเวณหน้าสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ม.๓ ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นทะเลเปิด ไม่มีแนวกองหินกั้นคลื่นเหมือนที่ ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ที่ได้ดำเนินการเมื่อปี ๒๕๕๓ จึงทำให้สภาพแวดล้อมแตกต่างกัน โดยเฉพาะเรื่องคลื่นและกระแสน้ำ (ภาพที่ ๑) ความลึกน้ำบริเวณที่ตั้งกระชังนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในช่วง ๕.๐-๖.๐ เมตร กระแสน้ำไหลเวียนดี โดยเฉพาะในช่วงน้ำขึ้น-น้ำลง คุณภาพน้ำมีความเหมาะสมต่อการเลี้ยงปลาในกระชัง มีความเค็มอยู่ในช่วง ๒๕-๓๐ ppt ออกซิเจนละลายมากกว่า ๔.๐ mg/l และ pH ๗.๘-๘.๕ ดังนั้นจึงได้เลือกพื้นที่นี้ โดยใช้รูปแบบกระชังลอย ขนาดกระชัง ๕x๕x๒ เมตร จำนวน ๔ กระชัง ซึ่งแยกเป็นแพเหล็ก ๒ กระชัง และแพแบบท่อนเชือก ๒ กระชัง (ภาพที่ ๒) โดยเลี้ยงปลากะพงขาวเพราะว่าราคาดี โตเร็ว และมีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

ภาพที่ ๑ ซ้าย: ทัศนียภาพบริเวณชายฝั่งทะเลหน้าสถาบันฯ และ ขวา: การติดตั้งแพเลี้ยงปลา

ภาพที่ ๒ ซ้าย: แพแบบโครงเหล็ก และ ขวา: แพแบบท่อนเชือก

๗.๒ การศึกษาทดลองเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

ทำการศึกษาดทดลองเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังในพื้นที่ดังกล่าว ในรูปแบบกระชังลอย จำนวน ๔ กระชัง โดยปล่อยลูกปลาขนาด ๗-๘ นิ้ว กระชังละ ๓๐๐ ตัว จำนวน ๓ กระชัง รวม ๙๐๐ ตัว และ ลูกปลาขนาด ๖-๗ นิ้ว จำนวน ๑๖๕ ตัว ๑ กระชัง รวมลูกปลาทั้งสิ้น ๑,๐๖๕ ตัว ลูกปลามีน้ำหนักเฉลี่ย ๑๔๙ กรัม และ ๕๐ กรัม ตามลำดับ น้ำหนักรวมประมาณ ๑๔๒.๒๕ กิโลกรัม ลำเลี้ยงปลาโดยใช้ยาสลบ (น้ำมัน กานพลู) แล้วนำใส่ถังลำเลี้ยงขนาด ๖๐ ลิตร แล้วนำลงเรือไปปล่อยที่กระชังที่เตรียมไว้ ดังภาพที่ ๓ โดยใช้ อาหารเม็ดสำเร็จรูปสำหรับปลาทะเลในการเลี้ยงครั้งนี้ ดำเนินการเลี้ยงโดยเจ้าหน้าที่สถาบันฯ รวมทั้งศึกษา อัตราการเจริญเติบโตของปลาที่เลี้ยงเป็นระยะ ๆ โดยการสุ่มชั่งวัดปลา การคัดขนาด และทำการเปลี่ยนกระชัง ดังภาพที่ ๔ ผลการศึกษาดทดลองมีดังนี้

ผลการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

- น้ำหนักเฉลี่ยปลาใหญ่ ๖๘๑ กรัม น้ำหนักอยู่ในช่วง ๔๐๐-๙๒๐ กรัม
- น้ำหนักเฉลี่ยปลาเล็ก ๔๔๐ กรัม น้ำหนักอยู่ในช่วง ๒๕๐-๖๔๐ กรัม
- ผลผลิตรวม ๔๑๘ กิโลกรัม
- ระยะเวลาเลี้ยงประมาณ ๔ เดือน
- อาหารที่ให้ ๘๒๖ กิโลกรัม (อาหารเม็ด)
- อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ ๓.๐
- อัตรารอดตายเฉลี่ยร้อยละ ๗๕

ภาพที่ ๓ ซ้าย: การชั่งวัดลูกปลา และ ขวา: การลำเลียงลูกปลากะพงขาวลงเลี้ยงในกระชัง

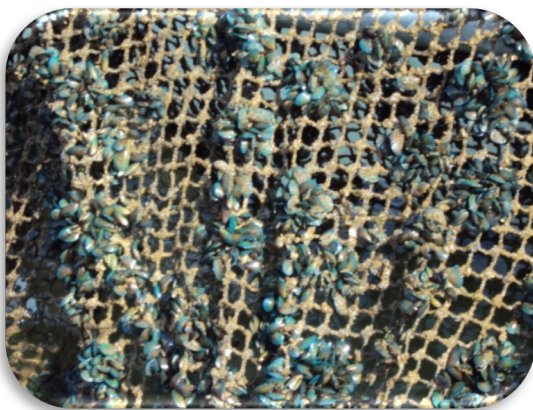

ภาพที่ ๔ ซ้ายบน : การสุ่มชั่งวัดขนาดปลา ขวาบน: เจ้าหน้าที่สถาบันฯ ให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป
ซ้ายล่าง: เพรมพีวีซีสำหรับให้อาหารเม็ดลอยน้ำ และ ขวาล่าง: ปลาขึ้นสูบอาหารเม็ดสำเร็จรูป

๗.๓ การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๗.๓.๑ การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิต

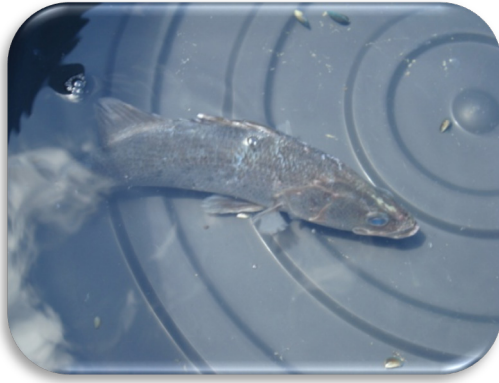
ในปีที่สถาบันฯ ได้ดำเนินการเลี้ยงเอง โดยปล่อยปลาในอัตราความหนาแน่นค่อนข้างน้อย และปรับรูปแบบแพแบบทุ่นเชือกเพิ่มขึ้นมา เพื่อต้องการศึกษาความเป็นไปได้ในการเลี้ยงปลาในกระชังในบริเวณนี้ และปลาที่จับทั้งหมดในโครงการนี้ ได้นำไปเลี้ยงต่อในระบบน้ำหมุนเวียนของสถาบันฯ จึงไม่ได้ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงครั้งนี้ ซึ่งพบว่า แพแบบทุ่นเชือกสามารถทำการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังได้เหมือนกัน แต่การปฏิบัติงานในการให้อาหาร การเปลี่ยนกระชัง และการจับปลา ไม่สะดวกเหมือนกับแพแบบโครงเหล็ก ซึ่งมีพื้นไม้กระดาน สามารถเดินได้รอบแพ ประกอบกับบริเวณนี้มีลูกหอยแมลงภู่ และเพรียงมาเกาะกระชังเป็นจำนวนมาก (ดังภาพที่ ๕) ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเลี้ยงปลาในกระชังในบริเวณนี้เลยทีเดียว ทำให้ต้องเปลี่ยนกระชังบ่อยขึ้น และใช้แรงงานมากขึ้นด้วย

ภาพที่ ๕ ซ้าย : ลูกหอยแมลงภู่ที่มากเกาะกระชัง และ ขวา : การเปลี่ยนกระชังแพแบบทุ่นเชือก

นอกจากนี้พบว่าแพแบบโครงเหล็กก็ได้รับความเสียหายเหมือนกัน เช่น รอยเชื่อมบางจุดหลุดเนื่องมาจากคลื่นลมที่แรงในระหว่างการเลี้ยง ดังนั้นการเลี้ยงปลาในกระชังในบริเวณนี้สามารถเลี้ยงได้ โดยใช้รูปแบบแพแบบโครงเหล็กที่มีความแข็งแรง และผูกเชือกสมอให้ยาวพอสมควร และควรเลี้ยงในช่วงที่คลื่นลมสงบ ในปีนี้พบว่าฤดูกาลแปรปรวนมาก กว่าคลื่นลมจะสงบก็เริ่มเข้าเดือนพฤษภาคมแล้ว โดยปกติจะอยู่ในช่วงเมษายน ถึง กันยายน (๖ เดือน) ซึ่งลงปลาขนาด ๖-๗ นิ้ว ก็จะจับขายเป็นปลาจานได้พอดี ขนาดประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ กรัม

ในปีนี้นอกจากอุปสรรครื่องลูกหอยและเพรียงแล้ว เราพบว่า ปลาที่เลี้ยงบางส่วน เป็นโรคเช่นกัน ซึ่งเนื่องมาจากเกิดบาดแผลในช่วงการลำเลียง และการเปลี่ยนกระชัง ทำให้พวกเชื้อแบคทีเรียฉวยโอกาสเข้าทำลายผิวหนัง ซึ่งมีลักษณะเป็นแผ่นปุย ๆ สีขาว ปลาจะลอยผิวหนัง ไม่กินอาหาร และตายในที่สุด (ดังภาพที่ ๖) จากผลการตรวจวินิจฉัยโดยสถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง พบว่า เป็นเชื้อแบคทีเรียในกลุ่มวิบริโอ

ภาพที่ ๖ ซ้าย : ปลาที่เริ่มป่วยเป็นโรค และขวา : ปลาที่ป่วยหนักว่ายลอยผิวน้ำ

๗.๓.๒ การศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สถาบันฯ ได้ตรวจวัดคุณภาพน้ำบริเวณกระชังเลี้ยงปลาระหว่างการเลี้ยงในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ พบว่า คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม และมีกระแสน้ำไหลเวียนดี โดยพบ แอมโมเนียรวมต่ำมาก เฉลี่ย ๐.๐๐๖ mg-N/l ไนไตรต์เฉลี่ย ๐.๐๐๑ mg-N/l ไนเตรทเฉลี่ย ๐.๐๖๓ mg-N/l ฟอสเฟตเฉลี่ย ๐.๐๑๓ mg-P/l และออกซิเจนละลายเฉลี่ย ๕.๖๔ mg/l คุณภาพน้ำที่ดี นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมให้ปลาที่เลี้ยงมีอัตราการเจริญเติบโตที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม บริเวณนี้อาจได้รับผลกระทบจากน้ำทิ้งโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ทางด้านทิศใต้ลงไป ในกรณีที่มีการลักลอบปล่อยน้ำเสียลงทะเลโดยตรง สังเกตได้จากสีน้ำทะเลจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลคล้ำ จึงต้องหมั่นสังเกตสีน้ำทะเล เพื่อหาทางป้องกันได้ทันท่วงที

สรุปผลการดำเนินงาน

การทดลองเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง บริเวณหน้าสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง โดยใช้แพแบบโครงเหล็ก ๒ กระชัง และแพแบบท่อนเชือก ๒ กระชัง พบว่า การเลี้ยงโดยใช้แพแบบโครงเหล็ก นั้นมีความเหมาะสม สามารถเลี้ยงปลากะพงขาวขนาด ๗-๘ นิ้ว จนถึงขนาดตลาดได้ (๖๐๐-๙๐๐ กรัม/ตัว) ภายในเวลาประมาณ ๔ เดือน (ควรเลี้ยงในช่วงเดือนเมษายน ถึง กันยายน) โดยใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูปสำหรับปลาทะเล และมีการจัดการเรื่องการคัดขนาดปลาและการเปลี่ยนกระชังให้ทันท่วงที ก่อนที่ลูกหอยแมลงภู่และเพรียงจะมาเกาะกระชัง จนทำให้เปลี่ยนกระชังได้ยากขึ้น ทั้งนี้ควรปล่อยปลาด้วยความหนาแน่นที่เหมาะสม ประมาณ ๕๐๐ ตัว/กระชัง (กระชังขนาด ๕x๕x๒ เมตร) หากปล่อยแน่นเกินไปปลาจะโตช้า และถ้าปล่อยบางเกินไปก็ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน อย่างไรก็ตามแพแบบโครงเหล็กก็มีจุดอ่อนเช่นกัน หากเจอคลื่นลมแรง คลื่นสูง รอยเชื่อมอาจจะหลุดและทำให้แพแตกได้ ดังนั้นควรจัดทำแพโครงเหล็กที่แข็งแรง และมีความยืดหยุ่นในตัว โดยการเสริมแผ่นยาง หรือขดลวดสปริง เพื่อลดแรงเสียดสี จะช่วยยืดอายุการใช้งานของแพได้นานขึ้น และควรยึดแพด้วยสมอ โดยให้ความยาวเชือกประมาณ ๕ เท่าของความลึกน้ำ ซึ่งจะช่วยให้แพมีความยืดหยุ่นดีในช่วงที่มีคลื่นสูง

สำหรับแพแบบท่อนเชือก แม้ว่าจะสามารถเลี้ยงปลาได้ แต่ในทางปฏิบัตินั้น ไม่เหมาะสมกับการเลี้ยงในบริเวณนี้ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ลำบาก และต้องใช้แรงงานมากในการคัดขนาดปลา และการเปลี่ยนกระชัง เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางเดินรอบแพ อย่างไรก็ตามกรณีที่มีลูกหอยแมลงภู่และเพรียงจะมาเกาะกระชังมาก ๆ จะทำงานยากขึ้นเป็นสองเท่า ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับการเลี้ยงปลาในบริเวณนี้

นอกจากนี้ การจัดการเรื่องโรคปลาก็ต้องมีการเฝ้าระวังด้วย เช่นกัน เนื่องจากพบว่า ปลาที่เลี้ยงเป็นโรคตายไปจำนวนหนึ่ง ซึ่งทำให้อัตรารอดลดลงเหลือร้อยละ ๗๕ เท่านั้น ดังนั้นควรเน้นเรื่องการจัดการลำเลียงปลา ลงกระชัง และการเปลี่ยนกระชัง โดยหลีกเลี่ยงการทำให้ปลาบอบซ้ำและเกิดบาดแผล ซึ่งจะทำให้ติดเชื้อแบคทีเรียได้ง่ายขึ้น

การใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูป สามารถใช้ได้เลี้ยงปลากะพงขาวได้ดี และมีความสะดวก แต่พบว่า บางวันที่กระแสน้ำไหลแรง อาหารเม็ดที่กระฉอกออกจากเฟรมให้อาหาร เนื่องจากการขึ้นฮุบของปลา จะลอยออกนอกกระชังไปบ้าง จึงทำให้สูญเสียอาหารในส่วนนี้ไป อย่างไรก็ตามเราพบว่า อัตราเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อสำหรับอาหารเม็ด เท่ากับ ๓.๐ ซึ่งต่ำกว่าการใช้ปลาสดเป็นอาหาร ซึ่งอยู่ในช่วง ๔.๐-๖.๐ เมื่อเทียบกับการเลี้ยงที่บ้านปึก และบ้านปากบางนาทับ ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ในปี ๒๕๕๒-๕๓ โดยอาหารเม็ดมีต้นทุนอยู่ที่ ๔๔-๔๕ บาท/กิโลกรัม บรรจุกระสอบละ ๒๐ กิโลกรัม ราคา ๘๘๐-๘๙๐ บาท/กระสอบ ขึ้นกับเบอร์อาหาร ส่วนปลาสดต้นทุนจะอยู่ที่ ๑๐-๑๕ บาท/กิโลกรัม ขึ้นกับชนิดปลาและฤดูกาล ดังนั้นเกษตรกรผู้สนใจที่จะเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง ควรพิจารณาถึงต้นทุน และความสะดวกในการจัดซื้ออาหารแต่ละชนิด ซึ่งจะส่งผลต่อต้นทุน และผลตอบแทนในการเลี้ยงปลาโดยตรง

นอกจากการเลี้ยงปลาแล้ว เราพบว่า บริเวณชายฝั่งทะเลหน้าสถาบันฯ เป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของลูกหอยแมลงภู่ที่ชุกชุม เช่นเดียวกับ ที่ชายฝั่งตำบลนาทับ และบริเวณนี้ไม่พบการแพร่ระบาดของหอยกะพงทะเลเลย หากใครสนใจทำอาชีพล่อลูกหอยแมลงภู่ โดยใช้ไม้ปักล่อ เพื่อขายต่อให้เกษตรกรจากที่อื่นๆ นำไปเลี้ยงต่อนับว่าบริเวณนี้มีศักยภาพมากทีเดียว สำหรับการเลี้ยงหอยแมลงภู่ในบริเวณนี้ อาจไม่เหมาะสมมากนัก เพราะต้องเลี้ยงผ่านช่วงฤดูมรสุม กว่าหอยจะโตได้ขนาดตลาด ช่วงที่เหมาะสมในการล่อลูกหอยประมาณเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน

๗.๔ การตรวจสอบสารตกค้างและยาปฏิชีวนะในสัตว์น้ำ

๗.๔.๑ เก็บตัวอย่างสัตว์น้ำธรรมชาติในบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนกลางและตอนนอก เพื่อตรวจสอบยาปฏิชีวนะตกค้าง ได้แก่ ออกซีเตตราซัยคลิน คลอแรมฟินิคอล ฟลูโอโรควิโนโลน กลุ่มมาลาโคทรีน และกลุ่มไนโตรฟลูแรน ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๖ ครั้ง จำนวนรวม ๒๔๐ ตัวอย่าง แบ่งเป็นกุ้ง ๑๑๓ ตัวอย่าง ปลา ๑๒๗ ตัวอย่าง ดังนี้

- คลอแรมฟินิคอล ไม่เกินค่า LOD ๐.๐๑ ppb. และค่า MRL ๐.๑๐ ppb.
- ออกซีเตตราซัยคลิน เกินค่า LOD ๐.๐๓ ppm. จำนวน ๗ ตัวอย่าง และไม่มีตัวอย่างที่เกินค่า MRL ๐.๑๐ ppm.
- ฟลูโอโรควิโนโลน เกินค่า LOD ๐.๐๓ ppb. จำนวน ๒๘ ตัวอย่าง และไม่มีตัวอย่างที่เกินค่า MRL ๑๕ ppb.
- ไนโตรฟลูแรน ตรวจพบในรูป อนุพันธ์ต่างๆ จำนวน ๒๑ ตัวอย่าง และไม่พบเกินค่า Level of action ๐.๕ ppb.
- กลุ่มมาลาโคทรีน/ลิโวโคมาลาโคไนด์กรีน จำนวน ๒ ตัวอย่าง และไม่พบเกินค่า Level of action ๐.๕ ppb.

๗.๔.๒ บริการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา พร้อมเก็บตัวอย่างน้ำในทะเลสาบสงขลาตอนกลาง และตอนนอก เพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำ ได้แก่ พีเอช อุณหภูมิ ความเค็ม อัลคาไลน์นิตี แอมโมเนียรวมและไนโตรเจน จำนวน ๖ ครั้ง จำนวน ๑๒ จุด ซึ่งบริการตรวจฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์

น้ำ จำนวน ๑๒ ราย และตรวจวิเคราะห์น้ำ จำนวน ๘๔ ตัวอย่าง พบปลาป่วย ๖ ราย ส่วนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ

สัตว์น้ำธรรมชาติที่ทำการตรวจสอบสารตกค้างและยาปฏิชีวนะ

การศึกษาชีววิทยาและการทำประมงกุ้งทะเล ๓ ชนิด บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

ดำเนินการเก็บตัวอย่างกุ้งทะเล ๓ ชนิด ได้แก่ กุ้งแชบ๊วยหรือกุ้งหางแดง (*Peneaus merguensi*) กุ้งตะกาดหรือกุ้งหัวแข็งชนิด *Metapeneaus ensi* และกุ้งตะกาดขาว (*M. moyebi*) จากเครื่องมือประมงไชนั่ง โพงพาง และอวนลอยกุ้งสามชั้น บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๔ มีผลการศึกษาเบื้องต้นดังนี้

๑. ไชนั่ง หรือ โป๊ะน้ำตื้น ลอยยื่น หรือไชนั่ง ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ **ตัวไชนั่ง** ประกอบด้วยโครงไม้สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง x ยาว x สูง ๐.๕๕ x ๑.๕ x ๒.๓ เมตร หุ้มด้วยอวนไนลอนสีแดง ขนาดช่องตา ๑.๕๐ เซนติเมตร มีช่องเปิดสำหรับสัตว์น้ำเข้าทางหนึ่ง ปากช่องเปิดยาวตลอดความสูงของไชนั่งและประกอบเป็นงาแซงกันสัตว์น้ำ และ**ปีกไชนั่ง** หรือขาทราย ใช้ววนขนาดช่องตา ๓ เซนติเมตร กางกั้นทางเดินของสัตว์น้ำทั้งด้านซ้ายและด้านขวาเพื่อต้อนให้สัตว์น้ำเข้าตัวลอบ โดยมีความยาวประมาณข้างละ ๒๕-๓๐ เมตร

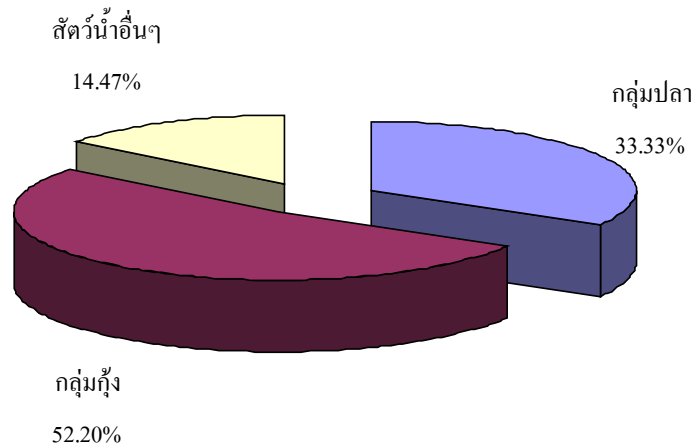
มีแหล่งทำการประมงตั้งแต่บริเวณปากทะเลสาบสงขลาถึงบริเวณปากพะยูน โดยมีหนาแน่นบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก สามารถทำการประมงได้เกือบปี (ทำกันมากในช่วงเดือนเมษายนถึงธันวาคม) โดยออกไปวางในช่วงเย็น (๑๘.๐๐น.) และเก็บในตอนเช้า (๐๖.๐๐น.) ที่ระดับน้ำ ๑.๕ - ๒.๐ เมตร กระแสน้ำปานกลาง และจุดตะเกียงน้ำมันก๊าดวางไว้ส่วนบนของตัวไชนั่ง ระยะเวลาทำการประมง ๑-๓ วันขึ้นอยู่กับช่วงฤดูกาล พื้นที่ และปริมาณของสัตว์น้ำ การเก็บสัตว์น้ำใช้ไม้ขัดชักตัวไชนั่งลอยพื้นเหนือผิวน้ำขณะทำการรวบรวมสัตว์น้ำ

ภาพที่ ๑ เครื่องมือประมงไชนั่ง

จากการเก็บตัวอย่างระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงกันยายน ๒๕๕๔ พบว่าสัตว์น้ำที่จับได้ประกอบด้วยกลุ่มปลาร้อยละ ๓๓.๓๓ กลุ่มกุ้งร้อยละ ๕๒.๒๐ และสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๑๔.๔๗ (ภาพที่ ๒) ซึ่งประกอบด้วยกุ้งทะเลชนิดที่ศึกษา ได้แก่ กุ้งแชบ๊วยหรือกุ้งหางแดง (*Peneaus merguensi*) ร้อยละ ๔.๗๗

กุ้งหัวแข็งหรือกุ้งตะกาด (*Metapenaeus ensis*) ร้อยละ ๒.๙๘ และกุ้งขาวหรือกุ้งตะกาดขาว (*M. moyebi*) ร้อยละ ๒๒.๖๗

ภาพที่ ๒ องค์ประกอบสัตว์น้ำในรอบปีจากเครื่องมือประมงไซนั้ง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

อัตราการจับสัตว์น้ำตลอดการศึกษามีค่าเฉลี่ย ๐.๙๒ กิโลกรัม/ลูก/คืน โดยเป็นอัตราการจับกลุ่มปลาตลอดการศึกษาค่าเฉลี่ย ๐.๓๑ กิโลกรัม/ลูก/คืน กลุ่มกุ้งมีอัตราการจับเฉลี่ย ๐.๔๘ กิโลกรัม/ลูก/เที่ยว และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ๐.๑๓ กิโลกรัม/ลูก/คืน กุ้งทะเลที่ศึกษามีอัตราการจับตลอดการศึกษาค่าเฉลี่ย ดังนี้ กุ้งแชบ๊วย ๐.๐๔ กิโลกรัม/ลูก/คืน กุ้งตะกาด ๐.๒๑ กิโลกรัม/ลูก/คืน และกุ้งตะกาดขาว ๐.๐๓ กิโลกรัม/ลูก/คืน

สำหรับองค์ประกอบสัตว์น้ำและอัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ยรายเดือน แสดงรายละเอียดตามตารางที่ ๑ และ ๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ องค์ประกอบสัตว์น้ำ (%) จากไซนั้ง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

เดือน	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	กลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ
ก.พ. ๕๔	๕๐.๗๑	๑๐.๔๑	๓๘.๘๘
มี.ค. ๕๔	๒๕.๒๑	๐.๙๖	๗๓.๘๓
เม.ย. ๕๔	๒๔.๔๕	๖๒.๗๒	๑๒.๘๓
พ.ค. ๕๔	๓๑.๗๓	๒๖.๘๔	๔๑.๔๓
มิ.ย. ๕๔	๒๗.๔๐	๐.๕๓	๗๒.๐๘
ก.ค. ๕๔	๗.๑๓	๓.๔๖	๘๙.๔๑
ส.ค. ๕๔	๓.๘๔	๙.๒๐	๘๖.๙๖
ก.ย. ๕๔	๔๙.๒๖	๒๐.๒๕	๓๐.๔๙

ตารางที่ ๒ อัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย (กิโลกรัม/ลูก/คืน) จากไซนัง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก
ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

เดือน	จำนวนราย	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	สัตว์น้ำอื่นๆ	รวม
ก.พ. ๕๔	๑๖	๐.๘๖	๐.๖๖	๐.๑๘	๑.๖๙
มี.ค. ๕๔	๑๐	๐.๒๓	๐.๖๘	๐.๐๑	๐.๙๒
เม.ย. ๕๔	๖	๐.๓๑	๐.๑๖	๐.๗๙	๑.๒๖
พ.ค. ๕๔	๗	๐.๑๑	๐.๑๕	๐.๐๙	๐.๓๕
มิ.ย. ๕๔	๑๑	๐.๑๘	๐.๔๖	๐.๐๐	๐.๖๔
ก.ค. ๕๔	๑๗	๐.๐๔	๐.๔๘	๐.๐๒	๐.๕๔
ส.ค. ๕๔	๑๓	๐.๐๓	๐.๖๘	๐.๐๗	๐.๗๘
ก.ย. ๕๔	๑๖	๐.๔๙	๐.๓๑	๐.๒๐	๑.๐๐

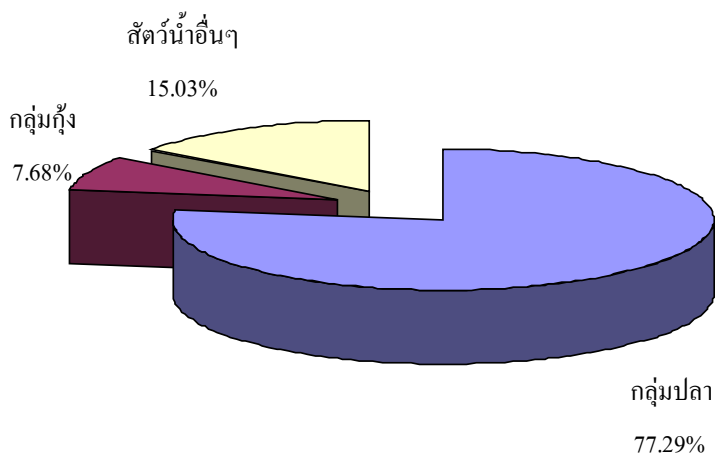
๑.๒ โพงพางหลัก เป็นเครื่องมือประมงที่ใช้อวนรูปปลุง ปากอวนติดตั้งให้การรับสัตว์น้ำที่พัดตามกระแส น้ำเข้าอวน โพงพางหลักเป็นโพงพางที่พบมากที่สุด อวนเป็นรูปปลุงปากกว้าง ปากอวนสูงใกล้เคียงกับความลึกของน้ำช่วงขึ้นสูงสุดขนาดประมาณ ๔x๔ หรือ ๘x๖ เมตร ความยาวจากปากอวนถึงก้นอวน ๒๐ - ๒๕ เมตร ตัวอวนจะเรียวยาวเล็กกลง ปากอวนจะวางในทิศทางหันรับกับกระแสน้ำ มักห่างกันตามขนาดปากอวน ราว ๔-๘ เมตร ด้านบนมีไม้ค้ำไว้กับไม้หลักเอนเข้าหากัน ปากอวนจะมัดกับเสาหลัก ส่วนตัวอวนจะมัดไว้ด้วยไม้ค้ำ โดยไม่ใช้ทุ่นและตะกั่วถ่วง ส่วนเนื้ออวนเป็นโพลีเอทิลีน ที่บริเวณปากจะมีขนาดใหญ่ที่สุด แล้วเล็กลงมาตามลำดับ ส่วนที่เป็นก้นอวนยาว ๑.๕ - ๓ เมตร มักใช้ขนาดตา ๑.๕ - ๒.๕ เซนติเมตร ปลายอวนสามารถเปิดออกได้โดยมัดเชือกไว้ การวางโพงพางจะทำหลายช่องเรียงกันเป็นแถวประมาณ ๖ - ๑๐ ช่อง ทำได้ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน ในช่วงน้ำขึ้นเต็มที่หรือลงเต็มที่โดยประกอบอวนเข้ากับไม้ค้ำอวน แล้วนำไปผูกกับไม้หลัก แล้วจอดเรือไว้ที่ตำแหน่งก้นอวน รอให้กระแสน้ำพัดสัตว์น้ำเข้าอวนสักพักซึ่งก้นอวนขึ้นมา เเทสัตว์น้ำออก แล้วมัดก้นอวนวางใหม่ต่อไป โพงพางจะใช้ที่ระดับน้ำลึกประมาณ ๑ - ๖ เมตร (sklonline.com, ๒๕๕๕)

ภาพที่ ๓ เครื่องมือประมงโพงพาง (marinerthai.com, ๒๕๕๕ และ sklonline.com, ๒๕๕๕)

มีแหล่งทำการประมงตั้งแต่บริเวณปากทะเลสาบสงขลาถึงบริเวณปากพะยูน โดยบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกมีหนาแน่นตั้งแต่ปากทะเลสาบสงขลาถึงบริเวณสะพานติณสูลานนท์ สามารถทำการประมงได้ตลอดปี

จากการเก็บตัวอย่างระหว่างเดือนมีนาคมถึงกันยายน ๒๕๕๔ พบว่าองค์ประกอบสัตว์น้ำที่จับได้ประกอบด้วยกลุ่มปลาร้อยละ ๗๗.๐๘ กลุ่มกุ้งร้อยละ ๗.๖๖ และสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๑๕.๒๖ (ภาพที่ ๔) สำหรับกุ้งทะเลชนิดที่ศึกษา ได้แก่ กุ้งแชบ๊วยหรือกุ้งหางแดง กุ้งหัวแข็งหรือกุ้งตะกาด และกุ้งขาวหรือกุ้งตะกาดขาว มีองค์ประกอบร้อยละ ๐.๐๐๐๙, ๐.๐๐๐๒ และ ๐.๐๐๐๔ ขององค์ประกอบสัตว์น้ำทั้งหมด

ภาพที่ ๔ องค์ประกอบกลุ่มสัตว์น้ำในรอบปีจากโพงพาง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปี ๒๕๕๔

อัตราการจับสัตว์น้ำตลอดการศึกษามีค่าเฉลี่ย ๒๕.๑๐ กิโลกรัม/ปาก/คืนโดย เป็นอัตราการจับกลุ่มปลาเฉลี่ย ๑๙.๓๕ กิโลกรัม/ปาก/คืน กลุ่มกุ้งมีอัตราการจับเฉลี่ย ๒.๐๐ กิโลกรัม/ปาก/คืน และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ๓.๗๕ กิโลกรัม/ปาก/คืน กุ้งทะเลที่ศึกษามีอัตราการจับตลอดการศึกษาเฉลี่ย ดังนี้ กุ้งแชบ๊วย ๐.๕๙ กิโลกรัม/ปาก/คืน กุ้งตะกาด ๐.๑๖ กิโลกรัม/ปาก/คืน และกุ้งตะกาดขาว ๐.๒๖ กิโลกรัม/ปาก/คืน ของผลจับสัตว์น้ำทั้งหมด

ตารางที่ ๓ องค์ประกอบสัตว์น้ำ (%) จากโพงพาง ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

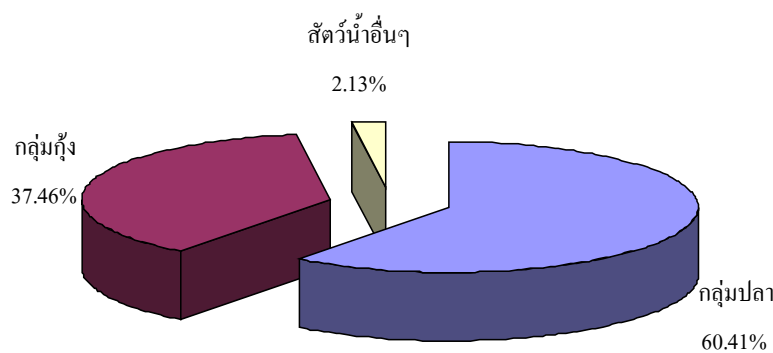
เดือน	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	สัตว์น้ำอื่นๆ
มี.ค. ๕๔	๖๖.๕๐	๑๗.๖๖	๑๕.๘๔
เม.ย. ๕๔	๘๘.๒๕	๙.๒๓	๒.๕๓
พ.ค. ๕๔	๗๔.๕๓	๒๒.๓๒	๓.๑๕
มิ.ย. ๕๔	๗๐.๗๒	๑๘.๕๓	๑๐.๗๕
ก.ค. ๕๔	๖๕.๐๕	๓๒.๓๖	๒.๕๙
ส.ค. ๕๔	๕๖.๕๕	๑๘.๕๓	๒๔.๙๒
ก.ย. ๕๔	๗๐.๘๘	๒๑.๖๘	๗.๔๔

ตารางที่ ๔ อัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย (กิโลกรัม/ปาก/คืน) จากโพงพาง ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

เดือน	จำนวนราย	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	สัตว์น้ำอื่นๆ	รวม
มี.ค. ๕๔	๔	๘.๙๙	๒.๓๙	๒.๑๔	๑๓.๕๒
เม.ย. ๕๔	๔	๖๕.๙๕	๖.๘๙	๑.๘๙	๗๔.๗๓
พ.ค. ๕๔	๓	๑๔.๓๔	๔.๒๙	๐.๖๑	๑๙.๒๔
มิ.ย. ๕๔	๔	๑๔.๕๒	๓.๘๐	๒.๒๑	๒๐.๕๓
ก.ค. ๕๔	๓	๓.๙๙	๑.๙๙	๐.๑๖	๖.๑๔
ส.ค. ๕๔	๔	๑๑.๓๖	๓.๗๒	๕.๐๑	๒๐.๐๙
ก.ย. ๕๔	๓	๘.๕๑	๒.๖๐	๐.๘๙	๑๒.๐๐

๑.๓ อวนลอยกุ้งสามชั้น เป็นอวนจมหน้าดิน ประกอบด้วยเนื้ออวนสามผืนประกบกันเป็นสามชั้น อวนชั้นนอกมีสองผืนเป็นอวนด้ายไนลอน ขนาดตา ๙ เซนติเมตร อวนชั้นในเป็นอวนเอ็นไนลอนขนาดตา ๓.๐ ๓.๒ ๓.๕ และ ๓.๘ เซนติเมตร ความลึกตา ๑๐๐ ตา อวนมีความยาวผืนละ ๒๐-๒๓ เมตร ชาวประมงบริเวณปากทะเลสาบสงขลา (บ้านแหลมขวัญ อำเภอเมือง และบ้านบ่อเตย อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา) ใช้ อวนรายละ ๕-๑๘ ผืนต่อราย แหล่งทำการประมงตั้งแต่ปากทะเลสาบสงขลาถึงบริเวณสะพานติณสูลานนท์ ออกทำการประมงตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐-๑๔.๐๐น และ ๑๖.๐๐-๐๗.๐๐น. จำนวนครั้งที่ลงอวนประมาณ ๑๐-๑๕ ครั้ง/วัน สำหรับชาวประมงบริเวณวังเนียน และบ้านโคกเมือง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ใช้อวน ๑๐-๔๐ ผืนต่อราย แหล่งทำการประมงบริเวณปากกรอเข้าไปถึงบริเวณตอนกลางของทะเลสาบสงขลาตอนนอก ออกไปวางอวนประมาณ ๑๘.๐๐น. ออกไปเก็บตอนกลางคืน ๑ ครั้ง และตอนเช้าอีก ๑ ครั้ง หยุดทำประมงในช่วงมีคลื่นลมรุนแรง น้ำท่วม ช่วงที่มีฝนตกหนัก และช่วงน้ำจืด สัตว์น้ำเป้าหมายคือกุ้งทะเล

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ พบทำการประมงในช่วงเดือนมิถุนายนถึงกันยายน ประมาณ ๑๐-๒๐ วัน/เดือน สํารวจพบสัตว์น้ำที่จับได้ประกอบด้วยกลุ่มปลาร้อยละ ๖๐.๔๑ กลุ่มกุ้งร้อยละ ๓๗.๔๖ และสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๒.๑๓ (ภาพที่ ๕) สำหรับกุ้งทะเลชนิดที่ศึกษา ได้แก่ กุ้งแชบ๊วยหรือกุ้งหางแดง (*Penaeus merguensis*) กุ้งหัวแข็งหรือกุ้งตะกาด (*Metapenaeus ensis*) และกุ้งขาวหรือกุ้งตะกาดขาว (*M. moyebi*) มีองค์ประกอบร้อยละ ๑๒.๔๖, ๗.๐๓ และ ๐.๕๓ ขององค์ประกอบสัตว์น้ำทั้งหมด

ภาพที่ ๕ องค์ประกอบกลุ่มสัตว์น้ำในรอบปีจากเครื่องมือประมงอวนลอยกุ้งสามชั้น บริเวณทะเลสาบสงขลา ตอนนอก ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

อัตราการจับสัตว์น้ำตลอดการศึกษามีค่าเฉลี่ย ๔.๖๖ กิโลกรัม/คืน/ราย เป็นอัตราการจับกลุ่มปลาเฉลี่ย ๒.๘๑ กิโลกรัม/คืน/ราย กลุ่มกุ้งมีอัตราการจับเฉลี่ย ๑.๗๕ กิโลกรัม/คืน/ราย และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ๐.๑๑ กิโลกรัม/คืน/ราย กุ้งทะเลที่ศึกษามีอัตราการจับตลอดการศึกษเฉลี่ย ดังนี้ กุ้งแชบ๊วย ๐.๖๖ กิโลกรัม/คืน/ราย กุ้งตะกาด ๐.๓๓ กิโลกรัม/คืน/ราย และกุ้งตะกาดขาว ๐.๐๓ กิโลกรัม/คืน/ราย ของผลจับสัตว์น้ำทั้งหมด

สำหรับองค์ประกอบสัตว์น้ำและอัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ยรายเดือน แสดงรายละเอียดตามตารางที่ ๕ และ ๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ องค์ประกอบสัตว์น้ำ (%) จากอวนลอยกุ้งสามชั้น ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

เดือน	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	สัตว์น้ำอื่นๆ
มิ.ย. ๕๔	๔๕.๖๐	๕๔.๓๕	๐.๐๕
ก.ค. ๕๔	๖๐.๑๗	๓๙.๘๓	๐.๐๐
ส.ค. ๕๔	๗๒.๐๙	๒๗.๙๑	๐.๐๐
ก.ย. ๕๔	๘๒.๑๐	๑๐.๔๗	๗.๔๓

ตารางที่ ๖ อัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย (กิโลกรัม/คืน/ราย) จากอวนลอยกุ้งสามชั้น ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

เดือน	จำนวนราย	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	สัตว์น้ำ	รวม
มิ.ย. ๕๔	๖	๒.๘๒	๓.๓๗	๐.๐๐๓	๖.๒๐
ก.ค. ๕๔	๗	๒.๓๖	๑.๕๖	๐.๐๐	๓.๙๒
ส.ค. ๕๔	๘	๒.๓๔	๐.๙๑	๐.๐๐	๓.๒๕
ก.ย. ๕๔	๙	๓.๒๖	๐.๔๒	๐.๓๐	๓.๙๘

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՊԱՏԱԿԱՆ
ՍՏՈՒՄԱՆ